

PARSIFAL
a
XXI. század embere

PARSIFAL

a
XXI. század embere

Wolfram von Eschenbach műve alapján
összeállította
Bistey Zsuzsa

A 112 színes festmény
David Newbatt
skóciai festőművész alkotása

ARKÁNUM SZELLEMI ISKOLA KIADÓ
2003

Minden jog fenntartva

Kiadja az Arkánium Szellemi Iskola Kiadó
Szerkesztette: Juhász József
Felelős kiadó: Persötzi Mihály
ISBN: 963 85396 7 4

Egy magyar Grál-család emlékének.

*APOKRIF BESZÉLGETÉS AZ ÉGI KEREKASZTAL MELLETT:
WOLFRAM VON ESCHENBACH ÉS RICHARD WAGNER
TALÁLKOZÁSA KÖZÉP-EURÓPA DOLGÁBAN*

WAGNER

Lovag úr, hálásan köszönöm, hogy hívásomat hallva ilyen gyorsan megjelent. Tudom, az Ön munkája manapság olyan szférákban zajlik, amelyek az én látásom számára ma még nem egészen hozzáférhetőek.

Hívásomnak mély és reményteli oka volt, olyan oka, amely miatt szemeim előtt összekapcsolódva jelent meg a régmúlt és a várakozó jövő. E különös észlelésnek az okát én az Európa középső régiójában zajló rendkívüli eseményekben látom.

ESCHENBACH

Arra gondol, kedves mester, hogy Parsifal visszatérni készül Európába? Épülőben a Grál-templom, a nemzetek reményteli új építménye? Ez az építmény az én szemeim előtt is megjelent, de eddig csupán a kör alakú oszlopcsarnokot láttam, a Közép még üresnek tűnik, onnan mintha hiányozna még valami...

WAGNER

Milyen igaza van, lovag úr! A Középet ma még nagyon kevesen látják, inkább hiányát érzékelik.

A Középben egy trónus áll, „Európa gyermekének” trónusa, 1833 óta üresen. Aki jogosan elfoglalhatta volna, előttem egy évvel született, 1812. Szent Mihály napján. 1833-ban megölték, hogy ezzel Európára szabadítsák a szakadék bestiáját, aki kerek száz évvel később meg is jelent...

De, amiért ilyen sietséggel ide kértem Önt: valami elindult ebben a Középben!

Amikor én utoljára a Földön éltem, sorstársaimmal még hazátlan lelkeként botorkáltunk az üresen maradt trón körül, a briliáns elméjű Nietzsche, az én ifjú, jótevő „hattyúlovagom” Bajor Lajos, vagy éppen zaklatott életű géniusz-apósom, Liszt Ferenc...

Mára valami gyökeresen megváltozott: Európa szelleme irtózatossá küzdelemben van önmagával, önmagáért. Ebben a sodró hullámban itt is, ott is emberkörök hajolnak össze, és az asztal, amit körbeülnek, legyen az kocsmasztal, vagy iskolai pad, mind Kerekasztallá lesz, ebben a figyelő, kérdező, kereső iparkodásban. A Közép embere hívja, idézi a múltat, és mi, akik a küszöb innenső oldalán a jövőben élünk, végre válaszolhatunk erre a hívásra...

ESCHENBACH

Ha emlékezésük cselekvő akarattá erősödik... Ebben az esetben valóban lehetséges. Kedves mester, tudnia kell, bármilyen messzire is

kerülünk egymástól a Világakarát bölcs jövőtervének átélésében, mi ketten bármikor találkozhatunk!

Van közöttünk egy szál, egy nagy múltú égi-földi sorskapcsolat, amely bennünket az idők végeztéig összeköt majd. Ebben a sorskapcsolatban él és várakozik a mi közös gyermekünk: Parsifal.

WAGNER

De hiszen éppen ez az oka a mostani találkozásunknak! Parsifal története ismét felmerülőben van az európai lélekben. Ott jár a Középben, embertől emberig, hol csörgősipka van a fején, hol a Grál királyság szent koronája: ki hogyan ismer rá könnyebben!

ESCHENBACH

Nos, aki keres, talál. Parsifal története sohasem volt legendának szárv. Éppen ellenkezőleg: A XXI. század emberének lehető legpontosabb életprogramját kellett megfogalmaznom a XIII. század elején, méghozzá olyan világformáló eseményekből, amelyek a IX. században játszódtak le a földi világban. Eleven valóságról kellett minél elevenebb szóképeket festenem, amelyek 600 év múlva új tudatot gyűjthetnek a modern emberben, a világsors talán legnehezebb fordulópontján...

Őn, kedves mester, éppen akkor foglalta zenébe Parsifal és a Grál történetét, amikor a Szent Grál fénye – hosszú évszázadok után – ismét megjelenhetett Európa étervilágában.

Ahogy nekem, úgy Önnek is biztos és erős szellem-források voltak, melyekből az emlékezéstől kigyúlt elme és szív táplálkozhatott.

Mégis: hogy végre tudja hajtani azt a feladatot, amiért legutóbb a Földre érkezett, forrásairól mindenképpen hallgatni kényszerült, mert Európa közepén egy trón üresen maradt...

WAGNER

Valóban 600 esztendő telt el kettőnk földi útja között? A térben az idő kínosan megfeszül, ott raboskodik mindaddig, míg az ember bátorságot vesz arra, hogy téren és időn túl, az okok világába emelkedjék...

Be kell vallanom kedves lovag, az idő nekem mindig is a zenében jelent meg igazi mivoltában.

ESCHENBACH

Egészen természetes, kedves mester: idefenn az idő valóban zenél. Harmónia és ritmus vállalt rendjében mozognak egymásért és az emberért csodálatos Napkozmoszunk égitestei.

WAGNER

Forrást említett lovag úr. Bennem a múlt forrása egy Nagypénteken fakadt fel, a zürichi tó partján, olyan erővel, hogy sem elmém, sem szívem többé Parsifaltól elválni nem tudott. Több mint húsz esztendőig hordoztuk egymást egy közös születésben, amíg a Parsifal partitúrájával készen nem lettem. Az 1879-es esztendőre esett ez az életbelépés, abban a nevezetes esztendőben, amikor az emberi világ kormányzó pálcája – két évezrednyi szünet után – ismét Mihály főangyal kezébe került.

ESCHENBACH

Igen, azóta is az Ő sugarában élünk. De, kedves zenemesterem, hadd folytassam most én az emlékezést, méghozzá az Ön életútjára, amely Földre idézte az én életutamat is. Nagy zenei lépésekkel, lelket rázó drámákban bontakoztatta ki nekünk a Grál szent világosságát. Hogy el ne vakítson, hát sötét ködben indított, a Bolygó Hollandi történetével. Azután jött Tannhäuser, majd a Trisztán és Izolda, Siegfried, a Mesterdalnokok, Lohengrin, és végül: a Parsifal...
A ma emberének szellemi útja rajzolódik ki ebben a hét, egymást követő műben.

WAGNER

De Európa embere mintha már nem elátkozott hajósként bolyongana örökös ködben, sötét tengereken! Kínokban edzett, nyughatatlan lelkének mélyéből mintha egyre erősebb fény derengene elő...

ESCHENBACH

Minden bizonnyal. Önismeret és végzetismeret dereng elő, kedves mester! A szellem ritmikus újratestesülésének felismerése is megjelent. De mekkora erő, micsoda rendületlen bizonyosság kell majd ahhoz, hogy ezt a sokáig – és jó okkal – „bűvölet alatt” tartott tudást a jövő érdekében, a múltból veszély nélkül átvezessük?

WAGNER

Lovag úr, az ember szellemi önfelismerése soha nem lesz veszély nélkül való!

Lássa, az Ön bátor emlékezése felgyújtotta az én elszántságomat! Ki hívta össze az első Kerekasztalt? Ki készítette elő – évszázados visszavonultságban – a Grál földi misztériumát? Ki diktált számos vastag kötetre való titkos krónikát Blasius remetének Northumberland járhatatlanul sűrű erdőrengetegében?

Ki az, akiről a Parsifal történetben már csak hallgatni szabad, míg örök ellenlábasának, Klingsornak akkora hatalom jut, hogy sok jóigyekezetű lovag kereső útját szemfényvesztő próbáival sorra derékba törheti?

ESCHENBACH

Kedves mesterem, a szeretve tisztelt Merlin az, akinek el kellett rejtőznie, akiről hallgatnom kellett, mert az emberi világ feletti hatalom Klingsor kezébe csúszott át. Ő pedig a hazugság szellemének szolgálója. A Világteremtő Akarat bölcs beleegyezésével szabadították Európára a hazugság szellemét a IX. században. Így kellett ennek történnie, éppen azért, hogy a XXI. század embere – minden lehetséges bűvöletből magát kiverekedve – igazság és hazugság között különbséget tegyen, a kettő között választani tudjon! Eleven felismeréssel, méltó alázattal, csak ezután fogadhatja magáénak, ami neki volt szánva a kezdetektől: a szellemi önfelismerés Grál-koronáját, az emberiség krisztusi szolgálatát.

WAGNER

És Merlin mégis újra megjelent – ugyan ki fogadta felismeréssel? Egy bajor kisváros dombján felépítette a maga Grál-templomát, a fatemplomot, amelyben arány és forma, hang, szín és mozdulat

tökéletes harmóniában találkozhatott. Bayreuth-ban szólalt meg először a kelta bárd utolsó üzenete: a Parsifal.

ESCHENBACH

Nem sok ez egyszerre, kedves mesterem? Igazán itt és most lenne valóban az ideje az ilyen „nyilvános” önismeretnek?

WAGNER

Alanus ab Insulis, régi jó barátom, a Chartres-i iskola mestere egyszer azt mondta: a britek minden bizonnyal megköveznék azt, aki kételkedne abban, hogy Arthur király ma is él. Sem ő, sem Merlin nem halt meg tehát, csupán elrejtőzött, hogy a megfelelő pillanatban, a megfelelő hívásra ismét megjelenjen!

ESCHENBACH

Itt lenne a megfelelő pillanat? Elhangzott valóban a hívás, amelyre bizvást válaszolhatunk?

WAGNER

Minden kétséget kizáróan elérkezett a megfelelő pillanat, és mindenfelől hallom a hívást! Egyebekben pedig lovag úr, nézzen körül: ketten ülünk csupán Arthur király Kerekasztala körül. A többiek helye üres! Kimondhatom-e végre: a többiek már csaknem mind, odalenn vannak? A Földön tevékenykedik lovag, dalnok és király, szétszórva, egymásról talán csak éjszaka tudva, élnek odalent és emlékeznek. És mert emlékeznek, felismerik a megfelelő pillanatot, megtalálják a megfelelő szavakat, hogy amikor a jövővé érett múlt a jelenbe kíván lépni, szolgálataira legyenek.

Egy sosemvolt, rejtett lovagság ez, sem kard, sem mellvért nekik többé nem jár, egyetlen fegyverük a szó. Feladatuk pedig: a lehetetlen megvalósítása.

ESCHENBACH

Ó, a lehetetlenség ereje, a nevezetes névtelenek szerteszórt, egymásról alig tudó serege! Klingsor erdeje mohos, sötét rengeteggé sűrűsödött az elmúlt ezer év alatt! Titurel királyunk vára mellett pedig felismerés nélkül elmegyünk, mert a legmakacsabb kutató is palotát keres, és nem tégladúcos, kopott palánkú pajtát...

WAGNER

Merlin jól ismeri a XXI. század dzsungelét: Klingsor kitett magáért, művére büszke lehet. De Merlin egy szűz és egy démon gyermekének született: nem egyszerű végzet – már kisdédként döntenie kellett. A varázshatalom minden csábításánál erősebben éltek lelkében Isten szándékai. Látta a múltat, látta a jövőt. Éppen ezért végtelenül egyedül állt a világban: különös jóslataitól az egyházi és világi hatalmak egyaránt fáztak. Szegény, bátor Orleans-i Jeanne! Ő ismerte Merlin jóslatát és erőt merített belőle: „a Loire mentén születik majd meg az a leány, aki hazáját az ellenségtől megszabadítja.” Erről hitvallást tett bírái előtt is, fel is használták ellene azok, akikben bátor hite rettegést szült, hiszen tiszta tükrében saját hatalomvágyuk és ingatagságuk kínos-élesen megmutatkozott!

A szűz halála után 143 évvel, a Tridentben összegyülekezett egyházi méltóságok „indexre” tették Merlin jóslatait, amelyek ekkor még mindig közszájon forogtak Európa-szerte.

ESCHENBACH

Szépséges Európa! Egy végzetrel telített kérdés, amely még ma sem talált válaszra a világban! Pedig ma az egész embervilág szellemi szíve ott dobog, a Közép erős, nyugtalan várakozásában!

Ide van szánva a Grál?

Az én századom, Dante, Aquinói Tamás és Giotto százada már csak annyit tudhatott a Grálról, hogy Keletre vándorolt. Ma azonban visszaérkezett, a Közép régiójában várakozik, mert Európa nemzetei építkezésbe fogtak: a testvéri szövetség újkori templomát nekik kell felépíteni ebben a viharos erejű harmadik évezredben... Egészen természetes hát, hogy Parsifal ismét megjelenik, bebocsátást kér ebbe az új templomba. Ő a modern európai ember, akinek be kell lépni a most formálódó falak közé, és fel kell tennie a végzet-kérdést, melytől egész Európa és az egész emberi világ további jövője függ:

„Őrizője vagyok én a testvéremnek?”

A válasznak Európában kell megszületni.

WAGNER

Köszönöm lovag úr, öröm nekem, hogy Parsifal ismét megjelenhet Közép-Európa életében. Mindaz, ami a IX. században szükségképpen végbement, ma megjelenik és metamorfózisára vár. Amit évszázadokon keresztül a világesemények csendes háttérében őriztünk, várakozásban tartottunk, ma új életerővel teljesen megjelenik, mert az idő elérkezett.

ESCHENBACH

Valóban elérkezett az idő. Az emberi lélek megérett a szellemmel való találkozásra.

Ez Európa titka!

WAGNER

Mély titok ez lovag úr, mely Európa szellemi készenlétének forrásait ma mégis fel kívánja tárni, felkínálni mindazoknak, akikben érzékszervek születtek erre a korszakos felismerésre. Ahogy az ősoreg kultúrájú Kelet és a fiatal sodrású Nyugat a világ szívében Európában, a Középben kell, hogy találkozzon, úgy Parsifal, a XXI. század ősoreg és mégis ifjú lovagja az emberi lény belső szentélyébe igyekszik. Oda kíván belépni, ahol az akarattól tüzes erőt kapott gondolat és a gondolattal megfékezett akarat egymással találkozásra készül. Az egyikből a szabadság, a másikból a szeretet kíván a világba lépni, az individuális ember ajándékeképpen.

ESCHENBACH

Mielőtt Parsifalt ide idéznénk újra, hadd tegyek fel én is egy számomra sorserőket hordozó és mozgósító kérdést, amelyre a XXI. század európai emberének választ kell adnia. Annál is inkább, mert a kérdés mély összefüggésben áll Parsifal és a Grál további sorsával, az emberiség továbbfejlődésének irányával.

WAGNER

Lovag úr, ugye nem tévedek, ha azt gondolom, hogy az Ön kérdése az 1861-es esztendővel kapcsolatos?

ESCHENBACH

Úgy van, kedves mester, arról az esztendőről van szó, amelynek tavaszán az Ön Tannhäuserét botránnyosan megbuktatták a párizsi Operában a Jockey-Club elkényeztetett és faragatlan aranyifjai.

WAGNER

No igen, de a nézőtéren ült egy másik fiatalember is, akinek a wartburgi várban lezajlott események, lelke legmélyebb emlékező rétegéig hatoltak: a fiatal francia, Edouard Schure, húsz esztendőes esztéta, aki a francia „Kerekasztal” szellemi születését élte meg csalhatatlan bizonyossággal ezen a botránnyba fullasztott előadáson. Fájdalmas emlék, de tele van erővel ma is!

ESCHENBACH

Micsoda sorsesztenő! Keleten és Nyugaton is született egy géniusz, nagyformátumú ember, aki korának szellemi formálásában mellőzhetetlen szerepet játszott. Nevük és műveik máig elhagyhatatlan részévé váltak az európai iskolák, egyetemek tananyagának.

Rabindranath Tagore, bengáli költő, festő és komponista, szociálpedagógus, az irodalmi Nobel-díj birtokosa. Hazájában egyetemet alapít azzal a céllal, hogy Kelet és Nyugat legmagasabb kultúr-erői egymással termékenyen, a „középben” találkozassanak.

Alfred Whitehead, angol matematikus, filozófus és metafizikus. Bertrand Russell munkatársa. Élete második felében, Amerikában a harvardi egyetem professzoraként „a XX. század vitathatatlanul legátfogóbb metafizikai rendszerét dolgozza ki”.

1861-ben még valaki született. Nem Keleten és nem Nyugaton jött a világra, hanem az európai Közép szívében. Neve és életműve nem szerepel sem iskolák, sem egyetemek tananyagában.

Ki ez a nevezetes névtelen? Mind a mai napig csak a történelem „belső oldalán” találkozhat vele az, aki tudja, hogy mit keres, tudja, hol kell keresni, és tudja hogy mikor... Ez a rejtettség mélységesen összefügg Európa szellemi jövőjének lehetőségeivel...

De jöjjön hát a ragyogó gyermek! Lépjen színre Parsifal, itt a Közép régiójában, ahol ezer esztendeje egyszer már megjelent. Épp csak megmutatta magát, már tűnt is tova a legendák kényelmes, vigasztaló homályában.

Ma ismét itt van velünk, és maradni jött!

WAGNER

Nagy igazság! A többi a mi dolgunk lesz fent és lent!

Ha a hűtlenség a szívben hazára lel,
A lélek újra meg újra fájdalmat, gyászt arat,
Bár szégyen és dicsőség láthatóan
Egymást váltva emeli-süllyeszti sorsát.
Amíg a cél és a bizonyosság ingatag,
Amíg az ember fénylő, igaz valóját
A sötétség foltjai még beszennyezik,
Ahogy a szarka tollzatában
Fehér és fekete egymásra mutatva ékeskedik,
Az emberi létben úgy váltja egymást áldás és átok
Mert menny és pokol a lélekben
Még egymással jól megférve együtt lakik.

Wolfram von Eschenbach

A galamb alászállt értünk
Fehér láng hasított az égbe
Az ember nyelve béna
Szemeiben rémület a látás:
Az egyetlen kiút a bűnből, a rosszból
Az egyetlen remény a reménytelenségben
A választásban rejlik:
Hogy máglya, vagy Máglya.
Ki hozta ránk e kínzást?
E rettenetes terv kiből fogant?
A Szeretet.
A Szeretet ismeretlen nevében
Szótték ismeretlen kezek
Ezt a lángoló, kínzó Nessus-inget
Melytől az ember meg nem szabadul
Csak él, azután él megint...
Míg emészti őt a máglya, vagy a Máglya.

Richard Wagner

Wolfram von Eschenbach Parsifal története 16 énekből áll.

Az első figura, akivel a történet olvasója találkozik, Gamuret lovag, Parsifal apja.

Gamuret az Anjou birodalom nagynevű és nemes hírű Angevin családjából származik. Sorsát meghatározza, hogy második fiúgyermeke Gandin lovagnak, és így – a római jog rendelkezése szerint – nem remélhet örökrészt a családi birtokból.

Gandin egy csatában elesvén, Galoes, az idősebbik fiú, Gamuret bátyja, mégsem a törvény betűit kívánja követni. Birtokait és egyéb vagyonát megosztaná öccsével, hogy együtt vigyék további dicsőségre az Angevin nevet.

Gamuret nem kér a nagylelkű ajándékból, különös erő feszíti lelkét: családjától csupán méltó lovagi felszerelést kér, amellyel útra kelhet, hogy vagyont és dicsőséget maga erejéből küzdjön ki magának. A két fiú anyja nagy szívfájdalommal törődik bele, hogy egyik fia elhagyja családját és hazáját, hogy távoli országokban mérje meg szerencséjét és képességeit.

„A szívem egyre a magasságok felé húz, nem tudhatom honnan benne ez az áradó életerő, amely szinte kiszakítja a mellkasom bal oldalát. Vajon merre visz engem ez a vágy? Meg kell tudnom, ha lehet.”

Ez a magasságokba invitáló erő – mint később bebizonyosodik – nem szellemi magasrendűség felé irányítja Gamuretet; annál sokkal sürgetőbb, égetőbb és ellenállhatatlanabb. Csak világi sikerekről, lovagi dicsőségről lenne hát szó?

A történet majd elbeszéli nekünk, a döntés pedig a miénk lesz.

Annyi bizonyos, hogy Gamuret, az őt ismeretlen birodalmak, lovagi próbák felé sürgető erőt így értelmezi: nem lehet más célja az életben, mint hogy lovagi szolgálatait a földkerekség legnagyobb uralkodójának felajánlva, kitüntesse magát ebben a szolgálatban. Mielőtt önteltségre gyanakodnánk, Eschenbach biztosít bennünket arról, hogy Gamuret rendelkezik a szerénység erényével, de öntudatosan hordozza felismert értékeit.

A IX. század Nyugat-Európájának egyik sajátos vonása volt, hogy vezéralakjai szinte ellenállhatatlan vonzást éreztek a „mesés Kelet” messze-ragyogó kultúrája iránt. Harun al Rashid bagdadi kalifa és Nagy Károly frank uralkodó egymással levelezésben álltak, ajándékokat cseréltek.

Gamuret végül a bagdadi Baruch szolgálatába szegődött, aki ekkor a földkerekség kétharmadának elismert uralkodója volt.

Parsifal majdani apja tehát Nyugatról a kelő Nap irányába vándorol, erőit Kelet szolgálatába állítja. Csillagzata hamar felragyog, Baruch magasra értékeli és bő kézzel jutalmazza Gamuret valóban rendkívüli teljesítményeit. Nyugat fiának Keleten kél fényes napja: Gamuret hírnevet és vagyont szerez. Hűsége jeléül leteszi családi címerét: az ugró párdúc figuráját, zöld selyem háttérbe hímzett hófehér horgony váltja fel, méltó jelképe egy emelkedett és hűségében rendíthetetlen lovagi életnek.

Gamuret soha többé nem látta viszont anyját, bátyját, Angevin véreit. Egyedül állt a világban, Nyugat csillaga Kelet kárpitján. Erényeit a sok diadal csak növelte, acélozta. Minden dolgában az önfegyelem és a mérték vezette őt, a legnagyobb diadalt is nyugalommal fogadta, a legragyogóbb kitüntetést is csendesen viselte. Szabad volt a lélek kóbor vágyaitól, társtalanul élt a nemes és hontalan idegen. Lovagi helytállása példaképpé tette, keresztény és muzulmán országokban egyaránt fényes volt híre és neve.

Perzsiában vagy Marokkóban, Damaszkuszban vagy Aleppóban, minden lovagi párviadalban ő maradt nyeregben. Végül már nem is maradt senki, aki párviadalban mérkőzni mert volna vele.

Ifjú volt még, amikor hírnév és gazdagság csúcsára érkezett a legyőzhetetlen, tiszta hírű idegen.

Kaland és próbakereső vándorlása egy napon a mórok királyságába, Zazamanc-ba vezette – bár a vezetésbe belejátszott egy váratlan tengeri vihar, amely kishíján a víz mélyére küldte hősünk hajóját. Csak hajszálnyira volt a haláltól, amikor utolsó pillanatban mégis sikerült hajójával egy öbölbe kanyarodnia.

Különös kikötőbe futott Gamuret hajója, különös útkereszteződéshez érkezett fiatal élete.

A kikötővel szemben állt Zazamanc királynőjének palotája, Patelamunt városának gyöngyszeme, a csodálatos vár, amelynek tizenhat kapuja mindig nyitva állt.

Gamuret érkezésekor azonban a város minden kapuja zárva volt, a falakon fegyveres katonák álltak őrt és kísérték gyanakvó tekintettel az idegen érkezését.

Bizony, a békés városban hadiállapot volt, több annál: fejetlen kétségbeesés, gyanakvó indulat és zavarodott, ugrásra kész keserűség. Gamuret partra lépve látta, hogy a várost mindenfelől harci sátrak valószínűsége veszi körül. Két hatalmas hadsereg táborozott a falak tövében. Kérdései nyomán hamarosan megértette, hogy nem mindennapi hadi helyzet, hanem egy különös, félreértésekkel tűzdelt, keserű küzdelem közepébe cseppent.

Az ostrom alatt álló város polgármestere az előkelő idegent Zazamanc szépséges mór királynője, Belacane elé invitálta, hogy az előkelő látogató tőle hallja meg a városban uralkodó szörnyű állapotok okát.

A palota felé menet, Gamuret gyakorlott szeme azonnal felmérte: hetek óta tartó, végsőkig elkeseredett, halálig meg nem állítható háborúság közepébe vezette őt a sors. A város utcáin mindenütt nyögő sebesültek, horpadt pajzsok, szilánkos lándzsák, csatában lesántult lovak...

Belacane, az éjfekete bőrű mór királynő, szépséges hölgyei gyűrűjében fogadta Angevin lovagját. Szemeinek szinte fájdalmat okozott a városba érkezett idegen fehérbőrű, szőke szépsége, férfias méltósága és erőt árasztó nyugalma. Egy kétségek között vívódó, vérontástól rémült és kimerült nő kereste támaszát, az életét hetek óta dobáló viharban. Ő lenne a megmentő, ez az idegen ragyogású fejedelmi férfi, aki csodaképpen épp most, a fegyverszünet átmeneti csendjében érkezett a városba?

Belacane, a fekete királynő így beszélt Gamurethez:

– Tudd meg uram, hogy egy nemes mór herceg, Tankanis király fia, Isenhart udvarolt nekem. Próbákat mértem rá, hogy lássam, érdemes-e kezemre. Rég bizonyított már, amikor az én leányi szemérmem, még mindig akadályozott abban, hogy kiérdemelt jutalmában részesítsem végre. Így újabb és újabb próbáknak tettem ki, míg fegyverzetétől is megvált a kedvemért. Végül fegyvertelenül szállt viadalba és elérte végzete. Isenhart hívei, az a fekete sereg lent, a vár alatti síkon. Még mindig folyik arcukon a könny, ahogy vitéz urukat siratják: úgy hiszik, akarattal küldtem őt a halálba! A másik oldalon a skótok királya táborozik seregével, anyai ágon unokatestvére, volt vőlegényemnek. Két sereg közé van zárva a város, és mindkettő engem tart végső ellenségnek!

Gamuret többszörösen megállapította magában, hogy az éjfekete bőrű szépség – mintha saját könnyeinek záporából nyert volna keresztvizet – szemeiben egyre kevésbé tűnt pogánynak, és egyre inkább rendkívül vonzó, lovagi védelemre szoruló ifjú leánynak.

Európa fehér lovagja és Kelet feketebőrű királynője már az első találkozásakor mély, sors-diktálta vonzalmat érzett egymás iránt, bár ezt egyikük sem kívánta a másikkal tudatni.

Gamuret, mindenesetre – ahogy a kor lovagi etikettje ezt megkívánta – kardját és életét máris Belacane királynő városának megszabadítására ajánlotta.

Ezen az estén, Patelamunt ostrom alatt álló város királynője, mint piruló és készséges szolgálólány térdelt Gamuret asztalánál, saját kezével szeletelve a húst, csordítva a bort a kupába – bizony nemegyszer pírt hozva különös figyelmével Gamuret lovagi arcára is.

A figyelmes – és a jól megsejtett diadalért már előre hálás – királynő maga felügyelt arra is, hogy lovag vendégének éjszakai szállása méltó legyen rangjához, és minél alkalmasabb legyen a nyugalomra, hiszen másnap minden erejére szüksége lesz.

Gamuret éjszakája azonban – minden gondoskodás és kényelem ellenére – csupa hánykolódó feszültség, álmatlan nyugtalanság volt. Lénye kettős hőben izzott: a várható csata, a régen nélkülözött nyilvános és nagy tétű megmérettetés izgalmában, és egy zaklatott érzelem eddig soha nem tapasztalt sodrásában.

Bár pihenés nélkül virradt rá az új hajnal, pompás smaragdzöld ruházatában, villogó fegyverzetével készenlétben találta őt, ahogy a palota ablakából kikönyöklő mór királynőt illendően köszöntötte.

Diadalmas reggel volt!

Anjou Gamuret először Hiuteger lovagot vetette ki pompás harciménje nyergéből, majd Gaschier következett, a királynőt támadó sereg másik vitéz vezére. Ő is hamarosan a küzdőtér zöld fűvén találta magát, bal karját Gamuret lándzsája szögezte a földhöz. Megadván magát, vele együtt a skótok egész serege visszavonult a további harcból. Kaylet, a spanyol lovag következett, anyai ágról unokatestvére Gamuretnak. Vitézségét csak két lovag múlta fölül a távoli jövőben – mert ekkor még egyikük sem született meg –, Lot fia Beacurs, és Gamuret fia Parsifal...

Kaylet, amikor felfedezte, hogy ellenfele egy Angevin, elállt a harctól. Gamuret még jó néhány viadalt megélt ezen a napon, vereséget azonban egyet sem!

Estére kelve elfogytak harcias ellenfelei; Gamuret a harcban legyőzött királyi bajnokok díszkíséretében lépett újra a szépséges mór királynő elé.

Belacane királynő lelkében is két erő találkozott ezen a napon: a további ostrom veszélyétől egy csapásra megszabadult uralkodó hálás megkönnyebbülése és a szívét egyre erősebben elfoglaló, győztes idegen lovag kavarta mély és eltagadhatatlan szerelem.

Saját fenséges kezeivel bontotta meg Gamuret mellén a vértet, fejtette le az idegen színű testről a harci köntöst. Ez a napszínektől fénylő diadalmas lovag most az övé volt a kor szokása szerint, de az övé volt a két szív parancsolatából is. Szerelmük hirtelen támadt ugyan, de nemes kötelességek nemes teljesítése közepette gyorsan és biztosan érett.

A királynő hálótermében, hermelinnel és selyemmel gazdagon borított ágyon teljesült be a nemes kötés. Nyugat és Kelet nászából egy különös jövőjű, nagy világfeladattal felruházott fiú születik majd, Feirefiz, Parsifal féltestvére.

Patelamunt városa tehát új királyt, Belacane királynő európai férjet és méltó uralkodótársat kapott. A város 16 kapuja – amelyekből a háború során nyolcat a sötétbőrű pogány mórok, nyolcat pedig a skótok keresztény hadai ostromoltak – ismét békében tárulhatott ki a világ felé.

Gamuret, az új király személyében a tettekben megpróbált erő és a gyors ítélezéstől mentes igazságérzet teremtett békét. Ez a béke egyben gyümölcsöző találkozás is volt, hiszen a hadak nem a kényszerű megadás bosszúvágyával vonultak el, hanem a tisztázott félreértések nyomán támadt baráti érzéssel. Két vallás, két kultúra találkozásából jó és messzire ható ötvözet született.

A szépséges mór királynő bizony nagyot lendített Gamuret sorsán, hiszen az önnön vitézségére, leleményére támaszkodó világvándorából királynővé emelte a minden kétségen kívül királyi karakterű Gamuretet.

Az idáig tán túlon túl szemérmes, magában a szerelem érzését csak nagy tartózkodással, tétován kezelő fejedelmi leány egyik pillanatról a másikra szenvedélyre gyúlt az idegen lovag iránt. Egy bizonyos: Belacane egy pillanatra sem érezte magát alacsonyabbrendűnek szőke, fehérbőrű vendégénél. Gamuretnak kellett egy kis idő, amíg legyőzte magában a sötétbőrűek iránti tartózkodását. A mór királynő finom ösztönével megérezte ezt a tétovázást, és a maga női módján már találkozásuk percében elébe ment: hangosan elmélkedett azon, hogy vajon ez a sápadtbőrű, tagadhatatlanul vonzó és férfias idegen elég magas születésű-e, hogy érkezésekor a királynő csókkal üdvözölhesse.

Az új uralkodópár mindenesetre felszabadult örömmel, a megtalált boldogság nagylelkűségével ünnepelt a háborútól visszavonult, az ellenfél magasabbrendűsége előtt tétovázás nélkül fejet hajtó lovagság körében. Menyegző és békekötés: az ellenség ma már együtt ünneplő barát lehet, hiszen nem csak legyőzött, hanem meg is győzött!

– Tegnap érkeztem, és ma a birodalom urává lettem. A királynő foglyul ejtett, szabadságomat az ő kezeibe helyeztem. Egyetlen önvédelmem a szerelem maradt! – így szól Gamuret diadalmas beszámolója lovagtársainak, akik e váratlan sorsfordulat körülményeiről faggatták.

Az ifjú király jó gondviselője lett újonnan nyert birodalmának. A hosszú ostrom meggyötört embert, elpusztított termést, megrongálta a várakat, lakóházakat. Gamuret saját kincseiből pótolta a szomorú hiányokat, a helytállást oly bő kézzel jutalmazta, mintha fáról szedte volna szaporán az aranyat! Isenhart, a szomorú halált halt mór herceg királyi temetéséről is maga gondoskodott.

Gamuret, a magányos világvándor trónt és társat nyert méltán, magas tetteivel. Címerpajzsán még ott tündökölt a napszínű selymekből font horgony, azt sugallva, hogy elérte mindazt, amiért egy hős a világban vándorlásra adja a fejét.

De a büszke harcos egy idő után túlon túl megtelt a boldog házasság mézével, párviadalra sem ok, sem megfelelő ellenfél többé nem mutatkozott – lovai, fegyverei tétlen pihentek. A lovag-király boldogsága lassan, de biztosan nyugtalan sóvárgássá változott. A csodálatos kezdetre sanyarú folytatás következett. Feketebőrű királynőjéhez továbbra is mély szenvedély kötötte, de ez a szenvedély már nem töltötte be, nem irányította életét.

Különös változásnak lehetünk tanúi: a feddhetetlen becsületű lovag, a hős, a nagylelkű király lényének egyéb, eddig láthatatlan vonásai jelennek meg, válnak láthatóvá, tettei mozgatórugójává.

Mély szerelme és félve ápolt lovagi becsülete ellenére, Gamuret félrevezeti és elhagyja Belacane-t...

Kincseit hű embereivel hajóra rakva, egy éjszaka elhagyja Patelamunt városát, alattvalóit, lovagtársait és feleségét, aki már három hónapja szíve alatt hordja Gamuret fiát.

Gyors szél messzire röpti már Gamuret hajóját, amikor Belacane megtalálja férje búcsúlevelét.

„Üdvözlét attól, aki mint a tolvaj, az éjjel elvitorlázott Tóled. Így kellett tennem asszonyom, hogy elkerüljük a könnyeket. Nem tagadom, ha egy hiten lettél volna velem, örökre a tiéd maradhattam volna. A szenvedély, mely kettőnket összefűz, ma is kímélet nélkül gyötör... Ha gyermekünk fiúnak születik, esküszöm bátor lesz. Az Anjou-ház sarja, csatában olyan lesz, mint a jégverés. Nagyapja csatában vált meg az élettől. Dédapja, Addanz, aki angol volt, hasonló sorsot ért. Ő és Utependragon, két testvér fia voltak. Belőlük ered a fajtám, fénye megkophatatlan. Asszonyom még mindig egyek lehetünk, ha felveszed a keresztséget...”

A magára maradt Belacane gyötrelmének nem kis hányada abból fakadt, hogy ily megvalósíthatatlan, késő meghívást kapott a keresztelőre! Akiért pogány hitét feladhatta volna, már messze tengeren hajózott, visszahozhatatlanul!

Amikor ideje eljött, az elhagyott asszony megszülte Gamuret fiát. A gyermek csodálatos módon egyesítette magában azt, amiben szülei egymástól különböztek: bőre és haja fekete-fehér színekben váltakozott, a szarka tollzatához hasonlatosan. Anyja százszor újracsókolta bőrén a fehér foltokat.

Feirefiz, az Angevin, olyan lovaggá serdült, aki miatt – hogy számolatlanul gyakori viadalaihoz megfelelő mennyiségű kopját biztosítsanak – egész erdőrészeket kellett kiirtani.

Fordult egyet az esztendő kereke, amióta Gamuret elhagyta asszonyát, hogy – fényes lovagi címerét meghazudtoló – nyugtalanságára gyógyírt találjon. Hogy elhagyott asszonya és születendő fia miképpen kísérte őt ezen az úton, csak találgatni lehet. Hátrahagyott leveléből mindenesetre tudjuk, nem kevesebbről tudósítja asszonyát, mint hogy Arthur király nemes családjába szül majd új családtagot...

Vándorútján talán azon is eltöprengett, hogy amikor először látta Belacant, a királynő egyetlen rubinból remekbe alkotott „tüzes” koronát viselt a fején. Gamuret ezzel szemben vízen át érkezett Patelamunt-ba, és címerpajzsán is a vizek jelét, a horgonyt viselte. Neki inkább a víz az eleme, míg születendő fia, Feirefiz – csakúgy mint édesanyja – a Kelet tüzét hordozza majd lényében.

A tűz eleme nélkül nem hevül át kellően az emberi akarat, amely kereső vándorlásokra vezeti a nyughatatlan lelkeket. De a leendő Grálkirálynak mégis a víz eleméből kellett megszületnie...

Keveset tudunk arról, mi játszódott le Gamuret lelkében. Külső élete mintha arra utalna, hogyan készítette elő születendő fiának, a tüzes Feirefiznek az útját azzal, hogy lovagi bátorsággal küzdött a maga lelkében egymás mellett lakó sötétséggel és fénnel. Lovagi csatái, amelyek minden bizonnyal nemcsak külső hadseregek ellen zajlottak, hanem belső tusákra is készítették őt, nem kerültek bele a krónikákba. Gamuret nem a töprengő, szívesen elmélkedő, elmélyedő elme embere. Meglehet, ez másik fiának, Parsifalnak lesz az életútja, aki majdan nemcsak cselekszik, hanem lelkének érzékszerveivel át is éli azt, amit cselekedett...

Időközben Gamuret hajóját gyors szelek viszik egy újabb találkozás felé. Szándéka Spanyolországot meglátogatni, hiszen ott unokatestvére, Kaylet az ország uralkodója. Toledóban keresi őt Gamuret, de azt a hírt kapja, hogy a király egy nagy lovagi torna dolgában éppen távoli utazásra indult. Gamuretben magában is kigyúlt a régi láz: megmérettetni ismét, a lovagi világ legjobbjaival!

Spanyol földön az akkori lovagvilág virága gyűlt egybe a nagy harci találkozóra. Jöttek Kelet és jöttek Nyugat legjobbjai, harcosok és énekes krónikások; sebkezelők és mulattatók igyekeztek ide a világ minden sarkából.

Waleis királynője, Herzeleyde hirdetett nagy lovagi tornát, melynek hírére Gamuret is ide érkezett. Két birodalom és a világszép királynő keze: íme a ragyogó díj, amely ugyan ki másra várhat, mint hősünkre, a verhetetlen lovag-királyra?

Zazamanc királyának érkezése már hírével is nagyot emelt a jelenlévők hangulatán. Nem mindennapi viadalra van kilátás!

Gamuret – amint az út fáradalmaiktól megszabadult – máris az egymással küzdő lovagok harcát figyelte értő és mérő szemmel. Még csupán „próbajátékok” zajlottak a fűvön, amolyan bemelegítés folyt, hősünk megjelenése máris nagy hullámokat vetett két királynői lélekben.

Az egyik Waleis királynője volt, aki Gamuret nyugalmas szemlélődését az igazi érdeklődés hiányával magyarázta.

A másik, a franciák épp mostanában megözvegyült királynéja volt (Ampflise névre hallgatott), akinek színeiben Gamuret számtalan múltbéli tornán nehezen felejtethető diadalt aratott. Ampflise ezért nem is késlekedett soká, hanem levelet küldött régi lovagjának, az íráshoz gyűrűt is mellékelve. Gamuret fejet hajt a hölgy kívánsága előtt és beleegyezik, hogy az ő színeiben, az ő bajnokaként küzdjön a lovagi tornán.

Hanem ekkor különös dolog történik: Gamuret jelenléte miatt a „bemelegítő” játékok igazi, heves csatákká alakulnak, és a küzdelem olyan megállíthatatlan erővel rostálja szét a gyengéket és az erőseket, hogy mindenki úgy találja: ez már nem próbajáték többé, ez az igazi megmérettetés!

Gamuret valóságosan fénylő üstökösként száguld végig a küzdőtéren, napragyogású csillag, a legnagyobb hírű harcosok is vesztesként kerülnek ki a vele való vakító találkozásból.

Herzeleyde, Waleis szépséges királynője is tanúja a messziről jött Angevin diadalának és egyáltalán nem esik nehezére győztesnek találni a láthatóan nemcsak lovagi erényekben, de világi javakban is bővelkedő idegent. Herzeleyde azonban nemcsak abban nem hasonlít Belacanehoz, hogy világos bőrű, aranyhajú szépség, hanem fellépése, határozott és higgadt ítélőképessége is megkülönbözteti sötétbőrű, törékeny lelkű sorstársnőjétől.

Nos igaz, Herzeleyde sem tudja kivonni magát Gamuret férfias lényének hatása alól. Jól látja azt is, hogy az idegennek nincs szüksége már királyi kincsekre, hiszen minden bizonnyal rendelkezik azokkal.

Ahogy Herzeleyde egyik tanácsadója találóan megjegyzi:

– Az Angevin lovagi pavilonjának árát ha ki akarnád fizetni asszonyom, bizony fél királyságotat el kellene zálogosítanod!

Gamuret ismét egy világraszóló viadal győztes hőse, kezét ismét egy királynő kezébe teheti. De ezúttal a győzelem diadalába beleszól a lelkiismeret. Gamuret először elhárítja magától a győztesnek járó boldog díjat: elmondja, hogy Keleten feleséget hagyott hátra, akitől nem sötét bőre miatt távolodott el. Ezután újabb bonyodalom keletkezik abból, hogy a megözvegyült Ampflise királyné udvari papja, úrnője nevében, és a Gamuret által elvállalt lovagi szolgálat jogán a győztes lovagot a franciák jövődöbéli királyának követeli...

Nagy érzések csapnak össze itt, nagy eljövendő utak és tettek lehetősége szakad magvába attól, hogyan is dönt majd a nemes lovag – mindezen hirtelen támadt asszonyi viadalok vitatott elnyerendő díja!

Végül az erős lelkű Herzeleyde dönti el a nem mindennapi dilemmát. Erre az erőre, rövidesen nagyobb szüksége lesz, mint bármikor életében. Nevében hordozza sorsát Waleis királynője: Herzeleyde annyit tesz, mint szívfájdalom! Nos, talán nem is olyan sokára kibontakozik az életminta, amelyben bárki világosan olvashat, ha van hozzá elég bátorsága: ezt az asszonyt korán eljegyzzi magának a gyász, az elhagyatottság fájdalma.

Mindebből ma még semmi sem mutatkozik!

Ma még Herzeleyde diadalát ünnepelheti Waleis népe és a királyi esküvőre hivatalos népes lovagi sereg. Angolok és írek, franciák és brabantiak egyként magukénak érzik ezt a diadalt, csak éppen Gamuret lelkében ülnek különös virrasztást a múlt árnyai. S hogy e különös győzelmet még nehezebb árnyak kísérik, hősünk elé olyan hírhozó lép, akinek arcáról messziről kiált a fájdalom. Gamuret bátyjának Galoesnek halálhírét hozza, akit porig sújtott anyja csak napokkal élt túl!

Dupla gyász nehéz terhét ugyan ki veheti le a nemes Gamuret széles vállairól? A szép Herzeleyde többé nem tűrhet más fordulatot, mint amely életét a családját vesztett hőshöz köti. Végző és győztes érve ez: Gamuret házassága Belacane királynővel nem lehet érvényes, hiszen keresztény, pogány hitűvel nem tehet közös fogadalmat. Ha Gamuret ezek után mégis elhárítaná győzedelme jogos díját, úgy Herzeleyde királynő becsületére mérne lovaghoz méltatlan csapást...

Hősünk tehát – életében immár másodszor – királyi rangra emelkedik, királyi nőt vesz feleségül. Ez a nász azonban – ellentétben az elsővel – már magán viseli a sors váratlan csapásainak árnyékát. Gamuret most már valóban egyedül áll a világban. Belacane alakja – a soha nem ismert gyermekkel együtt – tovább él lovagunk lelkében, de a sötét híreket hozó küldönc megjelenése és Herzeleyde nyilvánvaló elszántsága – hogy Gamuret legyen kezének és két birodalmának birtokosa – eldönti a jelent. Gamuret, lelke fájdalmas hasadtságát még egyszer tudatja Herzeleydével, ahogy a váratlan fájdalom és csapás általában lefosztja rólunk az illendőség vékony mázát:

– Úrnóm, tudnod kell, feleségem van egy távoli országban, akit az életnél is jobban szeretek. De ha nem lenne, akkor is megtalálnám az útját, hogy ajánlatodat elkerüljem, ha odaadásoddal jogaimat korlátozni kívánnád. Nemes bátyám halott, a szerelem boldogabb mezőkön kíván virulni, mint az én árnyékos lelkem. Aztán: egy nagy lovagi torna volt hirdetve mára, a mező mégis üresen maradt!

– Így van uram – válaszolt Herzeleyde – mert már a próbajátékokban eldőlt a dolog. Harci fölényeddel a legvadabb ellenfelet hamar megadásra bírtad. Ne hagyj hát tovább hasztalan vágyakoznom!

– Úrnóm, nem egy lovagot megnevezhetek, aki nálam jobban teljesített. Hogy választásod mégis rám esik, lehet, nem több terhes udvariasságnál.

Minden szócsata csak arra volt jó, hogy Herzeleyde akaratát győzedelmes erővé acélozza és Gamuret bánatos ellenállását egyre inkább a vigasztalni vágyó szerelem irányába megpuhítsa.

Lovagunk végül ezekkel a szavakkal fordult jövődöbeli királynőjéhez:

– Úrnóm, veled az élet nekem csak úgy lesz elviselhető, ha szabadon hagysz engem a lovagi élet számára. Nem lehetséges, hogy a nagy viadalok mezején az én sátram helyén üres maradjon a föld. Ha ezt nekem meg nem engeded, tudd meg: még nem felejtettem el a módját, hogyan lehet egy feleségtől megszabadulni. Őt és birodalmának koronáját is győztes viadalban szereztem. Amikor magához próbált láncolni, elhagytam őt és vele a birodalmat.

– Diktáld a feltételeidet, uram – ez volt Herzeleyde válasza – mellettem lovagi dolgaidban azt és annyit teszel, amennyi tetszésedre való.

– Címerpajzsomról mától a horgonyt leveszem – belefűrődött a földbe – hozzám többé nem való, így nem vagyok többé a szerencse vándora. Apám címere az ugrásra lendülő párdúc kerül most vissza, új címerem helyére. Hirdesse mindenkinek aki látja, hogy a királyi létet harcos étellel töltöm majd meg!

Herzeleyde házas boldogsága hirtelen tűzzel lángol fel, az erős akarat megszerzi magának a másik győztes akaratot. Csak idő kérdése, hogy mikor ütközik egymásba ez a két erős lélek...

Waleis ifjú királynőjének asszonyi boldogsága üstökösként fut fel élete egén. Egészen úgy, ahogy Gamuret hajdani indulásakor sebesen haladt lovagi hírnév, vagyon, végül királyi korona felé.

Igen, Herzeleyde elnyeri Gamuret szerelmét. Párviadalok reggelén, selyem hálóingét tűzi férje páncéljára, védelmül lovagjának, vagy büszke tanújául szerelmük lankadatlan hevének – ki ismeri a lélek mélyebb szándékait? Amikor győztes férje hazaér, Herzeleyde a támadó kopják által foszlánnyá tépett inget büszkén ismét magára ölti...

A boldog asszony gyermeket hord szíve alatt. Gamuret pedig váratlanul hírt kap a bagdadi Baruchtól: II. Pompeius, Babilonia uralkodója magának követelte Bagdad és Ninive városait. A Baruch igen szívesen látná táborában kipróbált lovagját, a nemes Gamuretet...

Gamuret habozás nélkül útra kel.

Herzeleyde, a gyermeket váró boldog asszony nyugalmával engedi útjára férjét. Az áldott állapot különös, de érthető erővel ruházza fel az asszonyt: szépsége kiteljesedik, szenvedélye elalszik, teste táplálón megtelik és békés, ringató otthonává válik a készülődő jövevénynek.

Hat hónap múltán, amikor Herzeleyde már erősen várta ura visszaérkezését, az idilli állapot durva hirtelenséggel megszakadt.

Egyik délután az asszony mély alvásba merült, amikor váratlanul különös, fenyegető és erőszakos álom lepte meg, melyhez hasonlót soha még meg nem élt. Szörnyű látomása volt: mintha egy hullócsillag – az egekből alácsapva – Herzeleydét magával ragadta volna forró, szikráktól tüzes, mennydörgéstől siketítő, örvénylő magasságokba! Egy griffmadár lecsapott a jobb karjára, egy rettegett, szörnyű csoda előhírnöke: mert íme, méhét kiszakította egy undoktestű, pikkelyes sárkányfajzat, majd mellére tapadva mohón szívni kezdte a várt gyermeknek édesedő anyatejet!

Aztán a szörnyeteg – a rémült asszonyi testből új erőt szíva magába – szárnyra kapott és eltűnt a magasságban.

Micsoda rettenetes előjel ez az álom?

A királynő sikoltozva hanykolódik ágyán, míg ugyancsak halálra rémült hölgyei végül felébresztik.

Az álom irtózata csak lassan hagyja el Herzeleyde testét-lelkét. Még remeg az elméjében megragadt képek rettenetes jelzéseitől, amikor hírhozó érkezését jelentik.

Tampanis jön, Gamuret legrégebb és legbecsültebb fegyverhordozója, apródjainak oktatója, udvartartásának hűséges oszlopa. Néhány ifjú apród kíséri Tampanist szomorú küldetésében. A hír, amit hoznak semmivel sem marad el az álom rettenete mögött!

Gamuret halott!

Kelet tüze végül elemésztette a vizek lovagját. A fegyverhordozó elmondja ura tragikus, de mindenekfelett dicsőséges halálának körülményeit.

A nagy hőségre való tekintettel Gamuret megvált páncélingétől, s eközben letette messze földön híres gyémánt sisakját is. Az ellenség jól kihasználva ezt – volt köztük egy lovas, aki egy régi torna megszégyenítő vereségét köszönhette Gamuretnak –, most ugrott az alkalomra, hogy férfiatlan bosszút álljon nemes ellenfelén! Bakkecske vérént öntötte Gamuret verhetetlen sisakjára, aminek izzó hőjétől még a gyémánt is megpuhul. A sisak így nem védte tovább a hős lovagot: támadójának kopjája átfúrta a nemes koponyát. Végzetes sebével Gamuret mégis a lován maradt. A csatatéren kívül, a mező szélén érte el őt a végső gyengeség. Papja kéznél lévén, meggyónt, majd Herzeleyde selyemingét a végzetes kopjával együtt hírnökére bízva, átlépte a halál küszöbét.

A bagdadi Baruch, legjobb lovagja testét bebalzsamoztatta és olyan sírba fektette, amelynek köve egy hatalmas áttetsző rubin volt. Aki átnézett rajta, jól láthatta alatta az ifjú halott romlatlan testét...

Az elhíhetetlen híradást hallván, Herzeleyde eszméletét veszítette.

Méhében a gyermek már közel volt a születéshez, de előbb anyjának még meg kellett küzdeni a halál kettős, kínálkozó jelenlétével: Gamuret nélkül milyen jövő várhat anyára és gyermekére?

A rémült szolgák tehetetlenül nézték a halállal viaskodó asszony ájultságát. Ekkor – a gyász hírére, úrnőjének vigasztalást hozni – egy bölcs öregember érkezett az udvarba, aki magához térítette Herzeleydét.

Az eszmélet nem kegyelmezett a királynőnek. Sikoltása felverte a palota termeit:

– Mi lett az én szeretettem sorsa? Gamuret nemes bátorsága, lovagi hűsége volt szívem örömének egyetlen forrása. Az ő vakmerősége most megrabolt ettől a forrástól, amikor elvesztette életét. Sokkal ifjabb voltam mint ő, és most mivé lettem? Egyszerre vagyok anyja és felesége. Magamban hordom mától őt is, ahogy magamban hordom életének magját, amelyet egymásnak adott szerelmünk érlelt életté.

Herzeleyde el akarja vetni magától örömtelen, nyüggé vált életét, de tudja: magzatja is vele halna, és ez Gamuret második halála lenne. A lélek ereje, amellyel annak idején Gamuret szerelméért küzdött, most ismét megmutatkozik. Istenhez fohászkodik, aki ezt az erőt lényébe ültette.

– Imámat küldöm Istennek, hogy válaszul küldje el nekem Gamuret életének nemes gyümölcsét. Óvjon engem a veszedelmes kétségbeeséstől, amely a halált kívánatossá teheti.

Tizennégy nap elteltével megszületett Herzeleyde és Gamuret fia: Parsifal. A gyermek olyan nagy volt, hogy a nehéz szülés a királynőt a halál küszöbéhez sodorta, de végül az élet győzedelmeskedett.

Wolfram von Eschenbach eposzának hőse most érkezett közénk!

Eddig hallhattunk apja és anyja örömeiről, bánatairól; megtudhattuk, honnan jön hozzánk a történet legfőbb szereplője. Hogyan tartották aztán távol a világtól a nem tudás biztonságában mindaddig, amíg a maga erejéből gondolkodni nem kezdett.

„Jó fiú, szép fiú, áldott fiú” – Herzeleyde még nevét sem tudatta fiával, hogy a végzet erőit minél távolabb tartsa gyermekétől, akiről remegő bizonyossággal tudta: nagy sorsot írtak számára a csillagok.

Parsifal nem mindennapi végzete, földi sorsának feladata már fogantatásában kirajzolódott: a kereső vándor, a magasságok fáradhatatlan sejtője a mag, amely a veszteség fájdalomtól erőssé érett szív alatt felnevelődik. Az anyai erő – mely küzd azért, amit a világtól akar – mindent elkövet azért, hogy amit elér azt megfelelően megvédje és beérlelje. Mégis, úgy tűnik, ezek az erőfeszítések mintha sorra „megbuknának”. De az események mögé pillantva rájövünk, hogy sikeres, egyenletes biztonságban élő emberek ritkán indulnak el azokra a külső-belső kereső utakra, amelyek aztán kivédhetetlenül a lemeztelenedés, kiszolgáltatottság, meghasonlás, kivetettség emberré avatási útjára vezetik a modern mai embert éppúgy, mint vezették egykor elődeit.

Gamuret halott, de Parsifal, a fiú élni fog!

Herzeleyde egész további életének vezérlő gondolata ez. Ezért az eszméért elhagyja a három királyi birtokot, még azzal sem törődik, hogy távozásával birtoka és népe rossz kezekben, rossz sorsot kap cserébe.

Herzeleyde elméje és szíve egyetlen eszményt ismert és eszerint érzékelt a világban mindent veszedelmesnek vagy elfogadhatónak. A napfény köddé vált számára, éj és nappal egyforma fénytelenül találkozott szemeivel... Lelkében még mindig a gyásznak volt a legnagyobb hatalma, de rögtön utána a legföltöbbs gondviselés következett, amellyel a keze alatt visszatarthatatlanul cseperedő fiára tekintett.

Soltane át nem járható, sűrű erdeiben rejtőzött a királyi birtok, ahol Herzeleyde a fiát nevelte, rejtegette.

A feladat kezdettől fogva nehéz volt.

Parsifal már születésekor is nagycsontú, erős gyermek, világrajötte az anyát majdnem megölte. Kamaszként akkora fizikai erővel bír majd, hogy egyedül hazahurcol egy elejtett szarvast. Szépsége tökéletesen illik sudár felépítéséhez. Járáthatja ugyan Herzeleyde esetlen póri ruhában, a fiú magasrendűsége kiragyog minden rongyból; értelme túlmutat minden szándékos visszafogáson.

A királynő száműzetésének minden kísérője ismeri a legfőbb parancsot: a fiú semmit sem tudhat meg származásáról (még a nevét sem), lovagi dicsőségről, királyi méltóságról. A világ dolgai csak a természet dús közelségéből találhatnak rá.

A fiút különös erővel vonzzák a madarak órákig lesi mozgásukat, irigylis szabad szárnyalásukat, amellyel könnyedén túlrepülnek a számára egyedül ismert és megengedett erdő határain. Ki a világba, ezer ismeretlen és izgalmas lehetőség tiltott/sóvárgott területére.

A serdülő gyermek íjat készít magának, vesszőt maga farag hozzá. Magasra küldi őket, ahol a madarak élnek, melyeknek énekét órákon át hallgatja a gyermek. Aztán erőt vesz rajta a férfi vadász-ösztöne: nyílvesszője átlövi a könnyű madártestet, magasságból mélység lesz, a dal elnémul, a zsákmány a fiú lába előtt koppan a földre.

A fiút – önmagának is érthetetlenül – kétségbe ejti ez a halál, zokog, haját szaggatja a kintől, és nem tudja: mi okozza lelkében a felindulást.

Herzeleyde parancsot ad vadászainak, hogy pusztítsák el az énekesmadarakat: ne lesse ez a fiú folyton az ágak hegyét, ne a madarak énekében lelje örömét. Minden magasság veszedelmes vágyakozást kelthet, hogy aztán mélybe taszítsa a vágyakozót...

A fiú védelmére kel a madaraknak és Herzeleyde maga is elcsodálkozik saját viselkedésén. Mély a lélek kútja, rejtélyes és megnevezhetetlen erők buknak belőle néha a felszínre...

– Miért is felejtettem el ilyen könnyen a teremő Isten legmagasabb akaratát? Miért fosztanám meg a madarakat énekük boldogságától?

Anyja megtorpanására a fiú azonnal kérdéssel válaszolt:

– Anyám, mi az, hogy Isten?

– Megmondom fiam, jól figyelj szavamra: Ő az, aki magára vette az ember formáját és hasonlatosságát, de fénye mégis erősebb a Napnál. Véd szívedbe jól szavaimat: ha szükségben találsz magad, Hozzá imádkozz! Az Ő elmúlhatatlan szeretete sosem hagyja magára a világot. Aztán ott van a másik, a pokol ura, a sötétség fejedelme. Mindene fekete, csalás, ámitás az eleme. Fordítsd el tőle gondolataidat, mert könnyen a kétségbeesés csapdájába csalsz!

Az anya még sokáig beszélt fiának a Fény és a Sötétség tulajdonságairól, hogy miképpen lehet őket csalszhatatlanul felismerni.

Ahogy később látni fogjuk, a madarak jelenléte többször is bele van szőve Wolfram krónikájába. A földi nehézség vonzásának ellentmondó könnyed szárnyalás, a lélek szellem utáni vágyának képét rajzolja elénk. Tán a serdülő gyermek is ezért küldi nyílveességét a madár után, mert – mint sokszor később is az életében – csak homályos vágy fűzi a magasságokhoz, a szellemhez. Ösztönből uralni, birtokolni akar valamit, amit birtokolni senkinek sem lehet. Csak nagysokára – ha egyáltalán – tanulja meg az ember, hogy a szellem nem adja magát sem örömrre, sem birtoklásra, sem személyes biztonságra. A szellemet megragadni, használni nem lehet, mert a szellem az, ami megragadja, ami „használja” az embert, ha az ember erre méltóvá tette magát.

Ekkor a lélek megismeri a magasban repkedő madarak szabadságát, de mindig visszatér a földre, azokért, akik még nem tudtak szárnyat bontani.

A „szép fiú”, a „jó fiú” persze kivédhetetlenül egyre közeledik ahhoz, amitől anyja örökre óvna, ha ezt az élet törvényei megengednék neki.

A nevét még nem ismerő ifjú Parsifal, kérdéseivel jelenik meg történetünkben. Különleges neveltetése nem is enged meg neki mást. Mint később kiderül, életének szellemi missziója is egy megfelelő pillanatban, megfelelően megfogalmazott kérdésen áll vagy bukik...

Soltane erdeje sokáig és jól védte Gamuret és Herzeleyde fiát a világ veszedelmes ismereteitől. A sors törvényei azonban ritkán engednek emberi nyomásnak, és aminek be kellett következnie, az bekövetkezett. Gamuret ragyogó, serdülő fia jó vadásszá nőtt: ismerte a rengeteg erdőt, a vadcsapásokat, ijáról biztosan vitte a halált a vessző: így került hús Herzeleyde háztartásának asztalára.

A fiú nem szegte meg a százszor lelkébe vésett tilalmat: nem lépett ki az erdőn túli világba. Éppen az ellenkezője történt; a világ lépett be mindent megváltoztató, felforgató erejével a fiú csendes erdejébe.

Egy napon, ahogy megszokott vadászösvényét járta, lódobogás zaja ütötte meg a fülét, mire dárdáját nyomban hajításra készen tartva, így gondolkodott:

– Mi volt ez a zaj, amit az előbb hallottam? Bárcsak az ördög, a sötétség ura járna erre minden gonosz erejével együtt, én biztos megállítanám! Anyám rettenetes dolgokat mesélt róla, azt hiszem, elvesztette a bátorságát. Én azonban készen állok!

Láss csodát: három fényes fegyverzetű lovag galoppozik elő a sűrűből. A páncélzatukon megtörő napfény tetőtől talpig aranyba foglalta őket.

– Mégsem a sötétség ura van itt, hanem maga a naparcú Isten jött el hozzám – gondolta a fiú, és ahogy anyja intette, térdre esett az ösvényen: – Isten, segíts nekem, hisz hatalmadban áll, hogy segíts!

A legfényesebb öltözetű lovag kissé türelmetlen elnézéssel szólt a furcsa, primitív sihederre:

– Nem vagyok Isten, bár örömmel teszem, ami az Ő akarata. Ha szemeid jól szolgálnak, három lovagot látsz magad előtt, akik két szökött lovagot keresnek – vajon nem láttad-e őket errefelé?

– Azt mondtad uram, lovagok? Mik lehetnek azok? És ha isteni erőd nincsen, akkor mondd meg nekem: ki adja a lovagi rangot?

– Arthur király, fiam. Ő az, aki lovaggá tehet téged. Ahogy elnézlek, születésed már jól előkészített erre az állomásra – szólt a lovag, aki tetőtől talpig végigmérte a szépséges vonású, jófelépítésű ifjút. Jól látszott rajta Isten kezemunkája...

A fiú rohanvást kereste anyját, és egyszuszra elhadarta a Herzeleyde fülének rettenetes mesét. Sürgette is rögtön, készítse útra őt, mert meg kell találnia Arthur király táborát, ahol a lovagság erejébe beavatást nyerhet...

Herzeleyde, tudván, hogy a kivédhetetlent ki nem védheti, legalább késleltetni kívánta a fiú lázas törekvését. Ezért zöld zsákvászonból szab neki formátlan inget, esetlen nadrágot, amit akkoriban az udvari bolondok, vagy annál is rosszabb, a féleszű számkivetettek viseltek.

Herzeleyde fia alá egy pókhasú, kerge lábú lovat adott, amelyre lovag soha fel nem ülne. Végezetül pedig a következő tanácsokkal látta el a türelmetlen izgalomtól toporzékoló fiút:

– Sose kelj át sáros, zavaros vizű patakon, aminek nem látod az alját! Ott keress gázlót mindig, ahol széles a part és a víz átlátszó tiszta!

– Mindig mindenkit illendően üdvözölj!

– Ha idős emberrel találkozol, figyelj tanácsaira!

– Ha szép leánnyal találkozol, üdvözöld őt csókkal és öleléssel, azután kérj tőle emlékebe gyűrűt vagy más ékszert!

– Végül pedig ne felejtse: arrogáns és mohó Lahelin két királyságot is elorzott tőlünk. Norgals és Waleis egyként kezére jutott, mert hercegeink erőtlenekek voltak vele szemben. Születésed jogán ezek a te birtokaid, hercegei pedig a te alattvalóid. Turkentals, egyik hercegünk életével fizetett, amikor meg akarta védeni jogos birtokunkat a bitorlóval szemben.

– Megbosszulom anyám, ha Isten is úgy akarja. Kopjám még megsebzí őt! – válaszolt a fiú.

A következő nap reggelén a fiú búcsút vett anyjától, sarkallta őt a türelmetlen vágy, hogy mielőbb eljusson Arthur király lovagi udvarába. Herzeleyde megcsókolta fiát, majd egy ideig lova mellett futott. A gyermek – anyjára hátra sem pillantva – eltűnt az erdei ösvényen. Így nem láthatta, amint anyja, az elválás fájdalmától holtan bukik a földre...

Fia minderről semmit sem tudott, egyszer sem pillantott hátra, míg maga mögött hagyta Soltane erdejét és különös gyermekkorát.

Megállás nélkül hajszozza gebéjét, míg a második napon egy díszes sátorhoz ér, amelyben egy csodaszép ifjú asszony alszik, Orilus herceg felesége. Herzeleyde fia, anyja intelmeit sajátos módon, kamasz hévtől fűtve követi: üdvözlét gyanánt ráveti magát a rémülten ébredő ifjú hölgyre, szájon csókolja, majd ujjáról lerántja ékköves gyűrűjét, ruhájáról letépi díszes tűjét, és bejelenti: igen megéhezett!

Jeschute – a rémült ifjú asszony – bénultan bámulja, ahogy a nyilván elmeháborodott ifjú asztalhoz ül, falni kezd, majd barátságosan búcsút intve továbbáll!

Ennek a különös epizódnak Jeschutera nézve súlyos következményei lesznek: a féltékenységre amúgy is hajlamos, gőgös Orilus hazatérve a felfordult sátrat, tépett asszonyi ruhát csak egyképpen értelmezheti: Jeschute hűtlenség bűnébe esett! Az asszony félénk magyarázatait meg sem hallva, darócruhát erőltet Jeschutera, rozzant gebére ülteti és így vonsozza majd maga után megvetett hitvesét egy egész esztendőn át, hogy az egész világ tanúja legyen Jeschute szégyenének...

Ifjú lovag-jelöltünk ismét úgy hagyja maga mögött tette színhelyét, hogy a következményekről fogalma sincs.

Jeschute ártatlan szenvedéséről nem szerez tudomást, de egy másik formában mégis találkozik az emberi szenvedéssel. Egy szikla mellett rátalál az ifjú Sigunera, aki – halott vőlegényét ölében tartva – haját tépve jajveszékél. A fiú kérdésére elmondja, hogy jegyese, Schionatulander párviadalban esett el, nincs rajta mit megbosszulnia az ifjú és túlságos önbizalomtól lázas lovag-jelöltnek...

Az ifjú nemes szépsége, mely a bohócköntösön is keresztül világít, nem kerüli el Sigune figyelmét. Tudakozódására a fiú elmondja: saját nevét sem tudja, anyja mindig csak szép fiannak, jó fiannak nevezte őt...

Sigune fülének ismerős becézések ezek: belőlük ráismer nagynénjére Herzeleydére; a lovagság utáni vágytól tüzes, naivan gyakorlatlan ifjúban pedig, Herzeleyde világ elől elrejtett fiára, Parsifalra.

Sigune megnevezi Parsifalt és elmondja neki származását. Nagy pillanat, amelyből azonban Parsifal egyelőre nem sokat sejt: bosszút kívánna állni Schionatulander ellenfelén, aki, mint Sigune szavaiból kiderült, éppen Parsifal jogainak védelmében bocsátkozott lovagi küzdelembe. Sigune azonban jól látja: ez a nyers, tanulatlan, éretlen gyermek vesztébe rohan, ha máris lovagnak képzelet magát. Ezért egészen más irányba igazítja a fiút, mint amerre Schionatulander gyilkosa távozott...

Ifjú hősünk elméjében ez a találkozásokban sűrű nap hamarosan elhalványul az újabb izgalmas kalandok lázában. Vidáman és bizakodón üget lován, minden szembejövőnek lelkesen integet, és azt is rögtön tudatja: anyja tanácsára cselekszik így! Estére kelve egy halász kunyhójában kér szállást, kap is, de csak akkor, ha megváltik érte Jeschute ékszeraitól. Ennek fejében a halász még azt is vállalja, hogy másnap elvezeti a fiút Nantes-ba, ahol Arthur király, udvarával épp ekkor tartózkodott.

Így is történt. Nantes vára előtt a halász magára hagyja Parsifalt, aki hamarosan egy pompázatos, talpig vörös ruházatú és fegyverzetű lovaggal találkozott. A lovas kezében egy arany ivóedényt tartott, amelyet – mint szavaiból kiderült – egyenesen Arthur király Kerekasztaláról ragadott fel, nagy felindulásában...

Parsifal izgatott fülének mesés szavak: a lovagi álom bizonyos beteljesedik, hiszen itt van már a Kerekasztal közvetlen közelségében!

Ither úr, a vitéségéről mindenki által ismert és tisztelt vörös lovas – egy bizonyos földbirtok vitás ügyében –, királya iránt haragra gerjedve az arany kupát az asztalról felragadta és annak tartalmával Guinevere királynő ruháját végigöntve, kirohant a teremből. Most arra vár, hogy a váron kívüli síkon az őt párbajra kihívó lovagokkal megküzdhessen. Mivel Parsifal Arthur udvarába készül, Ither úr a fiúra bízza üzenetét: készen áll a harcra mindenkivel, aki jogos követeléseit igaztalannak, sérelmesnek találja...

Parsifal tehát küldöncként jut be Arthur király lovagi körébe. Aki meglátta az esetlen ruhákban, esetlen megilletődöttséggel bámészkodó ifjút, talált rajta mulatni valót is. De talált rajta jól látható jegyeket arra nézve, hogy minden bizonyos magas születésű valaki rejtőzik a fura köntös alatt. Olyan igaz volt ez, hogy amikor Parsifal a király nagytermébe belépett, egyszerre két különös, prófétikus erejű esemény is történt. Először, általános derűtséget keltett a magas társaságban a fiú azon sürgető kérése, hogy késedelem nélkül lovaggá üttessék.

Arthur türelmes tapintattal fékezte a fiú sietségét azzal, hogy holnapig mindenképpen várnia kell, mivel megfelelő ruházat és fegyverzet nélkül aligha lehet valakit a harcok lovagok nemes rendjébe felvenni.

Parsifal erre a javaslatra azt válaszolja, hogy ő már kinézte magának azt a pompás tűzvörös lovagi felszerelést, amelyet Ither úron látott az imént.

– Ha nem kaphatom meg az ő fegyverzetét, nekem ne szóljon senki többé királyi ajándékról. Végre ezeket anyám is megadhatja nekem, hiszen ő királynő.

Az epés természetéről híres királyi tanácsadó, Keye, ekkor a következő javaslattal áll elő: küldje a király vissza ezt a nagyszájú suhancot Ither úrhoz, hogy a nála maradt arany kupát visszakérje. Ha ezt meg tudja tenni, akkor arra is képes lesz, hogy a híres vitézségű lovag pompás vörös fegyverzetét is megszerezze!

Parsifal a remek javaslat hallatán már fordult is, hogy első lovagi feladatát haladéktalanul teljesítse. Ekkor a magas társaság egyik szépséges hölgye, Cunneware hirtelen felkacagott!

Nem közönséges pillanat volt ez, mivel a hölgy életében még nem nevetett: azt suttozták felőle, különös próféciát hordoz sorsában. Akkor fogja először elnevetni magát, amikor találkozik egy lovaggal, aki a legmagasabb szellemi misszió várományosa. Keye úr – aki jól ismerte a próféciát és csak annyit látott, hogy a hölgy egy féleszű, rongyos bohóc megjelenésekor kívánta azt betölteni – olyan indulatba jött, hogy Cunnewaret hosszú hajánál fogva megragadta, és botjával ütlegelni kezdte!

E szörnyű, és a nemes lovagi társasághoz mindenképpen méltatlan fordulat váratlan következménnyel járt: a néma Antanor – akit mindenki bolondnak tartott, és aki ugyanabból az okból hallgatott mostanáig, amiért Cunneware nem nevetett – most megszólalt!

– Istenemre, Sir Keye, ez a fiú, aki miatt Lady Cunnewaret lovagiatlan kezeidből ilyen szégyen érte, nos e fiú igencsak elsorvasztja majd örömet!

– Mivel a te első szavaid engem becsmérelnék uram, esküszöm, hogy neked sem lesz bennük sokáig örömet! – így a nehéz természetű Keye, aki gyors öklével most meg Antanort kezdte ütlegelni.

Parsifal bénultan állt ebben a zűrzavarban, míg szeme előtt kínos és alantas események peregtek. Hiába érezte a két miatta megalázott ember fájdalmát, hiába markolta tettekrekeszen lándzsáját; a kavargó tömegben semmi hasznát nem vehette.

Nagy és tehetetlen volt benne az indulat, amivel Ither úrhoz visszatért. A nagyhírű harcok nem is vette komolyan a fiú dühödött kihívását. Lándzsájának tompa felével kívánta megleckéztetni az öntelt sihedert. Parsifal igazságot kereső haragja minden erőt a karjába gyűjtött, és vékony gyerek-lándzsáját oly erős és pontos ívben küldte Ither úr felé, hogy éppen a lovag sisakrostélyának keskeny résébe talált, és a nemes lovag koponyáját átfúrta!

Ither úr holtan zuhant a mező virágai közé.

Parsifal, izgalomtól remegő kezekkel rángatni kezdte holt ellenfelének fegyverszíjait. Mivel semmi gyakorlata nem volt, egy apród segítette végül zsákmányához, akivel aztán Parsifal az arany kupát is visszaküldte Arthur király palotájába.

A váratlan és megrázó események hatása alatt úgy érezte, nem térhet vissza Arthur udvarába, ahol egy nemes hölgy, Lady Cunneware az ő okán olyan méltatlan megaláztatást szenvedett. Felült hát Ither úr nagyszerű harci ménjére, és – nagyrészt a nemes állat irányítására bízva magát – elviharzott...

Mérföldeken át vitte őt sebesen a remekül képzett harci paripa, sokkal tovább utaztak így ketten, mint ahogy bármely tapasztalt lovag azt jószívvel ajánlhatta volna...

Estére Parsifal Gurnemanz de Grahaz várkastélyához érkezett. Szíves üdvözléssel fogadták, bár az őt segítő apródok ugyancsak elámultak, amikor a vendégükről leemelt fényes vértet és lovagi ruha alól bohócrongyok tűntek elő... De mint korábban is, az ifjú természetes szépsége, itt is megejtette a szíveket.

Gurnemanz messze országokban ismert nevű és tekintélyű idős ember volt, számát sem igen tarthatta számon a nemes ifjaknak, akik az ő értő kezei között értek felavatható lovagokká...

Parsifal nagy hévvel mesélte el Gurnemanznak élete eddigi folyását, egészen a legutóbbi viharos napokig. Az idős lovag az elhadart történetet hallván legelőször is arra intette ifjú vendégét, hogy ne beszéljen úgy, mint egy gyerek, aki folyton anyját emlegeti.

A továbbiakban még számos szükséges jótanáccsal szolgált vendégének:

Igyekezzen fejleszteni magában az egészséges szégyenérzetet;
erősítse magában a másokkal való együttérzést és kedvességet;
legyen gazdag, de tudjon szegény is lenni;
ne kérdezzen feleslegesen;
legyen irgalmas a csatamezőn;
mindig öltözzön megfelelően: háborúra vagy szerelemre egyaránt;
férfias lelkében ápolja a jókedélyt;
igaz és becsületes módon szeresse a női nemet;
úgy házasodjon, hogy tudja: kettőjük élete örökre egybeforr,
mint a Nap és a nappal.

Parsifal lelkesen szívta magába az öreg lovag intelmeit, miközben egyre gyakrabban gondolt arra, vajon mi lehet édesanyjával...

Gurnemanz vára igazi otthonná vált Parsifal számára.

Liaze, az öreg lovag szépséges leánya is egyre vonzóbbnak találta az ifjú lovag-tanoncot. Gurnemanz teljes szívvel támogatta a két ifjú ember között fejlődő vonzalmat. Ha Parsifal Grahaz várában maradna és feleségül venné Liazet, Gurnemanz biztos kezekben tudná leánya és birtokai jövőjét. Az idős lovagnak három nagy vitézségű, magas erkölcsű fia volt, a sors azonban úgy akarta, hogy mind a három lovagi csatákban hagyja ott fiatal életét. Schenteflurs, a legifjabb, nemrég esett el egy nemes küzdelemben: Condwiramurs királynőt védelmezte Clamide király ellen, aki erőszakkal kívánta az ifjú királynőt feleségévé tenni.

Parsifal – bárhogy is vonzotta őt a szép Liaze finom és erényes közeledése, bárhogy is fiúi szeretet fűzte már az útját bölcsen egyengető öreg lovaghoz – egyre nyugtalanabb lett. Úgy érezte, éretlen még a házasságra, hiszen lovagi mivoltát még nem is volt alkalma bizonyítani. Ezért engedelmet kért a távozásra, amit meg is kapott, bár sok könny esett közben és álmatlan sóhajtozás...

Az ifjú is nehéz szívvel indult útnak, a szép Liaze képe nyugtalan utasként kísérte nappal és éjszaka. Nem is igen figyelt hát arra, merre is vegye az irányt...

Lelkében újra és újra felvillant Soltane erdejének, benne anyjának, Herzelejdének képe.

Parsifal nem mindennapi ösvényt járt be, amióta vissza sem tekintve, a lovagi élet ígéretes és számára egyedül vonzó útjára lépett. A világ még nagyon ismeretlen, a fiú még nagyon nyerslelkű és tapasztalatlan. Most már nem madarakra vadászik, hanem a lovagi eszmény képét követi, amiképpen azt még éretlen, fájdalomtól meg nem edződött lelkében hordja. Parsifal még nem beszél, csak mondja a magát, azt sem igen hallja/érti, amit mások mondanak neki. Akik találkoznak vele, döbbenet próbálják rendezni magukban kevert benyomásaikat: egy nemes vonású, szép felépítésű, bizonyára magas születésű „féleszüvel” állnak szemben, egy üres fejű, „gondatlanul gondtalan”, kótyagos fecsegővel. Ugyan mire van szánva e különös gyermek?

Parsifalt ismét lova vezeti el vándorútja következő állomásához. Belrepeire városába érkezik, egyenesen egy nagy háborúság kellős közepébe. Egy hatalmas sereg fogta körül a várost, ahová bejutni így csupán egy mély szakadék felett átívelő kötélhídon lehetett. Parsifal lova visszahőkölt a veszedelmesen ingó-lengő alkotmánytól, így a fiú leszállt a hátáról, és – dicséretére szolgál – zablájánál, fogva gyalog vezette végig lovát a félelmetes átkelőhelyen.

Parsifal merész átkelése az ingatag és veszedelmes hídon először riadalmat keltett az ostromlott város bástyái mögül figyelő katonák körében. Amikor a hídon átért, a város minden kapuját zárva találta, a bástyákon sehol egy őrkatona. Csupán egy ifjú leány jelent meg a bástyán és azt tudakolta Parsifaltól, vajon barátként érkezett-e hozzájuk vagy ellenséget lássanak-e benne.

Végül bebocsátották az ifjút, aki egy többhetes ostrom kínjaitól kifáradt, kiéhezett és rettegő városban találta magát. Megfogyott, szürke arcok, fegyvert emelni alig bíró karok, általános reményvesztettség: ily módon mutatkozik meg a hajdan virágzó város, a messziről váratlan mód idecsöppent vándornak.

A végsőkéig kimerült lovagok Condwiramurs, az ostromlott város ifjú királynője elé vezetik Parsifalt. Ifjú lovag-jelöltünk döbbenetesen áll Condwiramurs leírhatatlan szépsége előtt. Liaze képe egy csapásra halványodni kezd lelkében ebben az új ragyogásban, bár a királynő aggódik amiatt, hogy a hetek óta tartó éhezésben megcsúnyulván, vendége aligha láthatja őt igazi valójában...

Félelme alaptalan: „benne Isten minden legjobb kívánsága beteljesedett, az ország úrnőjében, aki a harmattól frissen fürdetett rózsza fehér-piros ragyogását hordozta ifjú arcán...”

Parsifal szinte lebénul e hasonlíthatatlan szépség láttán. A lelkében ébredő érzéseket azonban – Gurnemanz intelmeit szó szerint betartva – semmi külső jellel el nem árulja. Nem kérdez semmit, csak a szemeivel beszél. Így végül Condwiramurs szólal meg. Reményét foglalja szavakba, miszerint a nemes szépségű ifjút segítségükre vezérelte hozzájuk a sors. Ez a remény bizonyossággá izmosodik benne, amikor meghallja, hogy az ifjú, Gurnemanz várából érkezett és a kétnapi járásnyi utat egy nap alatt tette meg...

Ismerkedésüket váratlan és örömdetes fordulat szakítja meg: két jóakarató ember az erdőn át némi élelmet csempészett be a várba, így a hosszú éhezés után most mindenkinek jut néhány falat. Parsifal és Condwiramurs együtt osztják ki a megmentő csodaként érkezett élelmet, oly módon, hogy maguk számára csak néhány maradék morzsa jut. Ezt békében el is fogyasztják, tudván, hogy körülöttük a városlakók szenvedése enyhülésre talált.

A vár és a város nyugodni készül, a sötétség egyformán borít ostromlót és ostromlottat. Parsifalt is egy hálóterembe kísérik, közel a királynő lakosztályához.

Az éjszaka közepén Parsifal gyertyáktól megvilágított hálósobájába nemvárt látogató érkezik: Condwiramurs. A szépséges királynő neve azt jelenti: szolgálni, hordozni, árasztani a szeretetet. Ez a szeretet hozza Condwiramurst Parsifal ágya mellé ezen az éjszakán.

Nem az a szenvedély-szeretet, mely a leányt asszonnyá avatja, hanem a tanácsot adó jóbarát támasztó szeretete kerestetik itt.

Parsifal – nem kis megrökönyödésére – arra ébred, hogy arcát az ágya mellé térdelő, zokogó királynő forró könnyei permetezik. Felugrik fekhelyéről és arra kéri a királynőt, ne térdeljen az ő jelenlétében, mert „ilyen tisztesség csak Istennek jár”. Ágyát is felajánlja neki, míg maga majd más fekhelyet keres. A királynő azonban mást akar: ha Parsifal megígéri, hogy „nem fog birkózni vele” úgy inkább mellé fekdne az ágyba, hogy újonnan lelt barátjának szomorú történetét elmondja.

Egy pillanatra érdemes megpihennünk magunknak is és elmélázni azon, hogy ifjú hősünk rövid, de eseménydús utazása milyen gyorsan bontakoztatja ki a gyermekkor puha burkából a férfijellem első ígéretes csíráit.

Az izgalomtól hajtott, vágyak és indulatok által ide-oda rángatott, mások számára eléggé nevetséges „bohócból”, mintha lassan egy másik lény bontakozna ki. Felelősség és együttérző érzékenység jeleit látjuk az ifjú Parsifal utóbbi cselekedeteiből előtűnni. Aki eddig kérés nélkül elvette azt, ami úgy gondolta jár neki, most egyre inkább figyelni kezd mások szükségleteire. Nem azt jelenti-e ez a fejlemény, hogy Parsifal lassan érlelődik arra, hogy a szeretettel találkozhasson?

Nem az érzékeket felgyújtó, alapjában véve önző szerelmi szenvedéllyel, hanem a szeretetteljes felismerésből fakadó szerelemmel, melyben tisztaság és szenvedély egymás fényét nem kioltva, hanem emelve találkoznak, mint a rózsza fehérje és vöröse a királynő arcán.

Veszedelem és bizonytalanság közepette egy különös találkozásnak vagyunk tanúi: hősünk idáig vezető útját is a segítségét váró, támaszt kereső női lelkek kísérték. Az ifjú lovagban ébredező szellem tüzes, határozott, örökre átalakító erejét hívják, keresik maguk mellé, mert egyik sem egész a másik nélkül. A férfiszellem hővel telített, amit megérint, azon mozdít is egyben, erőteljes és iránymutató: mint a lovag dárdája, az íjász eltéríthetetlen nyílvevesszője – meghasít, formál, rendez, átvilágít. Jelenlétében a lélek, a gyengéd, hullámzó légzésű női princípium támaszra talál, mert tudja: külső, szorító gyűrűk ostromából csak a szellem által szabadulhat...

A lélek az élményekben, reflexiókban éli életét. Útja sosem nyílegyenes, sokkal inkább körkörös, hullámzó, mozdulataiban a visszahúzódásnak éppoly érlelő ereje lehet, mint a nyílegyenes előretörésnek. Rejtett sarkok, különös kanyargású labirintusok, közelségek és mélységek megmutatkozásai alkotják a lélek titokzatos, váltakozó tájait. Érzékeny, sebezhető, türelmes és szenvedő a lélek, szuverenitása soha nem adott, hanem kiküzdendő állapot. Mint egy ostromlott nemes királynő, védelmet, megbecsülést, de mindenek felett felismerést kér.

Ha a türelmetlenségben égő ifjú, aki a magasságokat először a lábához hullott madarak útján méri le, a szellemet jeleníti meg, akkor az őt lovagi tettekre kérő, védelmet és tiszteletet kívánó királynő szorongatottságában a lélek mutatja magát. A kettő találkozása nélkül nincs további utazás.

Egymás mellett fekszik tehát a két szép ifjú test, közöttük láthatatlanul fénylik a lovagi tisztaság kardja, amely nem elválasztja, hanem egymás felé irányítja majd őket...

Condwiramurs kegyetlen dilemmája mintha egy hasonló történet emlékét visszhangozná bennünk: Parsifal apja éppen ilyen kétségbeesett helyzetből szabadította meg Belacant, a mór királynőt, amikor szerelmének birtoklása miatt pusztító háború szabadult országára.

Nos, Belrepeire uralkodónőjének sem könnyebb a helyzete. Egy akarataiban túl biztos király, Clamide kívánja őt feleségül, anélkül, hogy a királynő szándékát számításba venné. Hadvezérével már az egész birodalmat a pusztulás szélére sodorta, egy hatalmas és erős lovagi sereget megtizedelt. Önhitt és önző számvetése azonban – vágyai kiszolgáltatott tárgyában – már akkora ellenszenvet ébresztett, hogy Condwiramurs erős döntést hozott magában: amennyiben a hadiszerencse őt, mint tehetetlen foglyot Clamide zsákmányává teszi, inkább véget vet életének, semmint hogy országa pusztítójának adja magát...

– Tudnod kell uram – szól Condwiramurs – holnap ismét megjelenik Clamide gyűlölt vezére, Kingrun. Az ő keze oltotta ki a nemes Schenteflursnek, Gurnemanz lovag utolsó fiának, a szép Liaze bátyjának életét is.

– Úrnóm – így az ifjú Parsifal – legyen bár ez a Kingrun francia vagy brit lovag, vagy származzék még messzibb földről, holnap az én védelmező kezembe ütközik majd, ha ellenedre jön!

Az éjszakának vége szakadt, a napfelkelte első fényénél Parsifal éjjeli társa eltűnt. Senki a kastélyban neszt nem vette a rendkívüli látogatásnak.

Parsifal rövid és igencsak nyugtalan alvás után harangzúgásra ébredt: az ostromlott város népe, kit Clamide minden boldogságtól megfosztott, a székesegyházba készült, Isten óvó kegyelmébe ajánlani a megmaradt életüket.

Clamide hadai már sűrű zászlók alatt sorakoztak a város falai mentén, mikor Parsifal, a rá váró megmérettetés izgalmától hajtva, frissen kilovagolt, hogy az eddig veretlen Kingrun fegyvereivel szembenézzen.

Csak mi tudjuk, hogy ez volt Parsifal fiatal életének első igazi párviadala. Vajon milyen erők vezérelték karját, amikor a sok viadalban edzett, nagyhírű harcost biztos ütéseivel a nyeregből kisegítette? Nem kérdéses, hogy a szívébe költözött bátor és tiszta teremtés szörnyű szorongatása megsokszorozta erejét, pótolva a harci tapasztalat hiányát.

A földre került ellenfél készséggel megadta magát a győztes fölényének, de Parsifal más feltételt szabott neki. Gurnemanz szolgálatára rendelte a lovat, aki azonban könyörögve kérte, szabjon rá más szolgálatot, mivel éppen ő oltotta ki Gurnemanz fiának, Schenteflursnak életét, így jelentkezése csak növelné az apa és a leánytestvér mély fájdalmát.

Parsifal ekkor úgy rendelkezett, hogy induljon Kingrun késedelem nélkül a britonok Arthur királyának udvarába. Keresse ott Lady Cunnewaret, és biztosítsa őt hű szolgálatairól, valamint arról, hogy Parsifal a jövőben még számos csatát szentel a jelenlétében és miatta megcsúfolt nemes hölgy vigasztalására.

Így végződött a város és Condwiramurs szenvedése. A győztes bajnokot hódolat övezte azoktól, kiket a hosszú szenvedéstől ily sebesen megváltott. Ő mindezt a hódolatot Condwiramurs lábai elé helyezte, amikor végre győztes bajnokaként elébe térdelhetett!

A királynő hálás melegséggel ölelte át lovagját, és mindenki hallatára így nyilvánította ki szándékát:

– Senkinek a világon nem leszek asszonya, csak annak, akit most karomba zártam!

A megkönnyebbült öröm dacára, a győztes reggelije igencsak sovány volt!

Nem sokkal ezután azonban hírnök jelentette, hogy két fényes vitorlájú hajót űzött be a város kikötőjébe egy hirtelen támadt vihar. Mindkét hajó színültig volt rakva élelemmel!

Isten kegyelme ily világosan űlt az ifjú páron és országukon. Parsifal percről percre érettebb bölcsessége újabb bizonyítványát adta – megtiltotta, hogy az éhségtől hajtott tömeg a hajókra zúdulva kifossa azokat.

A két bajba került hajó kereskedőit felrendelte a palotába, ahol velük több mint becsülettel, nagylelkűen megalkudott. Dupláját fizette annak, amit a rakományért kértek. Ezután, a vágyott étkeket bölcs mértékkel osztotta ki, hogy a régóta szűk gyomor, baj nélkül elbírja az étellel való találkozást.

A nagy kérdés: menyegző legyen-e?

Condwiramurs lelkesen kiáltott igent, és az ifjú pár – most már mint férj és feleség vonult vissza a gyertyafényes hálóterembe.

Két egymást követő éjszakán feküdtek úgy egymás mellett, ahogyan tették a csata előtt. Mindkettő édes bizonytalanságban élt a másik szándékai felől, míg végül a harmadik éjszakán vonzalmuk elérte testüket is.

Szellem és lélek igazi találkozása mindig időt és türelmet kér, inkább a meleget keresi, mint a felgerjedt, sietős tüzet. Emlékezzünk, ahogy a két ifjú lény megtalálta egymást: először a lélek elsírta panaszát és inkább a halált választotta volna, mint a becstelenül ráerőszakolt kötést. A szellem vigasztalást nyújtott és védelmet ígért. A finoman szőtt, gyengéd kötés mindkettőjüket megerősítette. Az egymás felé forduló figyelem, a szavak gonddal kimunkált cseréje mély és erős kapoccsal fűzte őket egybe, még mielőtt ez az egység testükön át is megjelent volna.

És amint a kettő minden tekintetben eggyé válik, lélek és szellem ereje rögtön rendező erőként jelenik meg körülöttük. Lesz táplálék mindenkinek, lesz béke és építkezés. Parsifal új, látó szemekkel jár közöttük, felismeri hová és mennyit adjon, hogy a szenvedést felváltsa az alkotó békesség.

A boldog egyensúlynak egy időre véget vetett a hír, hogy Clamide király a város falai alá érkezett, és addig el nem ismeri Condwiramurs választását, míg az ifjú férj párviadalban nem bizonyítja: méltóbb a királynő kezére, mint a büszke Clamide.

Még egy viadal várt tehát hősünkre, és olyan véget ért, hogy Lady Cunneware szolgálatára újabb lovag érkezhetett Arthur király udvarába... Clamide király – ahogy a lovagi szabályzat előírta – átluggatott mellvértjével, szétesőben lévő sisakjával állt Lady Cunneware elé, hogy a Vörös lovag hódolatát személyén keresztül a hölgynek átadja.

Mondani sem kell talán, hogy a rejtelmes kilétű Vörös lovag diadalai erősen foglalkoztatták a királyi udvar nemes tagjait, lovagokat és hölgyeket egyaránt. Keye úr epés természetének nem sokat segített az általa megvetett siheder nehezen hihető, ám bizonyított győzelmeinek híre...

De térjünk vissza ifjú hősünk országába, ahol a hosszan tartó szenvedést és nélkülözést a béke termékeny nyugalma váltotta fel. Az ifjú és szerelmében boldog király bő kézzel jutalmazta érdemes lovagjait, akik büszkén követték ifjú urukat az egymást érő fényes viadalokba. Az ország határai biztosítottak, ugyan ki támadná meg a messzire érő hírű Vörös lovag tartományait?

És a királynő?

Lehet-e híja bármiben is boldogságának?

Valóban mindent megkapott, amit földi asszony magának kívánhat. Szerelmes szeretetében nem volt helye a hűtlenségnek, Parsifal éppen olyan drága volt neki, mint ő, a hűségében rendíthetetlen, ifjú királyi férjnek.

És mégis el kellett válniuk egymástól. Szinte fájdalmas tovább kísérni itt a krónikát, mert ránk szakad a bánat, amely Condwiramursra várakozik...

Egy reggelen Parsifal így szólt ifjú feleségéhez:

– Ha megengednéd asszonyom, szeretnék útra kelni, hogy megtudjam, milyen sorsra jutott anyám, amióta elhagytam őt Soltane erdejében. Azóta semmi hírt nem kaptam felőle, nem tudom egészséges-e vagy talán beteg? Csak rövid időre hagylak magadra, ameddig őt meglátogatom. És persze azt is remélem, hogy az úton lovagi próbákkal is találkozom majd, amelyeket méltó módon élhetek meg a Te személyed és szerelmünk mind nagyobb dicsőségére...

Így kérlelte Parsifal Condwiramurs királynőt, hites feleségét, hogy engedje őt útjára.

A szerelmes királynő pedig – akinek Parsifal személye és sorsa mindennél többet jelentett – semmit sem tudott megtagadni szeretettjétől. Beleegyezett hát, bár szíve nagyon nehéz volt, de nem a várva várt gyermektől, akit jónéhány hónapja már testében hordozott!

Nem mondhatjuk azt sem, hogy Parsifal – élve az engedelemmel – különösebben vidám lélekkel indult volna útra.

Alattvalói lovagi kíséretét elutasította, és magányosan indult anyja felkeresésére...

Mint amikor az ős színfestő szelei váratlan erővel tépik a nyár melegét még gyümölcsökben őrző fákat, úgy élt Parsifal lelkében a magára hagyott Condwiramurs utáni vágyakozás. Bár ő volt, aki engedélyt kért a távozásra, az út magánya és a cél bizonytalan volta együtt nehezdedt lelkére. Ahogy nőtt kettőjük között a távolság, úgy nőtt és erősödött Parsifal lelkében felesége szépségének, meleg odaadásának egyre fájdalmasabb emlékezete. A magányban gondolatainak szabad folyást engedve, megkérdezte magától, ugyan miért éppen most támadt fel benne ez a különös, erős, emlékezés az édesanyjára?

Egyáltalán: mi az emlékezés szerepe az emberi élet útjain?

Görög elődeink az emlékezés isteni lényének a Mnemosyne nevet adták és tudták róla, hogy nagyon, nagyon öreg. Uranus és Gaia, ég és föld nászából született ő is, másik tizenegy titán testvérével együtt. Kilenc leányát – a kilenc Múzsát – Zeusz nemzette, akiknek az emberi lélek „szent diadalát”, a művészeteket köszönhetjük.

A régi korok emberében az emlékezés leginkább egy jól hallható belső hang lehetett, ahogy a régi görögnek nem kellett „emlékezését faggatnia”, amikor Homéroszt idézni akarta. Minden sorát magában hordozta, és bármelyik gyorsan az ajkára pattant, abban a pillanatban, amikor szüksége volt rá. Ez azért volt lehetséges, mert Mnemosyne az emberi szívben lakozott.

Talán így találhatott rá Parsifalra is az Emlékezés, éppen akkor, amikor Condwiramursnál szíve otthonra talált...

Talán ifjú felesége oldalán ébredezni kezdett Parsifalban is a múlt, és a belső hang olyan erővel ragadta meg lelkét, hogy a jelenben nem volt többé maradása...

Döntése voltaképpen okokkal alá sem támasztható. Egyszerűen mennie kellett, vissza a múltba, mert valamit tartogatott számára a jövő...

Mert az emberi lélek nemcsak a múltba, de a jövőre is képes emlékezni, a benne lakó képzelet erői által. Condwiramurs mellett Parsifal lelkében is megszólalhatott a belső hang, amely visszatekintésre, eddigi életútján való elmélkedésre, a jövő jelzéseinek „meghallgatására” készítette ifjú hőstünket.

Eddig úgy tűnhet, hogy Parsifal villámsebessen elérte mindazt, amiért korának embere kalandot keresve a világban elindult: lovagi hírnév, nemes szerelem, királyi rang és világi vagyon... Végső célnak tűnhet mindez, és akkor Parsifal útja beteljesedett...

De: ahogy Wolfram von Eschenbach majd megtanítja nekünk, amit Parsifal eddig elért, a kezdet kezdetének tekinthető csupán ...

Vándor-láza vajon hová sodorja Gamuret nemes fiát?

Egy hosszú nap estéjén – amely napon akkora utat tett meg lóháton, hogy egy gyorsan repülő madárnak is tisztességére vált volna – Parsifal egy tó partjához érkezett. Fáradt volt, éhes, körülötte a táj ismeretlen, rengeteg erdő, mely erősen sötétedett.

A tavon egy csónak ringott és benne egy olyan gazdagon öltözött férfiút látott Parsifal, aki ruházata pompájából ítélve akár a földkerekség legnagyobb uralkodója lehetett...

Mivel a csónak – és benne egy evező-szolgával a különös idegen – hallótávolságra volt a parttól, Parsifal emelt hangon megszólította. Szállás után kérdezett, mivel már magasan járt a Hold és az ismeretlen vidéken hajléknak nyoma sehol sem mutatkozott.

– Uram – válaszolt a megszólításra a csónak különös utasa – harminc mérföldnyire itt a tó körül, az én váram az egyetlen hely, ahol szállásra lelsz. Menj tehát sietve! Annál a magas sziklánál térj el jobbra, és ha helyesen tetted, egy széles várakhoz érsz. Vele szemben a hegyoldalban áll az én otthonom. Kialts erős hangon, hogy a felvonóhidat engedjék le neked. Ha, amit mondok híven követed, úgy ma este vendéglátó gazdád én magam leszek. De vigyázz! Ha utad elvéted, könnyen olyan ösvényre lehetsz, amely a hegyoldal veszedelmes meredélyeire vezet. Nem kívánom, hogy ez történjen veled!

Parsifal, a különös halász intelmeit hűséggel követve, hamarosan a felvonóhidhoz ért, s vele szemben, a hegy meredek oldalában egy bevehetetlen várat pillantott meg.

Aki támadó szándékkal jönne erre, először szárnyakat kellene növesztenie, ha a lakók akarata ellenében kívánna belépni e pompás erődbe!

Parsifal úgy becsülte: ha a világ összes hadai ide gyűlnének, még harminc évi ostrom után sem jutnának közelebb a pompázatos tornyok és paloták csodás arányban egybeépített erősségéhez.

Érkezésére a várból egy apród tudakolta fennhangon, jövelele okát.

– A halász küldött, akivel lenn a tavon volt találkozásom! Szállást kértem tőle, és ő vendégének fogadott!

– Ha a halász küldött ide téged, úgy Isten hozott minálunk, uram – válaszolt az apród és Parsifal előtt a felvonóhidat leengedte.

A várudvaron ifjú nemes-apródok serege versengett azért, hogy lova kantárját kézbe fogva, a vendéget szállására vezesse. Odaérve, gyakorlott kezek fegyverzetét leoldották és útiporos ruhája helyett egy gazdag redőzetű selyem köntöst adtak rá, amely csodás aranyszínben ragyogott.

Vendéglátói ezután a nagyterembe kísérték Parsifalt: száz hatalmas kerek gyertyacsillártól fénylett ez a terem, száz pompás takarójú dívány szegélyezte a falakat, mindegyiken négy ülőhely. A díványok előtt keleti szőnyegek takarták a padlót, míg hátuk mögött a terem három falában három hatalmas kandallóban illatos tűz lobogott – az aloe-fa aromája betöltötte a kellemesen meleg levegőt. Négyszáz lovag szemei kísérték Parsifalt, ahogy az apród a vár urához, Anfortashoz vezette.

Parsifal rögtön felismerte benne a gazdag ruhájú idegent, akivel a tónál találkozott. Prémekkel takarva, fázósan feküdt a hatalmas kandalló közvetlen közelében. Arca sápadt volt, valami ismeretlen kínzó fájdalomtól...

Parsifal annyi új és érdekes látvánnyal találkozott, hogy szemei szinte belefáradtak, gondolatai furcsa kábulatban követték egymást. Ekkor megjelent a teremben egy fegyverhordozó, aki egy vérző hegyű lándzsát vitt körül. Ez a látvány – Parsifal nagy megdöbbenésére – az egész lovagi sereget olyan mély kétségbeesésbe taszította, hogy zokogásuktól hangos lett a terem...

Közvetlenül ezután szépséges leányok különös menete jelent meg: ketten gyertyát hoztak, másik kettő egy-egy elefántcsont zsámolyt tartott a kezében. Mögöttük másik négy leány, kezükben hosszú gyertyákat hozott, menetüket négy társuk követte, akik egy csiszolt drágakő asztallapot hoztak. A zsámolyokat és az asztallapot Anfortas fekhelye előtt helyezték el, miközben négy leány újabb gyertyákkal érkezett, kettő pedig egy finomművű ezüstpengéjű késsel, melyeket mind a királyi asztalra helyeztek. Menetüket végül hat leány zárta be, akiknek kezében ismét gyertyák égtek. Huszonnégy leányból állt a különös, ünnepélyes menet, míg végül utolsónak, mind közül a legszebb, Repanse de Schoye lépett a terembe. Két kezében hozta a legdrágább, legszentebb „dolgot”, a Grált, melynek leírására nincsenek szavak.

Repanse a Grált tiszteletteljes mozdulattal Anfortas királyi asztalára, a gyertyakoszorú közepébe helyezte.

Ezután kezdetét vette a leírhatatlanul fenséges lakoma. Gazdag öltözetű apródok minden dívány elé asztalt állítottak, fehér selyemmel és arany edényekkel rajta megterítették. Minden tányér és pohár azzal az étellel és itallal telt meg pompázatos gazdagon, amit a teríték gazdája megkívánt...

Ez a csodálatos megvendéglés a Grál erejéből fakadt...

Parsifal minden érzékszervével szomjasan itta az egymást követő, érthetetlen csodákat. Gurnemanz intelmei azonban oly erősen éltek lelkében, hogy elhatározta: bámulatából egyetlen kérdést sem formál, így ajkai némák maradtak, ahogy azt a magas neveltetés egy lovagnak előírta.

Anfortas, akinek szenvedéstől sápadt arcát a sok csodás étel-ital sem tudta pirosra festeni, többször is aggódva pillantott fiatal vendégére. Parsifal némaságát arra vélte, talán hibát talált a vendégszeretben. Egy apródjával ezért egy drága hüvelyű, rubin markolatú, pompás kardot küldött Parsifal asztalához.

– Ifjú úr – így szólt a király – ezzel a karddal sok nehéz csatából kerültem ki győzedelmesen. Legyen a tiéd, hogy feledtesse, ha vendéglátásom bármiben hiányos lett volna. Jó küzdőtársad lesz ez a fegyver, megtapasztalod majd minden eljövendő csatádban...

A király szavai után ismét csend, nagy, várakozó csend ülte meg a termet. Mintha minden jelenlévő Parsifal megszólalására várt volna. Bizonyára támadt benne egy kérdés, amikor királyi házigazdája ilyen pompás tisztelgő ajándékot adott neki, az ismeretlen lovagnak...

De Parsifal néma maradt.

A krónikás maga is érzi szinte a kint és az elvetélt reményt, amely ezen az estén a Grál várát betöltötte. Érzi a szüntelen fájdalomtól halvány Anfortas király csalódott bánatát, látja a díszes leánysereg pergő könnyekben utat találó szomorúságát.

Parsifal azonban néma maradt. A Grál csodája úgy úszott el szemei előtt, mint egy szépséges, de elérhetetlen álom. Megérteni pedig az ifjú lélek még nem kívánta a látott csodákat. Aminek tanúja volt, csak sejtelemmé válhatott lelkében, amely még nem volt készen arra, hogy saját magát, mint a lejátszódott különös események szereplőjét lássa. Házigazdájának eltagadhatatlan szenvedése csak látvány neki, a fájdalomtól gyötört király aggódó várakozása rejtély, a különleges ajándék pedig megfejthetetlen nagyúri gesztus.

Az estének lassan vége lett, az edényeket, asztalokat a teremből kihordták, a leánycsapat a Grál hordozóját körülfogva, Anfortas és Parsifal előtt fejet hajtva, ismét végigvonultak a termen, és egy vasajtón át egy másik, kisebb helyiségbe távoztak különös tárgyaikkal.

Parsifal utánuk tekintett, és a vasajtó mögötti helyiségben egy ősz fűrtű, szépvonású öregembert pillantott meg, aki szintén ágyon feküdt, mint házigazdája, Anfortas.

Hogy ki lehet a magas homlokú, ezüstös fürtű öregember, ez a kérdés is hamar kialudt Parsifal egyre fáradtabb elméjében.

Az este végére ifjú lovagunk valóban halálosan kimerültnak érezte magát. Az imént lejátszódott események kusza vízióként ültek gondolataiban, nehéz súlynak érződtek lelkében.

Íme, egy minden világi bőséggel megáldott, gazdag udvar vendége volt, és mégis, sem nevetést nem hallott, sem vidámságot nem látott egyetlen arcon! Mintha súlyos árnyék feküdt volna itt mindenben, amely ellen hiába volt a gyertyák százainak világossága. Parsifal halványan érezte lelkében, hogy valami nagyfontosságú esemény szereplője volt, hogy valamit mondania, tennie illett volna mindabban, ami előtte lejátszódott.

Ez az érzés nem vendégnek jött az ifjú lelkébe! Hosszú évekig hűsleges lakója marad majd, akitől Parsifal időnként igen szívesen megszabadulna...

Ez az emlék soha többé nem merül feledésbe, mert nem a múlthoz tartozott, hanem a jövő jeleit hordta.

Jaj az ifjúnak, hogy nem váltotta be a személyéhez fűzött (és egyáltalán nem alaptalan) reményeket!

Az este végén szomorú búcsúszavakkal elvonult Anfortas király és szomorú szemű apródok kísérték pompás hálólhelyére a reményeiket megcsúfolt ifjút. Amilyen gazdagon díszes, álomhozóan puha volt az ágy, olyan szörnyen nyugtalan, űzött volt Parsifal végtelennek tűnő éjszakája... Iszonyú képek, hangok gyűrűjében hánykolódott hajnalig, igen hasonlatosan ahhoz, ahogyan anyja, Herzeleyde valamikor birkózott a közvetlen jövőendő rémisztő valóságával.

Gondolhatjuk-e azt, hogy amikor a sors úgy méri ránk a látást, hogy szemünk csak belevakolni képes, akkor az élet maga igazítja ki a hibát: hosszantartó és mély sötétséget készít nekünk, melyben megedződhet az érzékelés?

Parsifal nyomorúságos éjjeli kalandjai, csupa vesztes viadal, csupa csontig metsző seb, megalázó mélybezuhanás talán épp ilyen jövőendő életút baljós, de szükségszerű ígéretét hordozták?

Ifjú lovagunk mindenesetre fáradtabban kelt, mint ahogy lefeküdt. Teste verejtékben fürdött, csontjai fájón mozogtak bőre alatt, a reggeli fény elől összeszűkül a szeme...

Az éjjel feledhető kínjaiból magához térvén, vigaszt tegnapi kényelmének hűsleges gondozóiban keresett: az ő tekintetükben talán ismét régi, veretlen és ígéretes önmagát láthatta volna...

A felvirradó új nap azonban sok tekintetben mintha gyötrelmes éjszakájának folytatását ígerte volna. Hiába kiáltott szolgák után, a várban teljes csend uralkodott. Üres folyosók, kongó termek verték vissza egyre riadtabb szavát, míg végül bele kellett törődnie: egyedül maradt e különös és most már baljósan félelmetes erődben...

Felöltöztetve az udvarra ment, ahol lovát útra készen nyergelve találta, a felvonóhíd leeresztve várakozott. A puha földben jól látható patanyomok alapján úgy hitte, a vár teljes személyzete kirajzott valami nagy vadászatra, így legjobb lesz, ha maga is utánuk ered...

Ekkor két különös dolog történt.

Alig ért a felvonóhíd végére, azt valaki oly hevesen rántotta fel utána, hogy Parsifal kis híján lovastól az árokba bukott. Egy harsány hang pedig a vár felől így búcsúztatta:

– Lódulj az utadra, te ostoba liba! Még a nap is utálkozva süt rád! Miért is nem tudtad feltenni a kérdést a mi urunknak? Bizony, nagy dicsőségtől fosztottad meg magad!

Parsifal teljesen tanácstalanul kereste a hang gazdáját, válaszolni nem volt kinek, a kérdésekkel pedig – úgy tűnik – elkésett...

Elindult hát a lovak taposta ösvényen, de dült állapotában hamarosan elkeveredett...

Idő multával egy nagy hársfa alatt ülő ifjú leányra bukkant, akinek panaszos sírása felverte az erdő nyugalma. Őlében egy ifjú lovag bebalzsamozott teste feküdt.

Parsifal azonnal segítségét ajánlotta a gyászoló hölgynek, aki azonban arra intette őt: igyekezzen távolabb ebből az erdőből, mert ez a terület Montsalvat várához, a Grál birodalmához tartozik, ahol idegennek semmi keresnivalója. Ha itt marad, még élete is veszélybe kerülhet...

Parsifal erre öntudatosan azt válaszolta, hogy ő már magában a Grálvárban is járt, ahol elég különös és érthetetlen élményekben volt része...

Sigune – mert hiszen ő volt a leány, Parsifal sors-sújtotta nagynénje – ekkor elmeséli Parsifalnak Frimutel, a Grál- király történetét, akinek négy gyermeke közül három – magas rangja ellenére – nagy nyomorúságban létezik, a negyedik pedig nincstelen remeteként vezekel az erdő mélyén. Az ő neve Trevrizent, bátyjéé pedig Anfortas, aki a Grálvár ura. Sem járni, sem lovagolni, sem állni, sem ülni nem képes... Égi csapás sebet hordozza állandó, enyhíthetetlen fájdalom közepette. Ha az ifjú Parsifal valóban eljutott Montsalvat várába, akkor bizonyára végre is hajtotta, amiért oda vezették: megváltotta Anfortast vég nélküli szenvedésétől!

– Hidd el nemes hölgy, nagy csodák tanúja voltam – bizonygatja az ifjú, és ekkor Sigune is felismeri benne Parsifalt, akitől örömhírt vár Montsalvat szomorú lakóinak megszabadulásáról...

Parsifal kínban vallja meg mulasztását, ezzel új, az eddiginél is súlyosabb csapást mérve a megtört Sigunéra.

– Oh, hogy még ezt is el kell viselnem, hogy te, aki a legmagasabb lovagi rangra, valóban minden világi dicsőség felett álló dicsőségre voltál szánva, ilyen csúfos kudarcot vallottál! Becstelen férfi vagy, átok alatt állsz, bár élet lüktet ereidben, az ég számára halott vagy már most!

Ilyen szörnyű rokoni mondatok terhével indult tovább Parsifal, belekóstolva abba a fájdalomba, mely eddig másokban hidegen hagyta őt...

Ösvénye ismerős tájakra vitte és nemsokára ismerőssel találkozott. Egy beteg, szőrét vesztett, rossz gebén ülve, hófehér testén piszkos rongyokat viselve, Jeschutet pillantotta meg Parsifal, a szép hercegnőt, akit sátrában oly váratlan és illetlen módon meglepett.

A szép hölgy nem tétovázott közölni vele, hogy mostani nyomorult, állapotát a faragatlan ifjúnak köszönheti: férje, a féltékeny és rátarti Orilus herceg meg volt győződve arról, hogy ifjú asszonya hűtlen szándékkal fogadta sátrában a kósza idegent. Ezért sújtotta Jeschutet – kinek bizonygatott ártatlanságában semmiképpen hinni nem tudott – ilyen szégyenletes és feloldhatatlan büntetéssel.

Parsifal most döbönt rá, ifjúi és tapintatlan hevével mit okozott egy ártatlan szépasszonynak. Azonnal előrevágtatott, hogy az ösvényen Orilust beérje és Jeschute becsületéért viadalban kiálljon vele.

A viadal heves volt és hosszú, Parsifal számtalanszor nekirohant Orilus sárkánnyal díszített pajzsának, míg végül lovának nyergéből földre taszította kiválóan vívó ellenfelét. Ekkor – miután Orilus vereségét lovagi módon elismerte – Parsifal elmondta neki Jeschutével való első találkozásának igaz történetét és meggyőzte Orilust arról, hogy asszonya sosem vétett a hűség ellen.

Orilus azonban természeténél fogva hajlott a gyanakvásra, ezért újabb lovagi bizonyítékot követelt Jeschute ártatlansága mellett.

Mindhárman egy közeli remetebarangba mentek, ahol sziklafalnak támasztva egy lándzsát találtak és mellette egy ládikát, amely szent relikviákat rejtett magában. Parsifal – aki egyszer majd újra felkeresi ezt a barlangot – a szent ládikára téve kezét megesküdtött, hogy amit elmondott, igaz, Orilus hercegnője erényeiben épp oly sértetlen, mint szerencsétlen találkozásuk előtt volt.

Orilus ekkor magához ölelte hitvesét és elfogadta Parsifal győztesnek kijáró követelését, hogy mindketten keressék fel Arthur király udvarát és ott tudassák a szép Cunnewareval Parsifal újabb diadalát.

Parsifal útja sem vidámabb, sem könnyebb nem lett újabb diadala által, hiszen lelkében súlyos teherként ült Montsalvat várának és a benne lezajló eseményeknek szomorú valósága. Pillanatra sem volt menekvése a súlyos gondolatoktól, a megváltatlan szenvedés miatti önmarcangolás éjjel és nappal kísérte őt.

Mindeközben – Parsifal tudta nélkül – Arthur király és a Kerekasztal lovagi társasága már napok óta kutatott minden irányban, hogy a győzelmeivel nagy hírre szert tett Vörös lovagot a Kerekasztal bajnokai közé meghívja. Nem csodálhatjuk Arthur ezen választását, hiszen egymás után érkeztek udvarába nemes bajnokok, akik – Parsifal győzelmét a maguk vereségével hirdetve – a Lady Cunneware szolgálatába szegődtek.

Mivel keresésük a Grál várához, Montsalvathoz közel hozta a királyi udvar nemes seregét, Arthur parancsba adta, hogy egyetlen lovagja sem bocsátkozhat küzdelembe a Grál lovagjainak felségterületén, csak ha erre előbb a királytól felhatalmazást kapott...

Az időt eközben vadászattal múlatta az úri sereg.

Egy estén Arthur legjobb vadászsólyma elszabadult és az erdőben töltötte az éjszakát, nem messze attól a helytől, ahol Parsifal forgolódott fájdalmas álmaiban...

Másnap a sólyom követte Parsifal útját az erdőn át és egy vadlibacsapat közé bevágva, egyet közülük megsebzett. A vadliba vérének három cseppje az, éjjel váratlan és későn esett pünkösdi hótakaróra hullott.

Parsifal lankadt figyelmét magára vonta ez a három mélyvörös folt a hó tiszta, fehér takaróján. A két tiszta szín együtt Condwiramurs szépséges arcának színeit hozta emlékezetébe... Nappali álma elmélyült egy édes és fájdalmas révületben. Lová lassan poroszkált, majd megállt és Parsifal még egyre a három vércseppet bámulta, minden egyébről megfeledkezve.

Arthur király egyik apródja így pillantotta meg őt és vitte a hírt az udvarba, hogy idegen bajnok jár az erdőben, lándzsáját készültségben tartva, nyilvánvalóan ellenfelekre vár...

Segramors, az udvar egyik ifjú és hevesvérű lovagja már vágat is, hogy válaszoljon az idegen lovag kihívásának.

Parsifalt lova riasztja fel álmodó emlékezéséből, a kiválóan képzett harci mén gazdája nógatása nélkül vágta kezébe és éppen időben téríti magához a lovagot, hogy Segramort a nyeregből kivesse.

A különös viadalt szinte tudta nélkül megnyervén, Parsifal visszatér oda, ahol a három vércsepp a fehér havon az elébb úgy elbűvölte fájó szívét.

Segramor dicstelen találkozója a különös lovaggal arra bírja Keye urat, hogy maga induljon az idegen lovag megleckéztetésére.

A találkozó azonban egészen másképpen üt ki: Parsifal – ismét csak lovának köszönhetően – Keye urat is a földre küldi lova hátáról, mégpedig olyan szerencsétlen módon, hogy jobb karja és bal lába eltörik, lova pedig halálos sebet kap.

Nehéz elhinni, de Parsifalt ez a második viadal sem zökkenti ki mély, vágyódó emlékezéséből. Gondolataiban a Grál képe és Condwiramurs szeretett arca szinte egyé ötvöződik. Mindkettő fájdalmas teherrel nehezedik a szenvedésben újonc, érzékenységben pedig épp csak nevelődő ifjú lelkére.

Keye úr megsegítésére Gawain lovag érkezik a párbaj színhelyére, Arthur király unokaöccse és egyben fogadott fia. Keye úr, akinek sebesülése éles nyelvét meg nem csendesítette, ráripakodik Gawain lovagra. Arra inti, hogy a maga közismerten „lágý” természetével meg se közelítse Parsifalt, mert csúfabbul járhat mint ő maga.

Gawain lovag, a maga nyugodt módján biztosította Keye urat, hogy még egyetlen méltó kihívás elöl sem tért ki, aztán elindult, hogy megnézzze magának ezt a minden leírás szerint különös harcmodorú lovagot.

Gawain sem lándzsát, sem kardot nem hozott magával, valami azt súgta neki, hogy itt egészen más „harcmodorra” lesz szükség, mert könnyen lehet, hogy – dacára törött csontoknak és bezúzott pajzsoknak – mégsem ellenféllel áll szemben...

Gawain közeledése és megszólítása éppen annyit ért Parsifal fülében, mint a két lovag harci kiáltása. Fel sem emelte fejét, tekintetét egy pillanatra sem szakította el a földtől. Gawain – az ifjú Waleis pillantását követve – hamarosan felfedezte a havon a három vércseppet, talán még ígézetük okát is megsejtette. Fiatal életében egyszer már maga is került olyan szerelmi álm hatalmába, hogy tenyerét tulajdon késével átdöfte!

Gawain lovag ezért egy selyemkendőt dobott a földre, amellyel a havon a vércseppeket elfedve, az emlékezés varázshatalmát Parsifal felett megtörte.

Parsifal, magára eszmélve, legjobb lándzsáját kereste, melyet az imént még kezében hordott az úton...

Gawain lovag felvilágosította, hogy két győztes bajvívás közül a másodikban törte el lándzsáját, amikor Keye urat a nyeregből messze röpítette.

Parsifal a számára felidézhetetlen eseményekről való beszámolót megköszönte, majd a barátságos szavú lovag kiléte felől érdeklődött. Több volt ez jóval, mint udvariasság, gyötört lelkének jólesett az idegen nyugodt és tiszta beszéde, társaságában, ha percekre is, enyhült az egyedüllét önvádakkal terhes állapota.

– Lot király fia vagyok, aki ismer, Gawain néven ismer engem. Annak a nemes királynak az udvarában nevelkedtem, akinek húgát az én királyi apám nyerte el feleségül. Arthur az ő neve, akit én uramnak szólítok és ismerek. Udvarával a közelben tartózkodik, ezért, ha nincs ellenedre, hozzá kísérnék.

– Ha te vagy Gawain, segítségem nem kell szégyenlenem ebben a gyöngye percben, amikor gyöttrődő emlékezésem a múltba vitt, ahonnan visszatalálnom nélküled nem lett volna lehetséges. Arthur király udvarát azonban veled fel nem kereshetem, amíg egy adósságom le nem törlesztetem. Tudd meg uram, hogy egy nemes hölgyet ebben az udvarban miattam ért szörnyű megaláztatás! Aki férfiatlanul így megsértette, vele nekem még tartozásomat rendeznem kell!

– Mindezt már nemes módon elvégezted uram, ha hinni tudod szavam. De túl szavaimon, itt vannak körülöttem a földön eltört lándzsád szilánkjai. Akit vele a nyeregből kivetettél, kezét-lábát törte és még hozzá jobb kezét, amelyet valaha csúf módon Lady Cunneware személyére emelte.

Parsifal ilyen hírek után már nem ellenkezett tovább, hanem szívesen követte Gawaint. A két lovag – magát jó társaságban tudva – ügetett Arthur tábora felé.

Nemes lovagok és hölgyek örvendező csapata fogadta őket. Gyors és ügyes apród-kezek Parsifal fáradt, poros alakját a páncéltól, sisaktól megszabadítva, ifjú és emlékezetes szépségű arcát egyszerre felismerték.

Lady Cunneware és Lady Jeschute legelől siettek lovagjuk üdvözlésére. Lady Cunneware csókkal köszöntötte a becsületét többszörösen is helyreállító lovagot, és fegyverzettől megszabadított vállaira ninivei aranybrokát köpenyt borított.

Parsifal mind tartásában, mind vonásaiban kiragyogott a kelmék alól: királyi volta senki szemét el nem kerülhette a nemes udvarban.

Arthur, a Kerekasztal lovagrendjének Nagymestere örömmel üdvözölte Parsifalt.

Megkezdődtek az ünnepségek, amelyekkel egy arra érdemes lovagot a Kerekasztal magas társaságába befogadtak. Végül – a nemes rítusok után – lovagok és hölgyeik, hercegek és királyok, mind egyetlen körben ültek le a gazdag lakomához, amellyel Parsifal közékük érkezését illón megtisztelték. Ahogy a fényes nap végéhez közeledett és a szívekben lakó jóérzés és hála, hűség és igaz megbánás oly tiszta módon egymással megfért; egyszerre fagyos szél vágott végig a víg mezőn, mintha a Napot hirtelen komor homály fedte volna el!

Mi lehetett az oka a hirtelen átváltozásnak? Mitől fulladt nyögésbe a elébb még gondtalan kacagás?

Elegendő erre annyit mondani, hogy egy mindenki által jól ismert és félelemben tisztelt lény a magas társaságba behajtatott...

Közelebbi pillantás kell ide: ki ez a félelmetes ismerős-idegen?

A neve Cundrie, és mint varázslónőt is emlegetik, ámbar, hogy varázsereje miben áll, nehéz lenne megmondani. Hírlik, hogy magasan művelt, beszél latinul, franciául és számos pogány nyelven is; értője a geometriának és az asztronómiának. Műveltsége magas születést takar, ugyanezt tanúsítja pompás, de komor díszítésű öltözéke is.

E különös hölgy külseje azonban oly rettenetesen torz és csúnya, hogy semmiféle finom kelmével el nem takarható. Haja sötét és hosszú sörtékből áll, hasonlóan a disznó szőrzetéhez; orra kutyára emlékeztet, szájából két vaddisznófog éktelenkedik elő; szemöldökei oly vastag és durva csimbókokban nőnek, hogyha látni akar, azokat hajához hasonlóan copfokba kell fonnia... Fülei szőrös medvefülek, hosszúkörmű kezei pedig fonnyadt majomkezekhez hasonlatosak...

Bármilyen szörnyű is Cundrie külseje, a legnagyobb rettegést mégsem vonásaival okozza a vele találkozóknak, hanem éles és kíméletlen nyelvével. Testét elnagyolhatta a természet, de nyelvének ugyan semmi baja nem volt!

A jöttére elnémult és mozdulatlan dermedt ünneplő körben az ő szapora szava töri meg a csendet.

Először Arthur királyhoz intézi szavait, szégyent idézve fejére, amiért lovagi körébe egy olyan embert fogadott be, aki csak külsőségekben mondhatja magát lovagnak. Sötét szeméit ezután fájdalmas komolyan Parsifalra szegezi:

– Szörnyetegnek tartasz és irtózol tőlem Sir Parsifal, de tudd meg, én tisztább és igazabb vagyok nálad! Bár elnémulna nyelved, hogy szád is oly üressé váljon, mint a szíved, ahol nincs helye igazi érzéseknek! Pokolra vagy szánva itt a földön és odafent is, a legfelsőbb bíró ítélőszéke előtt! Te vagy a megváltás akadálya, az áldás átka, az erény megcsúfolója! Olyan beteg vagy te a férfiúi becsület és lovagi erények híjától, hogy nincs e földnek orvosa, aki ebből téged kigyógyítana!

Ó, te tollazott horog, te viperafog!

– Nemes házigazdád pompás kardot adott neked, aki erre az ajándéokra tökéletesen méltatlan voltál! Némaságod a legnagyobb bűn hordozójává tett. Becsület nélkül maradtál, Sir Parsifal, te aki láttad a Grált, az ezüst késeket és a véres lándzsát!

Ó, te öröm halála, gyász otromba postása!

Cundrie e rettenetes szóvihar után még nem tétovázik leírni a gazdagságot, dicsőséget és hatalmat, amit Parsifal learathatott volna, ha a kérdést felteszi, amiért sorsa a Grál várába vezette. Ez a hatalom és gazdagság túlszárnyalta volna a nagy keleti király, a fekete-fehér Feirefiz gazdagságát, aki pedig javakban és erényekben is egyedül áll az uralkodók között.

Ezután Cundrie hangja mégis elfullad, a fájdalomtól, a csalódott harag tehetetlenségétől.

Sarkonfordul, hogy elhagyja Arthur udvarát, de aztán még egyszer a kővé vált lovagok elé áll és felteszi a kérdést: nincs-e közöttük egy sem, aki igazi férfihez méltó lovagi kalandot keresne?

A Csodák palotájában négy királynő és négyszáz szépséges leány raboskodik, szabadságukat ugyan ki fogja elhozni nekik?

Klingsor, a sötét mágus bénító hatalmából ki fogja őket megmenteni?

Parsifal, fiatal élete legsötétebb perceit éli abban a körben, ahol még egy órája ünnepelt hősként vette őt körül a hódolat. Minden megtanult lovagi szabály cserbenhagyta őt, egyetlen maradt csupán: a szégyen, a „lélek koronája”.

Az udvar hölgyei, közöttük elsőként Lady Cunneware mély, szomorú együttérzéssel fordultak a lesújtott Parsifal felé, de tartozunk az igazságnak azzal, hogy kijelentsük: Cundrie kétségbeesése, szomorú és csalódott fájdalma legalább olyan erős volt Parsifal kudarca miatt, mint most a hölgyek vigasztaló igyekezete...

Cundrie megjelenése és az ünnepet elsőprő monológja után Parsifalban egyetlen bizonyosság maradt: el kell hagynia Arthur udvarát!

Nyilvános szégyenének színhelyére csak akkor térhet vissza, ha Cundrie fejére halmozott vádjai semmissé válnak: ha Parsifal – ismét a Grál jelenlétébe lépve – teljesíti a végzete által reá szabott feladatát...

A felbolydult királyi udvarba eközben még egy hivatlan és váratlan látogató érkezik!

Egy távoli ország gazdag fegyverzetű, nemes lovagja Arthur királyt és Gawain lovagot keresi. A király színe előtt elmondja, hogy Gawain – lovaghoz méltatlan módon – megölte az ő, Kingrimursel urát, éppen akkor, amikor az, üdvözlő szándékkal közeledett feléje. E galád Júdás-csók lovagi elégtételért kiált! Ha Sir Gawain nem ismeri el a fejére olvasott dicstelen tettet, akkor negyven nap múlva Ascalun királyának fővárosában megvívhat Kigrimursellel.

Gawain – bár Kingimursel vádjában vétketlennek tudta magát – elfogadta a kihívást és azt a különös feltételt is, melyet ellenfele szabott: a kitűzött párbaj időpontjáig, negyven napig, Gawain nem húzhat kardot semmiféle küzdelemben.

Ifjú Beacurs, Gawain bátyja szeretne volna magára vállalni a párbajt, ajánlatát az idegen lovag azonban elutasította, mondván, hogy csak azzal kíván harcolni, aki a lovagiatlan tettet elkövette. Csupán a harc kedvéért megvívni valakivel – ennek nem látta értelmét...

Nem lehetett tagadni, hogy a váratlan kihívás – oly hamar Cundrie baljós látogatása után – alaposan megviselte az udvar hölgyeinek érzelmeit. Lady Cunnerware, aki még mindig hangosan panaszkolta a Parsifal ért méltatlan sérelmeket, elvakult bánatában nem vette észre, hogy közvetlen közelében valaki éppoly mély lelki-testi bánat és reménytelenség foglya – éspedig éppen az ő személye miatt.

Clamide király – akit Parsifal oly hathatósan ütött el Condwiramurs kezétől – veresége óta Lady Cunnewaret szolgálta, és eközben úrnője iránt szerelem ébredt szívében.

Clamide király most egykori nemes ellenfeléhez fordult, és szívének fontos dolgában segítségét kérte.

– Te voltál uram, aki miatt oly hathatósan megváltam minden szerencsétől és boldogságtól! Segíts most Lady Cunneware figyelmét felém fordítani, hiszen már régóta szívem lakója lett, bár, hogy erről tudomása lenne, ennek vajmi kevés jelét adta... Bizonyos vagyok benne, hogy a te szavad felnyitná szemét irányomban és így sorsunkban igaz rendeződés történhetne!

Az ifjú Waleis vállalta a közbenjárást Clamide ügyében, amiből számos jó fejlemény született, de nem a mi Parsifalunk üzött életében...

Lady Janfuse – egy keleti pogány birodalom küldötte Arthur király udvarában – Feirefiz zizamanci király kiválóságának ecsetelésével próbálta vigasztalni a szégyen nehéz terhét viselő Parsifalt. A bagdadi Baruch-on kívül nincs még egy akkora hatalmú és vagyonú fejedelme Keletnek, mint Parsifal féltestvére, Belacane királynő apátlanul felnőtt fia.

Parsifalhoz – mostani lesújtott állapotában – igen nehezen talált el bármiféle vigasztalás. El is háritotta magától, mert a Grál utáni sóvárgás semmi másnak nem hagyott helyet lelkében. A világ kitaláltjának érezte magát, aki – Gurnemanz becsületes tanácsát követve – akkor sem kérdezett, amikor minden ezen a kérdésen múlt az életében.

Parsifal búcsúszóval fordult a Kerekasztal lovagjaihoz, akikhez immár szellemi testvériség fűzte és lovagi kötelmei alól elbocsátását kérte. Útra készült, amelyről nem volt szándékában addig visszatérni, amíg a Grálra újra rá nem talált és Anfortast meg nem váltotta szenvedéseitől.

Arthur király – Parsifal távozásához a szükséges engedélyt reményteljes örömmel megadva – ígéretet tett, hogy védelme alá veszi az ifjú lovag birtokait.

Gawain azzal búcsúzott frissen megismert jóbarátjától, hogy – Isten segítségével – a jövőben maga is Parsifal vállálásának sikeréért kíván munkálkodni. A lelke kínlásától megkeseredett Parsifal, Gawain ajánlatára így válaszolt:

– De kicsoda Isten? Ha olyan hatalmas, mint amilyennek hinni szeretnénk, bizonyára nem hozott volna rám, se rád ekkora csapást! Mióta a kegyelemről tudomással bírok, alázatos szolgálója voltam. De most ezt a szolgálatot felmondom! Ha haragja elér, majd viselem! Neked Gawain, tanácsom ennyi: bízd magad ezentúl a hölgyek szerelmére! Csatáidban ez adjon támasztó erőt! Nem tudom, találkozunk-e még? Teljesítse sorsod mindazt a jót, amit kívánok neked!

Parsifal útra készen állt. Lady Cunneware kapcsolta rá mellvértjét, a messzire csillogó acél, mintha falat emelt volna közte és a világ között. Gamuret fia elindult az úton, amelyet – tudta nélkül – valaha apja is járt. Pajzsán láthatatlan új jel égett: a Grál elfelejthetetlen képe.

Arthur király udvarából ugyancsak számos kiváló lovag indult el a világba, hogy a Csodák palotáját fellelve négy királynőt és négyszáz szüzet kiszabadítsanak.

Hogy miképpen jártak, arra majd később fény derül...

Mi pedig most ösvényt váltunk és a nemes Parsifal útját egy időre ködbe veszni hagyjuk, hogy lovagi testvére, Gawain útját kövessük olyan okokból, amelyre időben fény derül majd.

Gawain párviadal dolgában indult útnak, három új pajzsot, hét frissen felszerszámozott harciment és tizenkét erős kopját vitt magával.

E két lovag távozásával bizony megfogytak a Kerekasztal fénye. A tiszta lovagság győzedelmes erői most másfelé mutatkoztak meg a világban...

Már jól benne járt a vándorlásban, amikor egy reggelen szokatlan helyzetbe került. Egy széles mezőn áthaladva egyszerre egy minden irányból felé zúduló, zászlók százait rohamban reptető hatalmas sereggel találta szemben magát. Első ösztönét – mely a menekülés útjait fürkészte – magában bölcsen legyőzve, Grál-lova hátára pattant és büszke tartással szembe lovagolt a sűrű csatasornak:

– Aki oly gyenge szívű, hogy menekülésre fogja, mielőtt meggyőződne arról, hogy üldözik, bizonyára méltatlanul viseli a lovagi címet!

Rövidesen kiderült, hogy Gawain bölcs nyugalma jól sugalmazott. Egy szembejövő fegyverhordozó által kibomlott előtte a történet, melynek rövidesen főszereplője lesz.

A nagyszámú had egy ifjú és erőszakos király, Meljanz hadserege, aki leánykérőbe jön hadi viselettel. Lippaut herceg szépséges és meglehetősen önfejlő leánya, Obie – aki a maga módján szerette Meljanz királyt – sérelmezte a túl elbizakodott, parancsra inkább hasonlító leánykérést. Emiatt aztán a két szerelmes háborúja kiterjedt a birodalomra: Meljanz haddal tört engedetlen alattvalója ellen.

Gawain, aki időközben az ostromlott vár falai alá érkezett – jól látta a vár ablakából könyöklő két ifjú hercegnőt. Obiet, aki miatt a háború folyik – és Obilotot, a még szinte gyermek ifjabbik leányt. Láthatóan ők is észrevették Gawain érkezését, sőt, azonnal vitába is keveredtek egymással, az ifjú idegen kilétét illetően. Obie – nem kismértékben jelen boldogtalan állapotából fakadóan – semmi jót nem lát Gawainben; gazdag kereskedő lehet, pénzsóvár kufár, aki a vár alatt majd jó üzletet csinál...

Obilot szeme mást lát, szíve mást sugall: Gawain egy nemes és vitéz lovag, aki majd mindkettőjük sorsát jobb irányba terelheti...

Gawain – aki a vár alatti táborából a két testvér vitáját elég jól kivehette – nem tesz semmit azért, hogy magát az ifjú hölgyek figyelmébe ajánlja.

Ezzel a mulasztásával persze a végsőkig ingerli az amúgy is irritált Obiet. A leány ellenszenve most már dühös tettvággyá fokozódik: apródot küld Gawainhez a tudakozódással: mennyiért adná el lovait? De mindez nem elég. Parancsba adja a város polgármesterének, hogy a – nyilvánvalóan szélhámos – vándorkereskedő áruit haladéktalanul kobozza el.

Obie – és az egész város – szerencséjére, a polgármester jobb emberismerő, mint a szerelmében megbántott makrancos hercegnő. Gawainben azonnal felismeri a nemes születésű lovagot, aki talán az egész város sorsát jobbra fordíthatná. Ezért az öreg Lippaut herceget rábeszéli, fogadja Gawaint és kérje tanácsát a reménytelen fordulatot vett áldatlan küzdelem dolgában. Lippaut herceg örömmel kap a reményszál után és előkelő vendégének őszinte részletességgel beszámol lehetetlen helyzetének múltbeli hátteréről.

Obie az önfejű és Meljanz király a makacs, már gyermekkorukban megszerették egymást, hiszen az ifjú Meljanz királyfit – apja halála után – Lippaut herceg fogadta házába és nevelte fel leányaival, mint saját, szeretett gyermekét. De a felserdült ifjak vadóc vonásaival a szelíd öregember már csak kevéssé bírt, így abban a lehetetlen helyzetben találta magát, hogy saját nevelt fia – egyben királya – ellen kényszerült hadat viselni sértett leánya nevében, aki viszont az ostromló királyt mindenkinél jobban szerette!

Íme az emberi természet nehéz titkai hogy megzavarják azt, ami békére, harmóniára van szánva!

Nem bizarr kép? Meljanz csatában küzd azért, aki alig várja, hogy az övé lehessen, Obie pedig retteg a gondolattól, hogy gögös vőlegénye a vár ostrománál, egy nálánál érdemesebb lovagtól netán vereséget szenved és dolgvégezetlenül elvonul!

Gawain – akit a különös hadi helyzet igen felcsigázott – sajnálatát fejezte ki a hercegnek, amiért – fogadalma miatt – nem foghat fegyvert senki oldalán, amíg Kingrimursellel meg nem vívott.

Lippaut herceg ezt a hírt mély kétségbeeséssel fogadta: a találkozás első pillanatától azt érezte, hogy Gawaint a sors éppen azért vezérelte hozzá, hogy áldatlan dolgukban kedvező fordulatot hozzon. Az ősz úr éppen ezért könyörgőre fogta a dolgot és addig esdekelt a nehéz dilemmával küzdő lovagnak, amíg az hajlandó volt végső döntését a dologban estig elodázni.

Parsifal úgy indult el Arthur király udvarából, mint egy nagy erővel kilőtt nyilvessző, mely addig kíván repülni, amíg az áhított céllal, a Grállal nem találkozik...

Lovag-testvére, Gawain egészen más utat jár be – nem röppen a magasba egy áhított cél semmi mást nem ismerő, kérlelhetetlen hajtóerejével. Gawain széles és lassú ösvényen halad a földön, útjában kibogozandó szálak, rendezést remélő sorsok váraognak...

De ez a két út egymás nélkül talán célba sem érhet. Ha Parsifal egycélú, megfeszített röpte a nyílveendő, akkor Gawain türelmes, szemlélődő vándorlása rajta az irányító tollazat!

A kettő csak együtt képes célba találni...

A leszálló estével történetünk is új fordulatot vesz. Obilot, Lippaut herceg kisebbik, még gyermekorban lévő leánya felkeresi Gawain lovagot, hogy rábírija: vegye védelmébe reménytelennek látszó ügyüket.

A kis Lady Obilot megjelenése valóban megrendíti Gawaint korábbi elhatározásában. Mindenekelőtt megköszöni a szép gyermeknek, hogy Obie csípős nyelvétől ismeretlenül is védelmébe vette őt. Egy tiszta és gyengéd dialógus bomlik ki kettőjük között:

– Uram, Isten a tanúm, Te vagy az első férfi, akivel egyedül találkozom és megszólítani nem restelkedem. Ha női szerénységem nem hagy cserben ebben a szokatlan helyzetben, úgy ez a beszélgetés tán boldogsághoz vezet majd. A tanítóm azt mondta nekem, a beszéd a lélek igazi lakóhelye.

Gawain a leggyengédebb érzésekkel válaszol a gyermek bizalmára. Obilot úgy érzi, ő és Gawain ebben az órában egyek, még akkor is ha különböző nevet viselnek. Éppen ezért meri megkérni Gawaint arra, hogy a lovagi lét szabályai szerint legyen az ő, Obilot védelmező lovagja, aki a leány színeiben a legnemesebb szerelemtől hajtva holnap megküzd a várat ostromló ellenség kijelölt lovagjával.

Obilot cserébe Gawainnek kínálja szerelmét és egész életét...

Gawain szinte híján van szavaknak, amivel a tiszta gyermek tiszta kérésére válaszolhatna. Emlékezteti a kedves gyermeket, hogy Obilotnak még évekig várnia kell ahhoz, hogy abba a korba lépjen, amikor egy leány egy ifjúnak szerelmét fölajánlhatja.

Aztán hirtelen eszébe jut Parsifal, aki búcsúzóul azt tanácsolta neki, bizza sorsát a női kezek irányítására inkább, mint Isten gondviselésére. Ez az emlék eldönti a továbbiakat. Gawain – a kislány kezét kezébe kulcsolva – ünnepélyes fogadalmat tesz:

– Kardomat a Te kezébe teszem. Ha bárki harcra hív, velem kell harcolnod. Mások azt hihetik, hogy engem látnak a harcmezőn, de én tudni fogom: bennem Te viszed a harcot győzelemre...

Obilot így válaszol: védelmed, pajzsod, vigasztalásod és szíved leszek ezentúl minden küzdelmedben!

Ezután Obilot – fehér selyem köntösének ujját letépvé – Gawain kopóját a másnapi küzdelemre megfelelő módon, szövetségük jegyével feldíszítette.

Az éjszakai Hold fényénél készülnek az ostromlott vár lakói a holnapi, sorsukat eldöntő küzdelemre.

Amikor a Nap a horizonton megjelenik, kezdetét veszi a viadal.

Gawain két sereggel szemben is küzdelemre készül: Meljanz seregével és az ifjú király nagybátyjának nagyszámú hadaival.

Csata közben fülébe jut a hír, hogy Meljanz seregében küzd egy félelmetes erejű névtelen lovag, akit – fegyverzete színéről – csak Vörös lovnagnak emlegetnek, és akit eddig még senki ki nem ütött a nyeregből.

Gawain azonnal tudja, hogy a vörös fegyverzet mögött Parsifal rejtőzik, és hálás a sorsnak, amely nem engedte, hogy a csatamezőn egymás ellenében találkozzanak...

Gawain végül találkozik Meljanz királlyal és a két ellenfél először kopjával, majd karddal méri össze erejét és ügyességét. Gawain kopjája rövid küzdelem után mélyen Meljanz király egyik karjába fűrődött. A bátor ifjú még így is fűrgén viszonzta Gawain sűrű kardcsapásait. Végül Gawain kerekedett fölül a küzdelemben, és Meljanz király lovaghoz méltó módon ismerte el vereségét.

A döntő viadal lezárulásával a további csatározások értelme elveszett. A béke lehetőségét mindenki megkönnyebbült érzéssel fogadta, az öreg Lippaut herceg is, aki pedig ősz fejét meghazudtoló fűrgeséggel forgolódott a viadalban. Számos lovag vihette haza fiatalos csapásainak sajnó emlékét!

Gawain úgy határozott, hogy legyőzött ellenfelét, Meljanz királyt Obilothoz küldi a győzelem hírével és egyben a hadviselő király sorsát a kisleány kezeibe helyezi.

Meljanz király a döntés hallatára csak annyit mondott, hogy Obilot az asszonyi erények virágának ígérkezik, és az ő kezében sorsát a legjobb kezek védelmében tudja.

– Tudd meg uram – válaszolt neki Gawain –, hogy a mai csatában ő és én ejtett foglyul téged, mint ahogy az én győzelmem sem a magamé, hanem az ő tiszta szívének diadala.

Parsifal – aki mint tudjuk, szintén részt vett ebben a különös háborúban –, akit igazi neve híján Vörös lovag néven emlegettek, Meljanz vereségének hírére, maga is elhagyta a csatamezőt.

Indulása előtt azonban gondoskodott arról, hogy a harcban az ő kezétől vereséget szenvedett lovagok esküjét vegye.

A győztes Parsifal arra kötelezte a legyőzötteket, hogy útra kelve, éjjel és nappal szüntelen a Grál után tudakozódjanak.

A lovagok egytől egyig azt válaszolták, hogy bár a Grált ők is magasztos célnak tekintik, arról semmiféle tudomással egyébként nem bírnak. Annyit hallottak csupán felőle, hogy a Grált Anfortas őrzi de, hogy Anfortas várába hogyan lehet eljutni, erről senki őket fel nem tudta eddig világosítani.

Válaszul nekik a Vörös lovag annyit mondott, hogy ha a Grál nyomára semmiképpen sem sikerül rátalálniuk, akkor vegyék útjukat Belrepeire városa felé. Ott a királynő, Condwiramurs kezeibe téve sorsukat, mondják el neki, hogy aki érette legyőzte Kingrunt, Clamidot, olthatatlan vágyal kötődik a Grálhoz és ugyanígy köti őt a királynő iránt érzett szerelme.

Végezetül Parsifal úgy rendelkezett, hogy a harcban zsákmányolt gyönyörű harci méneket (vagy tizenötöt) a fegyverhordozók maguknak tartsák meg – Parsifal maga csak egyet kíván belőlük magának hátszlovul kiválasztani. Ez az egy mén Ingliart volt, a „rövidfűlű”, Gawain lovai közül való. Akkor veszett el gazdája mellől, amikor az Meljanz királlyal párbajozott. Így Parsifal, Gawain egyik legjobb hátszlován folytatta útját, amelynek célja az ő számára örökre változatlan volt.

Az ő útja messzire vitt – nem is akadt talán senki akkoriban, aki ekkora utat bejárt, ennyi viadalt megívott volna.

Mintha Cundrie nehéz látogatása óta Parsifal – a másokat vidám integetéssel üdvözlő gyermek, aki később Gurnemanz intését a másik végletbe, oktondi némaságba viszi – nagy változásokon esett volna át. Csend kíséri útján, hírnév helyett még nevét is rejti mások elől.

Lényének kiegészítő társa, Gawain maga is vándorként éli életét, emberek és történetek egyként tovább viszik, és nem bíztatják maradásra.

Egy kivétel azonban akad: a nemeslelkű kis Obilot fájó szeretete ezer szálával fűzné bele lovagját a maga jövőjébe...

A külső hadak elvonulásával, az ostromtól megszabadult vár belső életében is örvendetes változások állnak be. A békét mindenki megkönnyebbült örömmel fogadja – az ostoba emberi hívságok sugallta küzdelmek amúgy is százszorosan elszívják az emberi erőt...

Lippaut herceg udvarában is általános öröm uralkodott.

Obilot a maga részéről szinte tarthatatlan boldogságban úszott: Gawain első dolga volt a győztes csatározások után, hogy a harcban alaposan megtépett, de diadalmas fehér selyemből való „zászlót”, Obilot ruhájának letépett ujját, kis úrnője kezébe visszajuttassa.

Obilot ezt a drága zálogot azonnal magára tűzte – jól látszottak rajta a lovagi csatározás okozta hasítások – és túlboldog gyermek módján diadalmasan parádézott benne föl s alá Obie nővérének nagy bosszúságára.

Meljanz király – miközben a csata utáni éhségét ismét Lippaut herceg szerető hajlékában csillapította – felidézte gyermekéveit, amikor ugyanezen falak között a két leánnyal együtt cseperedett fiúból férfivá. Hálája újraébredt lelkében, és így fordult öreg nevelőapjához:

– Amíg csak házad védett és boldog lakója voltam uram, soha nem voltam híjával bölcs irányításodnak. Ha később tanácsaidra jobban emlékeztem volna, ma boldog ember lehetnék. Ha leányod nem tett volna bolonddá engem, szeretetedet soha el nem vesztettem volna...

Gawain azon a véleményen volt, hogy a békekötés lehetősége ott lebegett mindannyiuk feje felett. De ezúttal olyan békét kell kötniük, amely a halálig kíséri őket...

Elszegényült szavainkkal ugyan hogyan festhetünk igaz képet Gawain lovag szívből áradó, jótékony erejéről, mely különb erő a győztes csatában szerzett minden hatalomnál?

Krónikásunk jóvoltából, Parsifal gyermekségének legfőbb eseményeit jól ismerjük. Gawain azonban tudható múlt nélkül lép elénk, sorsát összeköti Parsifal sorsával, de sohasem kísérik egymást az úton, hanem éppen mindig egymástól messze járnak. Ha mégis egymás közelébe kerülnek, mindkettő vigyáz arra, hogy kapcsolatuk rejtve maradjon.

Milyen különös összekötött és mégis elválasztott létezés; mint az ember elméjének és szívének külön-külön való együttműködése...

Mindenesetre, Bearosche várát úgy hagyja maga mögött Parsifal, hogy Gawain kedvenc Grál-lova viszi őt a hátán.

Gawain – bár szíve egy szalon ide köti őt – szintén útra készülődik.

Micsoda megnyugtató elrendeződés!

Lippaut herceg a régi örömteli szeretettel fogadta Meljanz királyt, míg felesége – a visszanyert családi béke anyai boldogságában – csókkal köszöntötte őt.

Meljanz – az eseményt gondolataiban már kissé előbbre tolva – az ifjú hölgyek felé fordult és velük is szívesen csókot váltott volna, a béke zálogául. Obilot – aki mint tudjuk, Gawain akaratából Meljanz király lovagi becsületének letéteményesévé vált – a ráruházott tisztelet fényében boldog ártatlansággal fürödve így rendelkezett:

– Meljanz úr! Legyőzöd akaratából ma az én szolgálatomra vagy rendelve. De gondold el, ha az én lovagom egy uzsorás kereskedő, ahogy nővérem Obie állította, bizony rossz helyen adtad meg magad! Én szolgálatodról lemondok egy feltétellel: a nekem szánt hódolattal fordulj nővérem, Obie felé, aki – és nekem ezt mindenkinél jobban kell tudnom – igen nehezen várt már erre a fordulatra!

Parancsom tehát az: vedd asszonyul a leányt, légy ura és szerető férje, a lovagi élet minél nagyobb dicsőségére. Kibúvót nem fogadok el, bárkitől is jöjjön!

Mivel a fiatal szájból Isten szava szólt, parancsát minden oldalon engedelmesen követték.

És persze Szerelem asszony, a végtelen találékonyságú művész, az élő érzéseket még előbbé tette.

Obie, Meljanz karjába fűzte a magáét, de elébb a kopja által ütött sebet ajkaival kívánta gyógyítani...

Hogy milyen fényes volt az esküvői ünnepség, mely Meljanz királyt Obie, és egyben Bearosche urává emelte, meg nem mondhatjuk, mert a krónikás arra meghívót nem kapott...

Gawain azonban jelen volt az ünnepségeken, és néhány napra maga is elfeledte az elkerülhetetlen fájdalmas búcsút, amellyel magát Obilot mellől el kell szakítania.

Valóban sokat akarhatott a sors ettől a tiszta leánygyermektől!

Állhatatos és foltatlan őszintesége gyors egymásutánban kapott boldog elismerést és szívet fájdtató mély sebet.

Talán az élet nagy dolgokra szánta ezt a kislányt, hogy ilyen korán edzeni kezdte az öröm és a fájdalom egyazon tűzből táplálkozó kohójában...

Mivel a vállalt párbaj ideje egyre közeledett, Gawain útja is sietősebbé vált. Mély és sűrű erdőkön lovagolt át, széles völgyeken kaptatott fel, újabb magasságok felé. Hűséges Grál-paripája, oly nagyszerű igazodással hordozta őt, amely a legjobb természetű arab méneket is szégyenbe hozta volna.

Az erdős vidékeket nemsokára felváltották a szépen művelt, termő mezők, és Gawain most már minden felbukkanó embertől Schanpfunzun iránt érdeklődött. Rövidesen egy csodálatos építményű kastélyt látott a távolban, útirányul ki is választotta, amikor ismét különös események sodrába került... De ne vágjunk elébe a történéseknek...

Schanpfunzun vára valóban páratlan építmény volt: Aeneas, amikor Trójából menekülve Karthago-t megpillantotta (ahol Dido királynő belehalt az elveszett szerelem kínjaiba), tán őt sem fogadhatta különb látvány.

Hány palota ült a széles falakon, hány torony nyúlt az ég felé, tán Babilon volt csak nagyobb nála, ahogy a pogányok esküsznek rá!

Gawain hamarosan nem volt híján a társaságnak: egy fényes és népes vadásztársaság közepében találta magát: Vergulaht király vendégeivel épp vadászsólymait gyakorlatoztatta. Az egyik madár – zsákmányát kergetve – egy mocsár sűrű indái között megrekedt és a király maga eredt utána, hogy kiszabadítsa. Eközben is lováról lebukott és csaknem a mocsár veszedelmes iszapjában lelte halálát. Emberei nagy nehezen húzták őt szárazra, de lova és ruházata bizony odalett.

Ilyen körülmények közepette találkozott először Gawain Ascalun uralkodójával.

A király vendégszeretően fogadta a nemes lovagot és arra bízta, késelem nélkül induljon máris a várba, ahol a király húga, a szép Antikone majd illő módon gondoskodik róla.

Gawain szívesen hallotta ezt a javaslatot, mert ekkor még nem tudhatta, miféle bonyodalmak származnak majd számára ebből a vendéglátásból...

Vergulaht király – aki egy ideig maga is habozni látszott, ne kísérje-e mégis személyesen várába a magas vendéget – végül útjára bocsátotta Gawaint, és hűgához gyors küldöncöt menesztett, hogy a látogatót Antikonenak bejelentse...

Mivel a kastély dicséretével az előbb illendően elkészültünk, most itt az ideje, hogy Vergulaht király szépséges húgának, a kastély úrnőjének személyét hasonlóan bemutassuk.

Ha az előbb épületről szóltunk, úgy nem hallgathatjuk el a tagadhatatlan valóságát annak, hogy a király húgának, Antikonénak „építménye” éppoly érdemes a figyelemre, mint a palota, melynek lakója volt!

A leány testi szépsége, arányainak tökéletes harmóniája valóban örömkeltő volt. De ami még ennél is fontosabb: a nemes leány „jól hordozta” a természet rá ruházott ajándékait. Szíve bölcs volt és nemes, méltó belső forrása külső szépségének.

Gawaint tehát nem mindennapi látvány fogadta, amikor a palota fogadótermében a vendéglátó hercegnő elé vezették. Antikone a maga őszinte módján így üdvözölte daliás vendégét:

– Jó uram, Isten hozott! Feltett szándékom bátyám utasításait híven követni, aki rám parancsolt: távollétében tegyek róla, semmiben hiányod ne legyen! Légy hát irányítóm uram és mondd meg nekem, mi az amiben most leginkább hiányt szenvedsz! De mielőtt szólsz, amit eddig mondtam neked, egy üdvözlő csókkal hadd pecsételjem meg!

Ez az üdvözlő csók azután sok mindent eldöntött, ami a két ifjú ember jövőjét illeti. Gawain ugyanis – a csók édes szédületének magát átadva – hamar rájött arra, hogy amire leginkább szüksége lenne, az még egy csók, a szép Antikone formás és tüzes ajkairól!

A forró üdvözlés heve csak lassan hűlt ki Gawainben, és kettejük beszélgetése – bár témában nem voltak híján, hiszen Antikone nemcsak szépséges volt de szellemes is – újra meg újra átforrósodott, a testi közelség édes csábításától...

Ugyan merre szökött meg Gawain lovagtól józansága, ki mondhatná meg? Antikone – hogy az egyre merészebb támadásokat kivédje – Gawain származása felől érdeklődött, utalván arra, hogy rangban a lovag mindenképpen alatta áll egy királyi hercegnőnek – hacsak maga is nem királyi ágyból született...

– Hölgyem, származásom éppen olyan magas, hogy a tieddel tökéletes módon találkozhatson – bizonykodott a felforrt vérű lovag.

Bizony a kettejük között fellobbant vonzalom olyan sürgető és parancsoló erővé vált, hogy Antikone udvarhölgyei sorban szökdöstek ki a teremből!

Hirtelen mindegyiküknek sürgős feladata akadt.

Így a bódult pár a teremben magára maradt. Ki tudja, bolond vágyuk hová sodorta volna őket, ha a terem ajtaját egy görbe hátú, keserű kedélyű, öreg lovag rájuk nem nyitja...

De így történt, és az öreg lovag – Gawaint felismerve hangos lamentációba kezdett:

– Kifelé innen, gyalázatos! Nem elég, hogy királyi apját álnokul legyilkoltad, most leánya becsületét is bemocskolnád? Hé, ide mindenki, úrnőnk védelmére!

Bizony a kiáltás hatásos volt, és pillanatok alatt felzúdult fegyveres tömeg rohant a nagyterem irányába...

– Úrnőm, mit tegyünk? – kérdezte a harci zajra magára eszmélt Gawain. – Egyikünknek sincs fegyvere, amivel magunkat megvédehetnénk a dühödt tömeg ellen!

– Itt a szobám mellett a lépcső a toronyba visz, ott talán meghúzódhatunk, amíg a dolgok kedvezőbb fordulatot vesznek – válaszolt Antikone.

Gawain szorult helyzete eszünkbe juttatja, hogy bár Parsifal nyílként magasba tartó útja sok veszélyt és akadályt hozhat elénk, Gawain széles és nyugodtabb, „földibb” ösvénye sem mentes a buktatóktól. Mi történt nemes lovagunk nemes lelkével? Netán mint a mocsárban leragadt vadászsólyom, maga is csapdába esett, amikor gyors és könnyű zsákmányt sejtett a szép házi-kisasszonyban?

Valóban ez történhetett, hiszen a név Gawain, májusi sólymot jelent!

Mintha egy másik lovaggal lenne találkozásunk, mint aki a kis Lady Obilot gyermeki vonzalmát a legtisztább férfiúi önmegtartóztatással fogadta!

Aki hirtelen gerjedt étvágyának parancsára cselekszik, nem számíthat finomabb érzékszervei szolgálataira. Fájdalmas és igaz törvénye ez az emberi létnek, a sors kicsúszik a szenvedélytől ernyedte kezekből, és maga a fékezhetetlen szenvedély válik sorssá...

Mintha két nemes hősünk – kiket egymástól el sem kellene többé választanunk – hirtelen egymás tükörképévé válnának. Jeschute gondolatlan lerohanása, Ither úr megölése és fegyverzetének mohó és tapintatlan birtokbavétele – mintha Gawain Parsifal korábbi ösvényét taposná, egy különös, visszaforduló ívben...

Amikor az ember birtokló mohósággal nyúl valami után, nem önmaga ura, hanem – nemesebb énje távoztával – félelmei és vágyai parancsolnak neki. Az idők kezdetétől az emberi emelkedettség próbájához tartozott, úrrá lenni az érzékeken. Contra naturam – a természettel szemben az emberi szellem magasrendű törekvéseinek szolgálni – minden beavatási út első feltétele volt.

Gawain ebben a baljós kalandban azt a képességét veszti el – ha átmenetileg is – hogy várakozni tudjon, mielőtt cselekszik. Ez a várakozás vele volt Bearosche falainál – és elhagyta őt Schanpfunz palotájában...

Gawain lovag és a szép Antikone minden kétséget kizáróan szorult helyzetben találják magukat. Valójában pillanatok alatt foglyokká lesznek abban a palotában, melynek – még alig egy órával ezelőtt – egyikük nemes és támadhatatlan úrnője, a másik pedig tisztelettel fogadott vendége volt.

Most pedig mindketten egy torony reszkető foglyai, bár Antikone bátorságát és hűségét dicséri, hogy nem dobta oda lovagját a bosszúálló tömegnek. A mindkettőjük szerencséjére kudarcba fulladt szerelmes óra következményeit éppúgy magáénak érezte, mint Gawain, akinek heves udvarlására a maga részéről egyre hevesebb elfogadással válaszolt...

Kettőjük helyzete valóban nem kelthet bennünk irigységet, együttérzést hamarabb, és talán némi reményt, hogy valahogy mégis megszánja a sors a két ifjú meggondolatlant, s mivel őket további magaslatokra szánja, nem hagy veszni ennyi jó képességet...

A tömeg oly sebesen nyomult a két szerelemben rajtakapott ifjú ember után, hogy idejük sem volt a torony masszív, öreg ajtaját magukra zárni. Így Gawain az ajtó erős vaspántját letépve, fegyverként maga elé tartva állta útját a felgerjedt támadóknak. Antikone pedig – a szobában ide-oda futva – egy óriási sakktábla nehéz bronzfiguráit ragadta magához fegyver gyanánt. Ezekkel aztán a rájuk törőket tisztességgel bombázni is kezdte, amitől a támadó kedv egy időre le is lohadt.

Két lovag harcolt itt egymás mellett, mert Antikone sem bátorságban, sem gyors találékonyságban Gawain mögött el nem maradt... A szép hercegnő szemeiből eközben bőven hullottak a felháborodás könnyei, de mindez nem akadályozta abban, hogy a felé lóduló ellenségre egy-egy paraszttal vagy királlyal hatékony csapást ne mérjen.

Ami Gawaint illeti – ő közben a hatalmas sakktáblát ragadta pajzs gyanánt maga elé – nem tudott nem gyönyörködni harcostársa eddiginél is vonzóbbnak tűnő szépségében és ügyességében!

A helyzet mindennek ellenére tragédia felé haladt volna, hiszen a sakkfigurák egyre fogyatkoztak, miközben a dühödt tömeg egyre növekedett.

Ebben a pillanatban harsonák jelezték, hogy a palota gazdája, Vergulaht király a vadászatból hazaérkezett. Kétség nem férhet hozzá, egészen más fogadta otthonában, mint amire számított.

A várost feldúló háborús állapotoktól döbbsent király első lépése bizony majdnem lovagi híre végzetes csorbulásához vezetett.

Látván a fegyver híján is nagy találékonysággal és vitézséggel védekező Gawaint és mellette saját testvérét Antikonét, a dúlt Vergulaht mégis ellenükre, a felgerjedt tömeg élére állt. Ez a lépés Gawain és Antikone helyzetét megpecsételte: nem volt nyitva előttük más út, mint a dühödttömegnek magukat megadni...

A sors azonban mást akart és másképp is rendezte ezt a változatos színjátékot!

E pillanatban ugyanis megérkezett Kingrimursel, az ország legtiszteltebb hírű lovagja, aki Arthur király udvarából Gawaint perdöntő párbajra ide invitálta. Megdöbbenéssel látta, hogy lovagi ellenfele, kinek biztonságát a párbajig ő maga lovagi szavával biztosította, most életéért kénytelen küzdeni egy felgerjedt tömeg és feldühödött királya ellen.

Megjelenése, lovagi tekintélye olyan erővel bírt, hogy a tömeg rögtön hátrálni, csendesedni kezdett. A dühödttömeg azonban épp most akart parancsot adni a torony lerombolására.

Kingrimursel ekkor kivont kardjával Gawain mellé állt, és az ostromló tömeg dühe ekkor bizonytalansággá változott. A katonák egy része régi harcostársa volt Kingrimursel-nek, szavára inkább hajlottak, mint az ifjú király parancsára. Akadt közöttük egy bátor és jóbeszédű ember, aki így szólt az ország ifjú uralkodójához:

– Uram király! Ha szabad szólanom, úgy azt hoznám tudodra, többen vagyunk itt régi harcostársak, akik Kingrimursel úrra soha kezét nem emelnénk. Kérjük Istent, vezessen Téged olyan útra, amelyen mi is követni tudunk! Ha vendégednek halálát okoznád, ez nagyot ártana országos hírednek. Kisasszonyunk, Antikone büntelenül áll vendéged oldalán, könnyei bizonyítják a sérelmet, mely lelkében ekkora rendülést okozott. Végül Uram, gondold csak el, hogy magad küldted hozzá lovagi vendégedet, hogy illő módon házadban otthont nyújtson neki. Hirdess hát fegyverszünetet, ez mindannyiunknak időt ad a hűvösebb fővel való átgondolásra.

Az ifjú Vergulaht hajlott a tanácsra és fegyvernyugvást rendelt, mire a krízisbe alaposan belefáradt tömeg minden nőgatás nélkül örömmel szétszórt.

Antikone megkönnyebbült örömmel nem bátyját, hanem a nemes Kingrimurselt kereste meg és háláját meleg öleléssel juttatta kifejezésre. Megköszönte a hűséges lovagnak, hogy Gawain életét megmentette, és bátyja veszélyes indulatát időben megfékezte.

A nemes hercegnő bátyjához intézett szavai már nélkülözték azt a melegséget, mellyel Kingrimurselt kitüntette:

– Vergulaht úr, ha Istennek úgy tetszett volna, hogy engem leány helyett férfinak teremtsen, kezem ügyébe kardot és pajzsot helyezzen, esküszöm, hogy cselekvő lázadat magam fékeztem volna meg! De Istennek úgy tetszett, hogy fegyvertelen leány legyek, akinek pajzsot a Teremtő mégis adott! Az én pajzsomon három szó olvasható, elmondom neked, ha a te szemeid lassúkat maguktól kiolvasni: szerénység, illem és rendíthetlenség! A nemes Gawain lovag, hogy nálam kényszerült életét biztonságba helyezni egy felajzott tömeg tudatlan haragja elől, ez királyi nevedre tartós szegyenpecsét lehet!

Ekkor szólalt meg Liddamus herceg, aki a nemes társaságban nem éppen arról volt híres, hogy a harcban élen járt, hanem készségéről, amellyel a csaták forróbb pillanataiban a harcmezőről sietve távozott.

Ő mindezt józan gondolkodásnak és előrelátásnak tudta be, bár mostani megszólalása nem erről tanúskodott. Erős hangon arra sürgette Vergulahtot, hogy késedelem nélkül bosszulja meg apja halálát gyilkosán, Gawain lovagon, ennél jobb alkalom erre még nem kínálkozott.

Ismét Kingrimursel szólt, Liddamus herceget arra intve, hogy szavai erejét legközelebb a harcmezőn, kardjába öntse. Azután pedig Gawainhez fordult:

– Lord Gawain, add lovagi esküdet, hogy mához egy évre velem párbajban találkozol Meljanz király országában, aki mint hallom, időközben hálás híved lett.

Gawain a kihívást jobbkezeivel készséggel megpecsételte, az ifjú Vergulaht pedig csendet parancsolt.

Lovagjait tanácsba invitálta, hogy döntést hozzanak, e furcsa és fájdalmas ügyet miképpen vezessék megoldáshoz mindenki megalégedésére.

A szorult helyzetéből sértetlen önérzettel megszabadult Antikone Kingrimurselt és Gawaint magával vitte palotabeli lakosztályába, míg királyi bátyja tanácsosaival visszavonult, hogy a nem mindennapi helyzet megoldását közösen megleljék...

Antikone még egy másik, láthatatlan vendéget is vitt magával királyi termeibe: az aggodalmat! Lot király nemes fiának kezét szorosan a maga kezébe fonva, mindenki előtt büszkén hirdette folttalan összetartozásukat.

A tanács eközben dönteni kívánt Gawain életéről. Vergulaht ekkor beszámolt egy lovagi kalandjáról, amelynek kimenetele talán segíteni fogja töprengésüket:

– Uraim, egy hete sincs, hogy Lahtamris erdejében váratlan kimenetelű párbajban volt részem. Az ismeretlen lovag, akivel az úton szembetalálkoztam, szégyenletesen rövid küzdelem után lovam nyergéből kivetett, majd vereségem árul rám azt a munkát róttá, hogy találjak rá a Grálra! Adjatok tanácsot: e halasztást semmiképpen nem tűrő dologban mit tegyek? Kezemet adtam egy dicső lovagnak, aki bátorságban és szellemben a legmagasabb rangról tett tanúságot. Azt mondta, ha egy év alatt feladatomat nem teljesítem, akkor haladéktalanul jelentkezzem Belrepeire királynőjénél szolgálatra.

Liddamus herceg – aki előbb lovagtársaitól oly csúfos minősítést nyert – most elemében találta magát:

– Uram a helyzet egészen egyszerű és világos, legalábbis az én elmémnek napnál is világosabb! Ruházd Gawainre lovagi adósságodat! Esküdjön ő szolgálatot neked, induljon ő a Grál nyomába! Ez az út – mindenki tudja – csak a halálhoz vezet! Egyetlen várat sem őriznek úgy, mint Montsalvat várát. Vergulaht úr így nehéz adósságától megszabadul, Gawain életét pedig oltsa ki a sors, mert ha halálát mi okoznánk e falak között, csak jóhírünket csorbítaná...

Másnap reggel a szép és baráti hűségben valódi lovagi erényekkel gazdag Antikone, a maga kezeivel készítette útra Gawaint, Kingrimursel pedig egy Grál-paripával, Gringuljetevel ajándékozta meg a messzi útra és nehéz küldetésre induló lovagot.

Sors istenasszony így öltötte bele a Grál végzetét Gawain végzetébe, aki elől bölcs szeretettel eltakarta, hogy milyen megpróbáltatások várnak majd rá ezen az úton...

- Nyiss ajtót!
- Kinek? Ki kopogtat?
- A szívedbe kívánok belépni!
- Nagyon szűk helyre kívánkozol!
- Hogyan? Engedd, hogy beprésem magam! Ígérem, nem foglak fojtogatni. Csodákról kell veled beszélnem...
- Csak nem te vagy, Kalandok istenasszonya? Ha igen, tudasd már velünk, ugyan mire vitte a nemes Parsifal azon a nehéz úton, melyet Cundrie a szégyen erős kantárjával fiatal nyakába akasztott! Öröm vagy keserűség volt-e a csatákban nyert díja?

Számtalan viadalt vívott az ifjú király szárazon és vízen – egyetlen ellenfele sem maradt sokáig nyeregben. A csodálatos kard, a Grál jelenlétében kezére bízott nagyszerű fegyver bizony egy vad viadalban kettétörött, de a Karnant melletti Lac forrásban megmártotta, és ismét épen húzta ki belőle.

Úgy tűnik, Isten különös erővel óvta ezt az ifjút, mert évek nem szűnő harcban telt magánya után ismét olyan emberekhez vezette, akiknek életéből és halálából az ő további sorsa táplálkozhatott...

Sigune és Schionatulander!

Igen, őket kettőjüket találta meg ismét Parsifal, ahogy az erdőn át haladva egy újonnan épített remetekunyhóhoz érkezett. Az ablakon benézve Parsifal Sigunet pillantotta meg, amint Schionatulander sírja felett imádkozott. A magára maradt odaadás fájdalma, a régi, beteljesületlen szerelem magjából újra meg újra kihajtott lelkében. Sigune nem járt templomba, nem vett részt misén – egész élete vált térdelő imádsággá. Teste ifjúsága rég elhagyta őt, piros ajkai szürkére fakultak, bőre megfonnyadt, jajgató gyászához senki nem kellett társul.

Látogatója kopogtatására válaszul Sigune – az özvegyasszonyok főkötőjével a fején – kinézett kunyhója ablakán és a fal melletti padra invitálta vendégét. Így Parsifal – aki mostani állapotában nem ismerte meg nagynénjét – odakint, tőle egy fal távolságra Sigune odabent ült le egy beszélgetésre.

Az ifjú arról kérdezte az erdei remetét, hogy ki gondoskodik táplálásáról itt, ahová ember csak véletlenül vetődik.

- Táplálékomat a Gráltól kapom. Minden szombaton este megjelenik itt Cundrie, a Grál várából jön, és mindennel ellát amire szükségem lehet. Kevéssel beérem uram, mert életem nagyobbik felét már a másik világban élem. Szűzként ért az özvegyi sors, Orilus megölte azt, aki Isten előtt ma is a férjem: Schionatulandert. Most együtt lakunk itt: ő holtan és én félig élve...

Csak ekkor ismerték fel egymást.

Mióta találkoztak, az élet mindkettőjüket alaposan átformálta.

Parsifal szíve legmélyebb terhét osztotta meg Siguneval: a Grál mindeddig hasztalan keresése úgy ült a lelkén, mint Siguneben a félig élt élet gyásza...

Sigune osztotta, mert jól ismerte a gyötrelmet, mely Parsifal szívében lakott.

– Hozzon életed vigaszt neked az Ő kezeiből, aki minden szenvedés legnagyobb ismerője és minden vigasztalás legmélyebb forrása itt a földön!

Parsifal – Sigune szavaiból azt olvasván ki, hogy Montsalvat vára valahol a közelben lehet – sietősen búcsút mondott nagynénjének és újra útnak ereszkedett.

Nézzük, most mi vár rá?

Nem mondunk újságot ugye, ha újabb párviadalról szól a történet?

Ifjú lovagunk jó ideig Cundrie ösvérének nyomait követte, amelyek sokáig kirajzolódtak a Sigune kunyhója mögött vezető erdei ösvényen. De aztán – megfjethetetlen hirtelenséggel – az ígéretes nyom elveszett a buja aljnövényzetben...

Parsifal nyomot követő boldog izgalmát csüggedés követte, a magasra hágott remények gyors halála lelkében újra mély melankóliához, zsibbadt tehetetlenséghez vezettek.

Áldatlan belső állapotából azonban gyorsan felébresztette őt egy vele szemben érkező lovag, aki így szólította meg:

– Sir, nincs tetszésemre, hogy ösvényt hasítasz magadnak az én uram erdejében. Találkozásunkról ezért olyan emléket adok ezért neked, amit egyhamar el nem felejtessz! Montsalvat uradalma nincs szokva ahhoz, hogy bárki ilyen közel kerülve hozzá, párviadalban meg ne mérettessék, és ha kell, halálával ne fizessen az alaptalan tolakodásáért...

Olyan heves volt kettejük összezsapása, hogy a templomos lovag, nyergéből kifordulva, egy mély szakadékba gurult.

Parsifal, lovával együtt oly lefékezhetetlen lendületben követte győztes kopjája ívét, hogy az ő lova is a szakadékba zuhant és csontjait törte. Maga Parsifal csak úgy menekült meg a hasonló sorstól, hogy egy cédrus ágában az utolsó pillanatban megkapaszkodott.

Az ösvényre visszakapaszkodva, Parsifal rátalált ellenfele pompás Grál-lovára, amelynek nyergébe lendülve máris folytatta útját.

Ez a találkozás és a belőle születő csata megint fájó bizonyosságot ültetett Parsifal lelkébe, hogy nagyon közel járhat a Grál birodalmához, ahol egyszer oly vendégszerető, nagy várakozással fogadták, és oly fájdalmas haraggal vettek tőle búcsút, a hálátlan vendégtől, aki csak elfogadni tudott, adni nem!

A következő reggelen vékony hótakaró fogadta az erdőben ébredő Parsifalt. Alig egy órája volt úton, amikor különös menet jött vele szemben az erdei ösvényen. Egy ősz hajú, idős lovas, vele hasonló korú felesége és két ifjú leányuk alkotta a csoportot, amellyel Parsifal rögtön találkozni fog. Mind a négyen mezítláb gyalogoltak az ösvényen, testüket szürke darócruha fedte, mint a zarándokokét, akik bűneiket bánva keresik az ég kegyelmét.

Parsifal – aki pompás lovagi köntösében, csillogóra ápoltságával e látványtól igen elütött – lándzsájával tisztelgett a zarándokoknak. Már haladt volna tovább az útján, amikor az öreg lovas szelíd megrovón kérdőre vonta: ezen a szentséges napon ugyan miért nem vált meg fegyvereitől, cserélte le díszes ruháját a zarándokok köntösére, ahogy azt keresztény lovagok teszik ma szerte a világban?

– Uram – válaszolt udvarias közönnyel Parsifal – nincs tudomásom az esztendő forgásáról, nem tudom milyen hét milyen napján talákoztam veled? Mindez számomra nem bír jelentőséggel. Ami Istent illeti, egyszer valaha szolgáltam Őt, amíg a legnagyobb szegénybe vétlenül bele nem nyomott. Azóta nem keresek nála segítséget...

– Arról az Istenről beszélsz, akit a Szűz szült a világra? Ha hiszel megtestesülésében, a világért kiállott szenvedéseiben, ma le kéne tenned fegyvereidet. Nagypéntek van uram, az a nap, amely az egész világ minden gyászának és örömének közös forrását hordozza nekünk. Volt-e a világban nagyobb hűség, mint amilyenél Ő értünk a keresztre szegeztette magát? Hacsak nem vagy pogány uram, ez a nap neked is ünnep! Gyere, szívesen látunk magunkkal ezen az úton!

Nem messze innen egy szent remete él a barlangjában. Bízhatok tanácsaiban, és tán vezeklésedben is segít majd: ha igaz megbánást mutatsz, bűneid terhet magára veszi.

Parsifal – ki magában Istennel még mindig haragot tartott – okait meg nem nevezve, lemondott a szíves invitálásról.

Herzeleyde gyermeke folytatta magányos útját. Mivel anyjától nemes szívet és érzékeny lelket kapott ajándékba, hamarosan érezte magában a megbánás ismerős, nyugtalan moccanásait.

Tán túl hirtelen döntött az ünnep ellen, tán fogadnia kellett volna a hittel kínált békés meghívást?

Aki a végtelen kozmoszt és benne az anyagba gyúrt embert megteremtette, mégiscsak mindenkinél hatalmasabb?

Hátha hatalmában áll vigasztalást küldeni az ő nyomorúságára is?

Hátha a makulátlan hírű lovagi élet, a kard és a pajzs csorbíthatlan becsülete, a minden csatában helytálló bátorság meg nem rendíthető ereje, mégis számít valamit az Ő mindent látó szemeiben?

És ha így van – mivel ez a nap az Ő ünnepe – segítségének ma könnyebben tanújelét tudná adni!

Lovát visszafordítva, pillantásával még éppen elérte a darócruhás zarándok családot, akik még mindig az ő tagadásának szomorúságát hordozták szemeikben...

– Ha Isten hatalma oly mindenek felett álló, akkor Ő képes arra is, hogy irányítsa helyettem lovam lépéseit. Most menj amerre Isten akarja, hogy haladj! – így kiáltott az ifjú Parsifal és a kantárt lova fülei közé dobva, sarkantyújával a nemes állatot ügetésre nógatta.

Ugye emlékszünk még rá, hogy Parsifal egy Grál-lovat ült utolsó párbaja óta?

Nos a nemes állat – ki tudja, kinek engedelmesen – Parsifalt ahhoz az erdei forráshoz vitte, amelynél annak idején Orilus esküt vett tőle, Jeschute folttalan becsületére. A forrás mellett egy barlang rejtőzött a sűrűben: Trevrizent, a remete lakott itt, aki minden hétfőn nyomorúságosan étkezett és a hét többi napjaiban sem különben. Bort, kenyeret inye nem ismert többé, sem olyan étkeket, amiben valaha vér lüktetett...

Wolfram lovag krónikája itt néhány jelentőségteljes pillanatra megszakad, hogy – Parsifal és Trevrizent találkozásának elébe menve – a Grál misztériumáról a takaró fátylat némiképp félrevonja.

A toledói Kyot mester bizta e titkokat Wolfram elméjére, akinek elméjét Flegetanis, a Salamon királyi ágából származó asztronómus világosította meg. Ő még hallotta beszélni a csillagokat, akik a Grált a földre küldték, amikor itt volt az ideje annak, hogy a kereszténység jövődöbéli misztériumait néhány földi ember lényébe be kellett oltani. Ők alkotják a földön a Grál-családot, akik egy mély és csöndes titkot adnak tovább nemzedékről nemzedékre, hogy a földi ember jövője vezérlő szellemi erőnek híjával soha ne legyen.

Flegetanisnak a csillagok lényei mutatták meg a Grál földi élet-fáját: azt a magasztos nemzetséget, amelyben Titurel fiára Frimutelre hagyományozta a Grál szolgálatát, aki a maga idején fiára, Anfortasra ruházta a szent és nehéz feladatot. Anfortas húga volt Herzeleyde, akivel Gamuret fiút nemzett, mielőtt a Kelet tüze felemésztette életét.

Ezt a fiút követtük magasnak szánt, nehéz útján idáig, amíg Trevrizent barlangjához vezetette őt Grál-lova, Nagypéntek ünnepén.

– Ó uram, bizonyára váratlan és kikerülhetetlen viadal szorított rá ezen a szent napon, hogy fegyvereidet mégis magadra öltsd! – így fogadta barlangja előtt Trevrizent, a szentéletű remete a daliás idegent. – Kérlek ülj ide mellém, a tűz hadd melegítse át tagjaid!

Parsifal örömmel vette a szelíd invitálást, lelke máris nyiladozott az öreg felé, mintha szorító pántok pattantak volna le elárvult szívéből. Alig telepedett a földre, máris szólania kellett:

– Uram, bűn terhét hordozom magamban, kérlek mutass irányt kínlódásomban!

Trevrizent rezzenetlen nyugalommal így válaszolt:

– Amit kérsz, az iránymutató erőt, megadhatom neked. Most mondd el, hogyan találtál ide?

Parsifal beszámolt a zarándok lovaggal és családjával való találkozásáról.

– Hidd el uram – szolt most Trevrizent fiatal vendégéhez – ritka nálam a látogató, de Nagypéntek napján minden évben számosan keresnek engem. Nem félek az egyedüllétől, de a látogatók sem keltenek riadalmat bennem. Elég hosszú élet áll mögöttem ahhoz, hogy mint ember, semmi emberitől ne riadozzam... Valaha én is lovagi életet éltem, csaták öröme volt az örömöm, a szerelemtől sem maradtam ártatlan. Tiszta gondolataimba időről időre méltatlan, bűnös gondolatokat kevertem... Pompás módban éltem, hogy a hölgyek kegyelméből ki ne essem... De: mindez mögöttem van már, ereje bezárva az emlékezésbe...

Trevrizent hajlékában Parsifal megpihent. A parázs melegénél ültek mind a ketten, körülöttük a sziklafal mélyedéseiben a remete könyvei álltak, előttük egy lapos kövön pedig az a ládika, amelyre valamikor Parsifal a kezét esküvésre helyezte, hogy Jeschute becsületét helyreállítsa.

Parsifal minderről sietve beszámolt a remetének, és hogy a ládika mellett a falnál egy lándzsát is lelt, azt magával vitte mert épp fegyver híjával volt...

– Négy és fél esztendeje és három hónapja annak fiam, hogy innen a lándzsát magadhoz vetted és – mint gondolom – a hadak útján hamar szilánkot csináltál belőle.

Parsifal ekkor döbönt rá, hogy négy és fél esztendeje tartott haragot Istennel. Egyetlen templom vagy székesegyház kövein nem koppant a térde a hosszú évek alatt, mert Istent minden bajának keresztapjául tette!

– Életem legfőbb gyötrelme mégis a Grál, amely lelkem nyugalmát oly hathatósan elrabolta, hogy még feleségemtől való elszakítottágom is csak árnyéka annak a kinnak, amivel szüntelen a Grál után sóvárgok...

– Igazságod van uram – így a remete – ha a házasság szent kötésében éltetek, akkor megszentelt szerelmetek a Purgatórium szenvedései után bőséges kárpótlást nyújt majd kitartó hűségednek. De ami a Grált illeti, ezt a vágyadat nem bátorithatom semmiképp! Mert tudd meg, a Grál szolgálatába csak olyan ember léphet, akit a csillagok erre szántak, még mielőtt a földre érkezett! Ezt mindenképpen tudatnom kell veled, mert én magam is láttam a Grált és jelenlétében éltem.

– Te is jártál ott? – kérdezte Parsifal.

– Valóságosan, uram – válaszolt a remete.

Parsifal nem szólt az öregnek a Grál várában tett látogatásáról, ehelyett arra kérte őt, beszéljen még neki a Grálról, ha ez lehetséges.

– A világ legnagyobb vitézségű lovagjai élnek Montsalvat várában, a Grál szolgálatában. Onnan rajzanak ki a világba kalandot keresve, szükséges szolgálat terhét mások javára magukra véve. A világ templomos lovagoknak ismeri őket. Egy kő táplálja őket, amely a legmagasabb egekből származott a földre. A neve: Lapsis excillit. E kő erejéből a Phönix-madár, ha áldozat tűzében hamuvá ég, újra életre támad. Halandó ember – bármilyen betegség rágja – azon a héten meg nem halhat, amikor a Grállal van találkozása! És ha férfi vagy leány kétszáz esztendeig tekintene a Grálra, úgy teste megőrizné friss ifjúságát, egyedül haja fehérje tanúskodna róla, hogy hosszú időt töltött már a földi világban...

Ez a kő megújítja a halandó ember csontját és húsát, ifjúvá teszi azt, ami az időben megöregszik. Ez a kő a Grál!

A mai napon – és minden év Nagypéntekén a Golgota óta – az ég egy fehér galambot küld a Grálhoz, amely csőrében egy ostyát hoz. Minden földi lény minden tápláléka ez ostyában benne foglaltatik! Egy esztendőn át azután híven táplálja minden szolgáját a Grál azzal a földi jóval, amivel a földi ember az – éter világán alul – testét csak táplálhatja.

Hogy ki léphet be a Grál testvériségébe?

A kő felső sarkában megjelenik a fénylő írás, amely annak a fiúnak vagy leánynak a nevét tudatja, akit sorsa e drága útra szán. Akik Montsalvatban szolgálnak, valamennyien így kerülhettek ide. E gyermekek a világ minden tájáról jönnek, lényük a bűn által meg nem támadható. Így állunk a Grál dolgával, uram!

– A Grál felé vezető úton végzetes lehet a lélek büszkesége! – folytatta beszédét Trevrizent.

Van egy király – a Grál szent szolgálatába kötötte életét –, akit büszkesége a mélybe taszított, vele végzetes csapást mérve az egész Testvériségre. Anfortas büntetése egy örökké friss fájdalommal lüktető seb, mely teste életét teljesen uralja s a királyi munkára szokott férfiút nyomorult bénaságra kárhoztatja! Egy napon azonban a Grál betűi tudunkra adták, hogy érkezik majd hozzánk valaki, aki – a Grál-király szenvedését látva – a megszabadító, gyógyító kérdést felteszi! De az írás figyelmeztetett arra is, hogy sem férfi, sem nő, sem gyermek a Grál várába érkezett idegent feladatára nem figyelmeztetheti! Ha pedig – saját szíve éberségéből – a kérdés meg nem születik azon az első estén, amikor a várba érkezik, nos akkor minden hiába, a Grál ereje nem segíthet neki! De ha mégis szájára kerül a kérdés, úgy – a nyomorult Anfortas megszabadulván – a Grál királysága arra száll, ki szavával gyógyítani tud és a Grál erejét így a világnak tovább tudja biztosítani...

Parsifal – a Grál-vár lovagi testvériségének mély tragédiájában a maga nehéz életterhét felismerve – nem tudta tovább titkolni kilétét vendéglátója előtt. Tört lélekkel, akadozva formálta szavakba mindazt, ami az öreg Trevrizentnek nem kevés szomorúságot okozott.

Hogy unokaöccse, testvérhúgának, Herzeleydének fia ily rettentő módon esett el a sorsába szőtt legmagasabb szolgálat lehetőségétől, az öreg remete lelkét mélyen megrendítette. De az erdő mélyén töltött vezeklő évek olyan erőt oltottak szívébe, amely – szavain át – a vigasztaló kegyelem bizonyosságát kínálták a bűnök súlya alatt tehetetlenné tört lelkek számára.

Trevrizent éppen ezért nem vigasztalta meg unokaöccsét. Ellenkezőleg: olyan bűnét is tudatta vele, aminek súlyát eddig – mivel róluk tudomása nem volt – nem is hordozhatta. Ither úr halála, anyjának, Herzeleydének szomorú vége: Parsifal saját élete kíméletlenül tiszta tükrét kapta ajándékuul nagybátyjától.

Tizenegy napig éltek így együtt – sűrű beszélgetésben – a Grál-rokonok.

Ekkor Trevrizent ismét útra indította unokaöccsét, a következő búcsúszavakkal:

– *Add nekem bűneidet. Én magamra veszem őket, mert igaz megbánásoddal találkoztam. Most menj, és ne hagyd, hogy elveszíthetetlen és átruházhatatlan célodtól bárki és bármi eltérítsen!*

Most újra furcsa történések tanúi leszünk, olyan események várnak ránk, amelyek gyorsan kiürítik lelkünkben az öröm poharát, hogy azután hirtelen újra túlcsoordulásig töltsék azt!

Mindkettő régi és megbízható próbája az emberi léleknek.

Ugye még nem felejtettük el a bátor Gawain nevét? Emlékszünk arra is, hogy az ifjú és forrófejű Vergulaht királlyal való találkozására öröm és öröm furcsa keverékét hozta a nemes lovag életébe. Vergulaht a világ dolgai felől a pillanat sodrásában hoz ítéletet. Nem éppen hasznos uralkodói vonás. Emiatt – a felgerjedt düh vakságában – csaknem megöli szeretett hűgát és megsérti a vendégjog szent törvényét. De – Parsifal kezétől vereséget szenvedve – mégis ő az, aki megmenti Gawaint meggondolatlan viselkedésének további következményeitől. A vereségben vállalt lovagi szolgálatot átruházza Gawainre és ezzel elindítja őt a Grál útján.

Ezen az úton találunk rá újra a nemes lovagra.

Egy fényes és tiszta egü tavaszi reggelen Gawain egy tisztásra ért, ahol első pillanatban pihenő embereket látott, a jelenet igazi értelme csak akkor bontakozott ki számára, amikor közelebb ért.

Legelébb egy lándzsától alaposan átluggatott pajzsot pillantott meg egy fa tövében, mellette egy dús díszítéssel felszerszámozott lovat női nyereggel.

Míg azon elmélkedett, hogy a hölgy a pajzs állapotából ítélve igen harcias lehet, már közelebb ért és a jelenet egészen más arcát mutatta neki. A vastag törzsű öreg fa mögött rábukkant a hölgyre, akinek ölében egy sebesült lovag feküdt.

Gawain – illón köszöntötte, mire a hölgy, akinek arca a sírás nyomait oly eltagadhatatlanul viselte, erőtlen hangon válaszolt.

A hölgynek minden oka megvolt a kétségbeesésre: a lovag mellén mély seb tátongott, amely minden jel szerint befelé is vérzett.

Gawain – aki harcos élete során a seborvoslás hasznos művészetét is megtanulta – most valóban jó helyre és jó időben érkezett! Fakéregből egy csövet szerkesztve a hölgynek meghagyta, hogy megállás nélkül szívja azon át a lovag mellkasában felgyülemlett vért, amely már a szívet nyomta.

A lovag a gyors és hatásos kezeléstől szinte azonnal magához tért. Első szavaival köszönetét adta Gawainnek, majd úti célja felől érdeklődött. Egyben – saját keserves élményeit felsorolva – arra intette Gawaint, hogy a közeli Logroys városát mindenképpen elkerülje.

Gawain közben a sebkötözést is befejezve búcsút intett a bajból kifelé lábaló párnak és – az elrettentés nála épp ellenkező hatást kiváltva – egyenesen a rossz hírű Logroys felé vette útját.

Hogy ott mi várhat rá, talán nem marad előttünk sokáig titokban...

Könnyen lehet, hogy Logroys vára és városa valóban veszélyeket rejtett az ide látogatóknak, de annyi bizonyos: szépsége nem hiába járt szájról szájra messzi országokban is!

A hely valóban Isten teremtő kedvének legszebb és legjobb tanúbizonysága volt: egy dús növényzetű hegyoldalban spirálisan kanyargó ösvény vezetett fel a hegytető páratlan ékességéhez, Logroys várához. Ez az erőd-palota megtámadhatatlan erejét olyan csodálatos építészeti bravúrok mögé rejtette, hogy messzi pillantásnak úgy tűnt, mintha a vár a hegycsúcs felett lebegne...

A várhoz vezető kanyargós hegyi ösvény magában is elkápráztatta az utazót, a teremtett természet pompája iránt mély csodálatot ébresztve szívében... Az ösvény dús gazdagságú gyümölcsös kertek között kanyargott a magasba: mindenütt terméstől hajló ágú füge-, gránátalma- és olajfák örvendeztették látványukkal és illatukkal a látogatót. Távolabb pedig – a hegy vonulatát engedelmesen követve – végtelen hosszúságú szőlősorok nyújtóztak, érett gyümölcsaik színükben, illatukban a nap fényét és életerejét hordozták.

Gawain a táj nyugodt szépségében gyönyörködve, eszébe idézi az általa megsegített sebesült lovag intelmeit – Logroys vidékét messze kerülje mindenki, aki nem akar életveszélybe kerülni. Különös intés, hiszen a város szinte ellenállhatatlanul vonzza a messziről idevetődött fáradt utast... Gawain csaknem egy esztendeje úton van már, mióta a szép Antikonetól búcsút vett. A szívében akkor felkerekedett vihar – mely csaknem az életébe került – megcsendesedett. Most lelkében ezzel a belső csönddel itta magába az útjába került szépségeket.

Gawain – szemlélődése miatt a szokásosnál jóval lassúbb ütemben – a gyönyörű látványnak magát teljesen átengedve haladt az ösvényen, míg egészen a hegy tetejére nem ért. A vár alól körültekintve mérföldekre ellátott a békességes, termékeny tájban. Mindenütt nyugalom fogadta a pillantását.

Aztán – és jobb ha tudjuk, a nyugalomnak itt és most jó időre vége szakad – távolabb, egy patak mellett ülve Gawain egy szépséges hölgyet pillantott meg a völgyben.

Szépsége talán csak Condwiramurs királynőjének szépségéhez hasonlítható. Termetének pompás arányai, tartásának finom előkelő volta Gawain lelkét szinte megbénította. Egy ideig – a látvány varázsa alatt – mozdulni sem bírt, de azután felgyúlt érzékei ostorától üzve sietett a hölgy közelébe kerülni, hogy megszólíthassa...

A patak partján ülő hölgy a vidék úrnője, Orgeluse de Logroys volt, aki Gawain lovag lelkét, már a távolból is alaposan felkavarta, és mire a káprázatos szépségű hölgy közvetlen közelébe került, egészen reménytelenül rabságban tudhatta magát.

A szép hercegnő messze földön híres volt arról, hogy a férfiszívet nem mindennapi módon felkavarta, de a róla szóló történetekből különös módon hiányoztak a megtalált szerelem nyugalmanak, boldogságának elemei...

Úgy tűnik, a hölgy nemcsak rendkívül szép volt, hanem (férfiemberre legalábbis) rendkívül veszedelmes is... Hogy ez igaz-e, úgy hiszem éppen becsült és szeretett lovagunk, Gawain fogja megtanítani nekünk...

– Úrnóm – szólt Gawain a hölgyhöz üdvözlésül – az életemre mondom, nálad szebb és finomabb lényel még nem találkoztam! Szívemnek nagy öröme lenne, ha társaságomat elfogadnád, kísérod lennék és védelmeződ, parancsaid készséges és hű végrehajtója, amíg élet van bennem...

– Amit mondasz uram, nem újság nekem, unos-untalan mindenkitől csak ezt hallom, bár igazán nem tudom, miért kell nekem mindenkitől magamról véleményt kapnom! Gondolod, hogy ez engem érdekel? – így válaszolt Orgeluse tanúsítva bárkinek, aki ilyen állapotban tanulni képes, hogy a külső nem mindig tükrözi híven a belsőt...

– Ha tudni akarod uram, vágyad leginkább unalmat kelt bennem – folytatta Orgeluse. Ha szerelmemet vágyod, mondd, ugyan mit tettél azért, hogy kiérdemeld? Tanácsom ez: ha nem akarsz más boldogtalan férfiember sorsában osztozni, kerüld el engem és kerüld el ezt a helyet! Ideje továbbállnod, és halld intelmemet: szívemhez közel hordlak, de kívül és nem odabenn!

– Úrnóm, rabod vagyok, de te sem vagy többé szabad! Bár ingerlékenyvé tett téged e fejlemény, én tudom: szívedbe fogadtál!

– Mondom neked, ha nekem udvarolsz, bukásod kerülget! Ha engem kívánsz szolgálni, mondj le az örömről: mellettem állandó csata lesz életed. A gyávákat nem szenvedhetem, a szelídség nem természetem! Könnyen lehet, hogy felajánlásodat még százszor megbánod majd!

– Érdemtelenül senki sem kérhet szerelmet büntetlenül – így Gawain.
– Engedd, hogy szolgáljalak, és amit tőled remélek, kiérdemeljem!

– Rendben van lovag. Kíséromnek elfogadlak, de örömben nem lesz részed ezen az úton. Most menj és a patak túlszárjáról vezesd ide a lovamat!

Gawain örömmel ugrott, és friss boldogságában még az sem zavarta meg, hogy amikor a hölgy háttal fordult vissza, szerelme tárgya éles nyelven így üdvözölte:

– Végre itt vagy, ostoba liba! Hogy miért kell nekem ilyen szolgálattal beérem, igazán nem tudom okát.

– Ma még csak ennyire telik téled felém drága hölgy, de ígérem neked nyelved is, miképpen szíved, hű szolgálatom láttán majd megédesedik!

Így indult útnak a különös, végzet-vezette pár, amíg egy virágos mezőre értek, ahol Gawain olyan gyógyfüvet talált, ami az általa nemrég megmentett, súlyos sebű lovagnak gyógyulását igen jól elősegíthette.

Orgeluse eközben arról elmélkedett, hogy kísérője talán jobb kuruzsló, mint lovas, és így jobb lenne, ha kenőcsökkel és labdacsokkal kereskedne, mint hogy lovagi szolgálatot erőltet méltatlan magára...

Orgeluse azért mégis elkísérte Gawaint a sebesült lovaghoz, mondván, hogy a medicina tudománya mindig érdekelte...

Ekkor egy rémületes külsejű fegyverhordozó tűnt fel az úton, Orgeluse szolgája, Malcreatiure. E torz teremtmény, a szájából messzire lógó agyarakkal, sündisznó sörtéjéhez hasonló finomságú hajával, szőrrel borított torz testével a mása volt a félelmetes Grál-követnek, Cundrienak. Okkal, hiszen testvérek voltak ők ketten, a messzi Kelet ajándékai, Secundilla királynő kezeiből, (aki Feirefiz szerelmét bírta) Anfortasnak, a Grál királyának.

A szelíd és nagylelkű Anfortas ajándékozta aztán tovább Cundrie testvérbátyját a szép Orgelusnak, hogy milyen viszonzás reményében, erről most jobb hallgatnunk.

Wolfram nem hagy kétséget bennünk afelől, e szörnyű emberi torzszülöttek miképpen jelentek meg a földön. A Paradicsomból kiűzött Ádám még sokáig és jól emlékezett bukásának okára, a mértéket vesztett, elszabadult emberi vágyra.

Amikor Évától leányai születtek, őket jóságos szigorral e mértéktelen életmohóság iszonyú következményeire megtanította.

De ahogy követték egymást a földre száműzött szomorú ember-nemzedékek, úgy halványodott bennük ez a fontos tudás.

Mára nagyrészt már elenyészett, és a féket nem ismerő, csak önmagát szerető, önző vágy szülöttei itt is, ott is megjelennek a földön...

Gawain türelmét ez a váratlanul felbukkant fegyverhordozó alaposan megpróbálta. Az idegen lovagot hölgye mellett találva, Malcreatiure ordas indulattal rárontott, mire Gawain tuskés üstökénél fogva a torz teremtményt lováról a földre teremtette. Kezeit azonban a hegyes és karmos tuskék alaposan felsebezték, ebben a lovaghoz nem méltó küzdelemben.

Orgeluset a jelenet furcsa módon jókedvre hangolta, mióta találkoztak. Gawain először hallotta a hölgy jól csengő nevetését.

– Tetszik nekem, amikor ti ketten így egymásnak ugrotok! – így a hölgy, akinek szívbeli gyengédségét e megjegyzés csak kevéssé tükrözi...

A furcsa hármass ezután nemsokára elérte azt a tisztást, ahol Gawain nem sokkal korábban a súlyos sebű lovagnak és kétségbeesett hölgyének oly tiszta szolgálatára volt. Hogy e szolgálatért milyen jutalomban részesül, azt szemünk elöl már el nem takarhatjuk...

Míg Gawain a magával hozott gyógyerejű fűvel a lovag sebeit gondos alaposítással megkezelte, addig a hálás beteg tanácsokkal szolgált neki:

– Olyan hölgy társaságában látlak, aki rád csak romlást fog hozni! Ha életed előtted még értékkel bír, válj meg tőle mihamarább. Az én sebemnek is nála van az eredete, mire feleszméltem, már az ő nevében életemért és vagyonomért kellett küzdenem egy reménytelen viadalban. Kérlek uram, hogy erőmet teljesen visszanyerjem, a közeli ispotályba kell jutnom! Hölgyem lova tán elbírá mindkettőnket a rövid úton.

Amint Gawain azon fáradozott, hogy a hölgy lovát, miután tulajdonosát méltón nyeregbe ültette – a lovaghoz vezesse – váratlan és becstelen dolog esett!

A lovag hirtelen mozdulattal Gawain kasztíliai ménjének üres nyergébe lendült és hölgyével együtt a tisztásról vágatva távozott, maguk mögött hagyva egy hökkent lovagot és Orgeluset, akit az újabb kár ami esett, újabb kacagásra ingerelt!

– Előbb lovagnak néztelek uram, aztán átvedlettél kuruzslónak. Most immár gyalog-katona leszel – ki képes ilyen gyors átváltozásokra? Még mindig szerelmemre áhítozol, miközben a ranglétrán egyre lejjebb haladsz?

– Úrnőm, bennem semmi sem változott! Az álnok lovagra rút cselekvése közben ráismertem. Egykor a Kerekasztal lovagja volt, de egy hölgy tisztaságának méltatlan meggyalázásáért nagybátyám, Arthur király halálra ítélte őt. Az én kérésemre a nehéz ítéletet száműzetésre változtatta, de előbb, az egész udvar szeme előtt egy kerek hónapig – a vadászkutyákkal együtt kellett ennie, aludnia.

E szégyen sebet most az én nem érdemelt szégyenemmel próbálja gyógyítani.

További útjukon Gawain Orgeluse fegyverhordozójának gebéjén volt kénytelen lovagolni, ami a csípős kedélyű hölgynek sok mulatságot szerzett.

Végül Gawain – a lovagi súlyhoz nem szokott lovat megszánya – nyergéből leszállt és gyalog vezette tovább a reszkető állatot. Társasága köréből ez sem nyert neki rokonszenvet!

Útjuk jó darabig egy erdőségen vezetett át, ahol a hatalmas törzsű fák koronáját liánok szőtték össze oly sűrűre, hogy a napfény betérni oda soha nem tudott. De az igaz csoda – ha baljós és veszedelmes is – az erdő határában, a folyón túl várakozott!

Pompás volt a látvány, amely Gawain homályhoz szokott szemei előtt a folyó túlsó partján kibontakozott.

Soha még ekkora várat! Erős falain paloták tucatjai, az ég felé nyúló karcsú tornyok és ablakok százai! Az ablakokban pedig – még mindig nincs vége a csodáknak – ifjú hölgyek álltak, kifelé tekintve a síkra, nagy várakozásban. Lehettek tán négyszázan is, vagy annál is többen... Szépek és rangosak voltak mind, ennyi még ilyen messziről is látszott!

Gawain figyelmét ekkor egy jól felfegyverzett lovag követelte, akinek szándékaihoz kétség nem férhetett: Lischois, Orgeluse régi bajnoka küzdelemre készen állt. Gawain a hozzá méltatlan, súlya alatt roskadozó gebén csak egyet tehetett: az első fordulóban ellenfelét oly erővel lökte ki a nyeregből, hogy a lendület nyomorult lovától őt is megszabadította, így mindketten a rét virágai között találták magukat. Kardjuk mérkőzött most, míg Gawain győzelemre nem jutott, és az ifjú Lischois megadásra kényszerült.

A lovagi torna törvényei szerint Gawainnek ismét volt lova: ahogy legyőzött ellenfele ménjére pattant, örömmel ismerte fel régi paripáját, Gringuljetet a Grál-lovat, amelyet a sors – egy nagy kanyarral – ismét hozzá vezetett. De: Orgelusének a diadalról ugyan be nem számolhatott, mert a kedvetlen hölgy – talán hogy Gawain diadalának tanúságot ne tehessen – a révész csónakján magát időközben a folyón átvitette...

Gawain tehát ismét győzedelmeskedett, de örömében ott volt egy keserű csepp: Orgeluset elvesztette! Ki tudja, szépséges kínzóját látja-e még?

Csüggedt töprengéséből a révész riasztotta fel, aki a széles folyón ismét átevezett. Mint kiderült, nem csupán azért, hogy Gawain személyét a túlpartra segítse...

A révész, akitől Gawain szíve tovatűnt hölgyéről hírt remélt, különös követeléssel állt a jó lovag elé: helyi törvény szerint minden párbaj után, mely a völgyben zajlik, a révészt adó illeti. Jussa pedig nem más, mint Gawain friss örömének forrása: a vesztes fél hátsólova!

Ki lesz most oly bölcs, hogy e furcsa helyzetet mindenki megelégedésére rendezze? Ha Gawain a törvényt – mint az egy lovagnál követelmény – betartja, ismét hátsólo nélkül marad, hiszen a fegyverhordozó nyomorult állatát mégsem nevezhette annak...

– Talán más juttatással is beéred uram – szól most Gawain – mert tudd meg, Gringuljétől én többet meg nem válhatok! De hátsólo helyett, neked ítélem azt, aki rajta ült, mielőtt engem megtámadott! Mit szólnál egy ilyen cseréhez?

A révész – bár az ajánlat igen meglepte – nem volt lassúeszű ember, így rögtön tudta, nem járna rosszul a cserével. De ki lesz az, ki az alkut parancsa erejével szentesíteni tudja? A legyőzött ellenfél is úri nemzetségből származott, egy révész szavának felette hatalma nincs!

Gawain azonban biztosította a révészt, hogy az ifjú Lischois tiszta erények hordozója: nemcsak a viadalban tűnt ki erejével, hanem a vereséget is méltósággal tudja viselni. A sorsában beállt fordulat, mint lovagi próba, nem lesz lelke kárára – és azután: akár ötszáz erős harcímént is megér majd valakinek, őt a szokatlan szolgálatból megváltani!

– Gazdag emberré tettél uram – válaszolt a révész. – Most, ha megengeded, átvinnélek a folyón, hogy a fárasztó nap után szerény házámban megpihenhess. Amíg a csónak vitte a vízen, Gawain ismét elvesztett hölgyén töprenkedett. Sorsát faggatta volna, hogy állhatatos türelméért miért csúfságok sorozatával fizeti őt, aki eddig a női nem vonzalmát nemegyszer magáénak mondhatta anélkül, hogy fáradnia kellett volna érte. De Orgeluse mással fizetett – így mélázott Gawain, míg a révész illedelemmel, de határozottan révedezéséből felébresztette:

– Ma szomorúság, holnap vígság köszönt az emberre errefelé uram, s a kettő oly sebesen jár egymás nyomában, mint másutt sehol. A lélek e tájon bűvölet alatt áll, tudd meg: Klingsor itt az úr felettünk, ezen sem gyávaság sem vakmerőség változtatni nem fog!

A révész házához érve, Gawain házigazdája szép leányával, a szelíd Benével találkozott, akinek apja parancsba adta: a lovagnak minden kívánságát habozás nélkül teljesítse...

A fáradtság ezen az estén Gawain szemeit hamar lezárta, de a kora hajnal már ébren találta, és első mozdulatával az ablakhoz sietett, hogy a vele szemben álló várat a reggel tiszta fényében jobban szemügyre vehesse.

Mindent ugyanolyannak talált, mint a tegnapi alkonyatkor: mintha egy állóképet szemlélne, számtalan ablak, díszes keret, s bennük egy-egy szépséges hölgy áll mozdulatlan testtel, rezzenéstelen arccal kifelé nézve...

A szép Bene, aki apja parancsát az elmúlt estén igazán híven teljesítette, Gawain jól megvetett ágját még a maga köpenyével is betakargatta. Igaz, ezt már a maga ébredező szívének parancsára tette...

A leány most megjelent, hogy vonzó vendégének reggelét is kellemessé tegye. De Gawain első kérdésével e szép reménységnek nyoma veszett, mert a lovag a szemben álló vár, és lakói iránt érdeklődött.

Bene – akire e rettegett kérdés azonnal sírást hozott – könyörögve kérte a szép lovagot, ne érdeklődjön nála ilyen baljós irányba, mert az ő száján pecsét van: a várról senkinek tanácsot nem adhat...

Ez a válasz Gawainnek csupán kíváncsiságát és eltökéltségét fokozta: meg kell tudnia a különös hely titkát!

Következőkben Gawain a révésznek címezte kérdéseit, itt könnyekkel ugyan nem találkozott, de annál inkább kéztördeléssel!

– Uram, férfiaságod mindenek felett tisztelem, ha kérdezel a választ ki nem kerülhetem. De kérlek uram, hidd el nekem: ez a hely nem a lovagi próbák helye! Itt rajtad nem segít bátorság, sem erő, itt más, nem evilági törvények uralkodnak. Uram, ez a vár Klingsor műve, ő rendezte be, és nem akadt még senki, aki ha bement, életét ott ne hagyta volna! Minden elmúlt diadalod csak gyerekjáték ahhoz képest, ami a Csodák várában rád várakozik. Ha az Ég ura azt akarja, hogy megtartsd életed, akkor ura leszel ennek a várnak, és a rabul ejtett hölgyek szabadítója. Ilyen lovagi művet még senki nem alkotott. Tudd meg, maga Ither úr is visszalépett e falak alól! Sőt, tegnap csónakomban az az ifjú lovag utazott vörös fegyverzetben, aki Ither úr életét kioltotta. Őt harci ménnel kedveskedett nekem, cserébe én pedig hallgattam a vár titkairól, hogy biztonságban tovább mehessen. Azt mondta nekem, a Grál után kutat, amit útközben szerez, kincsnek semmit sem tekint...

– Érted uram – ha csatáról lebeszélni nincs többé hatalmamban téged – csak annyit tehetek, hogy legerősebb és legnagyobb pajzsomat – mely takarja egész testedet – veled adom e szörnyű kalandra.

A többi az égiek ügye!

Gawain a tanácsokat és a pajzsot hálás szívvel fogadta a révésztől, Bene pedig – ki a férfias és gáláns lovagot a kelletténél talán mélyebben is szívébe fogadta – könnyes szemekkel és reszkető ujjakkal szíjazta fel Gawain fegyverzetét.

A révész, hatalmas, erős pajzsát – mely csatát még soha nem látott – Gawain lovára erősítette és vendégét további tanácsokkal látta el:

– Még egy dologban eligazítlak uram! Amikor a Csodák várához érsz, a kaputól nem messze egy kereskedő sátrát találod: benne a kerek világ minden tájáról minden kincsnek nevezhető drágaság felhalmozva áll. Hagyd vele paripádat, végy tőle valamit és ő cserébe megőrzi lovadat, ha az égiek mégis azt rendelnék felőled, hogy újra a hátára ülhess.

– Nem lenne hasznosabb inkább lőháton bemennem ebbe a bűvölet alatt álló várba?

– Nem uram, tudd meg: élő lélekkel találkozni nem fogsz, üres termék sora vár, kongó folyosók, a fogoly hölgyeknek semmi nyomát nem találod majd. Isten irgalma legyen aztán veled, amikor a nagyterembe lépsz! Egy pompázatos ágy vár rád, olyan drágaságokkal ékes, hogy Marokkó szultánja nem tudná kifizetni az értékét! De rád ezen az ágyon nem nyugalom vár uram, hanem mindaz, amit a sors az isteni kegyelem útján neked juttatni akar, válaszul merész tetedre... Egyre emlékezz: törtéjék bármi ott veled, a pajzstól és jó kardodtól semmi körülmények között meg ne válj! Mert ebben a küzdelemben az is különös, hogy amikor azt hiszed győzedelmeskedtél, igazi próbáid csak azután következnek...

Gawain a búcsút rövidre fogta és hamarosan Klingsor várának kapujában állt.

Mellette, ahogy a révész mondta, megtalálta a kereskedő sátrát s benne bámulatos javait a világnak. Bagdad és Bizánc kincsei mintha egybe halmozva álltak volna itt.

Gawain olyan árut keresett, ami a maga szerény módjának megfelelt. A kereskedő magán kívül volt az örömtől, hogy hosszú évek után – amíg sátrában csak hölgyek válogattak –, végre egy férfiember érkezett.

– Nem vevő vagy te itt uram, hanem mindezen kincsek jövődő ura, beleértve az én személyemet is! Ha túléled azt, amit a várban neked készítenek, minden kincs a tiéd lesz jogos tulajdonul. Én pedig kínos posztomtól végre megszabadulok! Menj uram, lovadra majd ügyelek, remélem visszatérsz, hogy tőlem őt újra követeld!

Gawain lovag – lovát jó kezekben hagyván – a kapuból még egyszer felnézett a soktetejű vár pompás építményére. A páva tollának minden színe fogadta pillantását, oly pompás díszítményű volt torony és ablak. Ha ilyen káprázatos szépség ragyogott a külső falakon, ugyan mit rejthetett belül a sok terem, benyíló, folyosó?

Valóban, aki belépett, várakozásában nem csalatkozott. Talán csak szemei vakultak bele gyorsan a sokszínű ragyogásba, amely – emberek híján – mégis hideg fénynek tűnt, az otthon melegét, a vendégvárás örömet nélkülözve...

Az ablakfülkék hímzett párnái mind üresek; a hölgyek, akiknek rabsága tegnap oly nehezen ült Gawain lovag szívéen, eltűntek mind. Hogy miért és hová, ki tudná megmondani?

Ahogy messzi úton vándorló lovag-mása Parsifal, Gawain is hívatlanul érkezik egy különös várba. A Grál otthona egy hegytetőn áll, Klingsor palotája egy folyóparti síkon fekszik. Parsifal elfelejt kérdezni, amikor mindenki egy kérdésre vár. Gawainnek Bene és apja is azért könyörög, ha nem akar halálos veszedelembé kerülni, ne kérdezzen semmit a Csodák váráról. Parsifal este, sötétben csak nehezen talál rá a Grál várára. Klingsor palotája messziről szembeszökik, hívogat, mutatja magát, ablakaiból asszonyi szemek százai szegeződnek némán arra, aki ide érkezik...

A kapu nyitva, a falakon senki, a díszes kilincset bárki bármikor lenyomhatja...

De míg Parsifal mögött gyors kezek a felvonóhidat szinte magasba rántják, hogy ügyetlenségében méltatlanná lett vendégüktől szabaduljanak, Klingsor várából még senki nem távozott, aki oda belépett...

Parsifalt születésével vállalt végzete vezeti a Grál várba, Klingsor palotájának szerencsétlen foglyait mágikus erő tapasztja a soha ki nem nyíló ablakokhoz...

Parsifalt tanáccsal nem segíti senki, Gawain pontos leírást kap Plippalinottól a révésztől.

Parsifal a várban egy súlyosan sebesült, fájdalomtól gyötört Anfortast talál. Gawain vajon milyen sebeket kap majd Klingsor csapdákkal gazdag termeiben?

Anfortas várában a leányok a Grál körül teljesítenek szent szolgálatot. Klingsor foglyul esett hölgyei éjjel és nappal tehetetlenségben morzsolják életüket.

Anfortas maga fogadta vendégét a Grál otthonában.

Klingsor nem siet vendége elé...

Gawain lovag – a várba lépve – hamarosan a palota nagytermének széles ajtajához ért. Dicséretére válik, hogy minden tétovázás nélkül lépett be ezen az ajtón, pedig lelkében tudta, hogy ez az a hely, ahol vagy dicsőséget arat, vagy életével fizet a próbálkozásért.

Ez a terem méltó volt gazdájához, a nagyhatalmú, sötét indulatú varázslóhoz, amennyiben szépségét csak álnok veszélyessége lépte túl. Gawain lába alatt üvegnél simább padló villogott, a terem közepén pedig – táncos csikóként ide-oda riszálva magát – négy rubin-keréken pörgött-forgott a csoda-ágy, amelyre a révész jóelőre figyelmeztette a lovagot.

Gawain megcsodálta a lába alatt veszélyesen csúszós padló szépségét: jáspis és krizolit berakások díszítették – Klingsor ízlése hibátlan volt – de jaj volt annak, aki rajta járni próbált!

– Hogyan kerülhetek ilyen síkos úton erre a nyughatatlan ágyra? Mindig elszökken előlem, ha keservesen a közelébe verekszem magam. Meg kell tanítanom, ki az úr ebben a szobában! Ha rávetődöm, többé nem tud lerázni magáról!

Így is lett. Gawain egy hatalmas tigrisugrással fegyverestül-mindenestül az ágy tetején termett.

Senki le nem írhatja azt a fékezhetetlen szédítő sebességet, amellyel ekkor az ágy vágtatni kezdett! Saroktól sarokig repült, a falaknak csattant olyan dübörgéssel, hogy az egész vár visszhangzott bele. Gawain füle sok csata rohanó vágtajában, sok harci kürt zengő riadójában edződött. De ha mindezeket összetette volna, sem ért volna fel az eget-földet hasogató zajjal, amellyel a megkergült ágy repült vele a csodák veszedelmes termében...

Gawain, bár ágyban volt, sohasem volt éberebb...A rettenetes csikorgás-csattogás végül annyira elborította, hogy pajzsát magára húzva elnyúlt az ágyon, miután sorsát annak kezébe ajánlotta, Aki minden veszedelembé került ember legbiztosabb segítsége...

Gawain a Mindenható oltalmába helyezte magát.

Ekkor a csodaágy váratlanul a terem közepére gurult és ott megállt!

Ez volt a jele egy újabb, és ha lehet, még veszedelmesebb próba kezdetének. Most ötszáz parittyá kemény kavicsokkal kezdte bombázni az ágyat, e vészterhes eső a mennyezet felől szakadt a lovagra, minden nyári zápornál sűrűbben. Igen jó hasznát vette most Gawain a pajzsának, mely állta a kőzáport és megvédte életét, bár sok helyen beszakadt...A kőzápornak hirtelen vége lett. E félelmetes bombázás után most meg ötszáz nyilpuska támadása következett, a halált hozó vesszők mindegyike az ágyba csapódott.

Igaz, ami igaz, attól a kényelemtől és pihenéstől, amit ez az ágy nyújtott, a legbátrabb dalia arca is megfakult volna!

Gawain szíve és keze azonban nem remegett.

A pajzs ugyan még védte őt, de a nyílveszők már számos helyen átfúrták lánclingét és mély sebeket ütöttek a testén.

A nyílzápor utáni csendben Gawain már reménykedni kezdett, hogy próbái véget értek, de tévedett.

Még más módokon is meg kellett szolgálnia a lovagi hírnevet.

A terem egyik falán váratlanul megnyílt egy ajtó, és egy ormótlanul hatalmas testű férfi lépett be rajta. Ruházata valamely undok víziszörny pikkelyeire emlékeztetett, óriás markában gerendavastagságú bunkót emelt.

Egyenesen a lovag felé tartott, ami Gawain számára egyáltalán nem tűnt megnyugtató fejleménynek.

Gawain – amennyire sajtó tagjai megengedték – feltápáskodott az ágyban.

Félelmetes külsejű látogatója ekkor így szólt hozzá:

– Nincs mit félned tőlem. Azért jöttem, hogy tegyek róla, életeddel fizess vakmerő tolakodásodért. Hogy még egyáltalán életben vagy, bizonyára az ördög műve, de még ő sem tudja megakadályozni pusztulásodat! Most pedig – hogy amit jövendöltem bekövetkezzék – magadra hagylak!

Egy újabb próba sejtésével egyedül maradva, Gawain sebesen kivagdosta a pajzsba fúródott nyílveszőket.

Alig végzett ezzel, szörnyű erejű üvöltés rázta meg a falakat. Ez a vad ordítás olyan erővel bírt, mintha húsz dobot egyszerre megütöttek volna.

Gawain – akit az eddigi megpróbáltatások némiképp hozzáedzettek már a Csodák palotája rémséges meglepetéseihez – így töprengett magában:

– Mi várhat még rám? Bajokban eddig sem szűkölködtem, de úgy tűnik, a próbáknak még nem értem a végére.

Pajzsát számos sebből vérző teste elé tartva, kardját szorosan markolva megállt az ágy mellett, tudva, hogy az álnokul síkos padló bármelyik pillanatban a földre küldheti...

Gawainnek nem sokáig kellett várakoznia. A falban nyitva maradt ajtón át most egy hatalmas oroszlán ugrott a terembe. Magassága nagyobb volt egy harci ménnél is.

A nemes lovag – akinek nem volt természete, hogy magát a félelemnek átadja – minden erejét összeszedve várta a bestia támadását. Az oroszlánt, mielőtt rettenetes munkájára szabadon engedték, alaposan kiéheztették, hogy dühe az ember ellen még nagyobb legyen.

A hatalmas bestia első csapásával hajszal híján megfosztotta Gawaint a pajzstól, melynek már eddig is életét köszönhette. Az állat óriási mancsa beleszakadt a pajzsba, ahogy első csapásával Gawaint a földre kívánta küldeni. A lovag egy villámgyors vágással lemetszette az állat lábfejét, így pajzsát magának megtartva, támadóját három lábon táncolni kényszerítette. Az oroszlán sebéből patakokban folyt a vér, s a márványpadlón sebesen szétterülve a mozgást még nehezebbé tette.

A sebesült vad most dupla dühvel rohamozta újra meg újra ellenfelét, de Gawain csapásai mindig nagy erővel és jó helyre találtak, így a bestia lassan lankadni kezdett. Emberevő dühe is alábbhagyott, de Gawain élete még mindig nagy veszedelemben forgott...

Az oroszlán ekkor már annyi sebből vérzett, hogy patakokban folyó vére vörösbe vonta az egész terem padozatát. Gawain ide-oda csúszkált benne, de ezúttal az oroszlán sem volt sokkal jobb helyzetben.

Az állat – végső erejét egy utolsó ugrásba gyűjtve – ismét Gawainre vetette magát, de egyenesen a lovag előrenyújtott kardjába ugrott bele. A fegyver markolatig szaladt a bestia mellkasába. Az állat holtan esett Gawain lábához.

Gawain legyőzte a halálos veszélyt. Következő gondolata ez volt:

– Most mit tegyek? Ebben a vértengerben le nem ülhetek, az ágy újra megindul majd alattam, ha megpihenni ráfeküdnék, így jobb ha elkerülöm...

Ekkor feje szédülni kezdett, elfolyt vére nyomán az erő hirtelen elhagyta testét. Szeme előtt minden elfeketült, és a nemes küzdelem bátor győztese az oroszlán holttestére bukva – ájultan terült el a földön.

A bátor Gawain öntudatlan ájulásban hevert győzelme színterén, de nagy, kiérdemelt lovagi dicsőség várt erre a daliára...

Gawain számára láthatatlanul, számtalan szempár figyelte a teremben zajló csatát.

Amikor minden elcsendesedett, egy szép ifjú leány a terembe merészkedett, majd a látvány iszonyától megrettenve halálra vált arccal jelentette a bölcsességben megöszült Arnive királynénak – aki Klingsor várában velük raboskodott –, hogy nincs élő a teremben...

Arnive ekkor így parancsolt a köréje sereglett leányoknak:

– Aki közületek keresztény, Isten irgalmát és segítségét kérje. Ti ketten pedig gyertek velem a lovag ruháját megbontani, hogy állapotáról megbizonyosodjunk.

A két leány a parancsnak eleget téve Gawain mellé térdelt, és mentéjükről egy darabka prémet leszakítva az ifjú orra alá tartották és szorongva lesték, rezdül-e...

A félelemből hamar lett nagy öröm, mert a lovag minden kétséget kizáróan lélegzett!

A leányok szaporán vizet hoztak, az ifjú ajkai közé csorgattak belőle és Gawain hamarosan rájuk nyitotta szemét. Első szavai – mert a lovagság a vérében volt halálon innen és túl – ezek voltak:

– Hölgyeim, nagyon sajnálom, hogy ily méltatlan állapotban fekszem itt elöttetek!

– Úgy fekszel itt uram, mint aki a legnagyobb dicsőséget vívta ki! Olyan hírnevet szereztél ma magadnak, amely halálod órájáig nem veszít majd ragyogásából! Győztél uram, de kérlek, nyugtass meg bennünket, hogy sebeid állapota nem veti majd végét közös örömnünknek!

– Ha élve akartok látni, szükségem lesz segítségetekre. Jöjjön valaki közületek, aki ért a sebek gyógyításához. De ha még harc vár rám, kérlek szíjazzátok vissza sisakomat, hogy magamat és titeket is megvédelmezzetek!

– Uram, küzdelmeidnek vége! Egyikünk most hírt visz a kastély minden lakójának, és hamarosan megtesszük, ami erőnkől és ügyességünkből telik, hogy sebeid gyógyulását siettessük.

Így is lett.

Gawaint lágy, de örömtől erős leánykezek egy másik terembe vitték. Itt egy lobogó tűzű kandalló előtt a hölgyek puha ágyat vetettek. Szívesen tették, hiszen azt a férfit ápolták, aki életük legnagyobb örömét, szabadulásukat hozta el nekik és tetőzte be az örömet azzal, hogy minden jel szerint a gyógyulás útjára lépett...

A lelkes ápolónővérek több mint ötven kisebb-nagyobb sebet számláltak meg a lovag testén.

A legnagyobbbról, melyet a lelkében szerelem formájában hordozott, ekkor még nem volt tudomásuk...

Arnive királyné bort melegített, és benne füveket főzött. Saját kezével tette, miközben halkán utasításokat adott a Gawain körül sürgölődőknek.

Cundrie, a Grál követe gyakran járt náluk – rajta nem fogott Klingsor sötét mágiája – és taníttatta őket a gyógyítás művészetére. Arnive most azt a gyógyított készítette el Gawain számára, amellyel Anfortast táplálták hosszú évek óta, Montsalvat várában...

Amikor Gawain ápolói suttogásából kihallotta Montsalvat nevét, öröm járta át lényét a tudattól, hogy nem lehet innen messzire a szent hely, ha Cundrie a vár foglyait sűrűn látogatta...

Arnive a sebkezelés végén Gawain nyelve alá egy gyógyfüvet helyezett, amitől a lovag azonnal mély álomba zuhant.

Így aludt el ennek a sorsfordító napnak a hőse, aki szegény volt szégyenben, de annál gazdagabb dicsőségben...

Arnive parancsára a kastély összes kapuját bezárták, hogy egyelőre senki ne tudja meg, milyen fordulat esett ezen a napon a Csodák palotájában...

Estére kelve Arnive kivette Gawain nyelve alól az altató füvet, s a lovag a gyógyító szendergésből egyszerre magához tért.

Szépséges hölgyek kezéből ételt és italt kapott, de ahogy szemével itta az őt ápoló lányok szépségét, szívében fájdalmas vágy ébredt Orgeluse iránt.

Férfiúi szépsége és lovagi erényei miatt Gawain életében a szerelem kudarccal ritkán találkozott, de szívét még soha senki így meg nem érintette, mint ez az éles nyelvű, rátarti asszony!

Gawain ezen az éjszakán sebein túl is gyötrelemben forgolódott, mégpedig oly hevesen, hogy sebeiről a gondos kötést reggelre mind letépte...

Senki ne nevesse ki ezt az állapotot! Ekkora merészségű harcos így ellankadna a lélek fájdalmától?

Bizony így van ez, mert a Szerelem istennője megkínozza azt, aki másban kitűnik az emberek közül!

Szerelem Úrnője, illik ez hozzád? Így megkínozni egy sebeiből gyógyulni vágyó, győztes daliát? Meg kell mondanom, nem válik dicsőségedre, amit itt előidézted!

Te tudod, hogy Gawain mindig parancsaidat tisztelve, gálánsan élte életét! Most mégis a halál felé csalogatnád őt, ahogy tetted Arthur és Guinevere dalia fiával, a nemes Ilinottal, aki szíve hölgyének szolgálatában szakadt el szülőföldjétől, és pusztult el ifjúsága virágában a Te közbenjárásodra!

Vagy említsem-e azt is, miért merült csaknem végzetes álomba Parsifal a hóra hullott három vércsepp láttán?

Te voltál a végső oka Gamuret halálának is...

A nemes Itonje, Gawain szépséges húga is némán szenvedni nagy szerelmét Gramoflanz király iránt...

Úrnőm, mindezek után Te még most is diadalt remélsz aratni a nemes Gawain felett?

Így igaz.

A nemes Gawain a nyilpuskák halálos záporától megmenekülve, most a szerelem nem kevésbé veszélyes és fájdalmas jégzivatarát állta ki, miközben testének sebei az éjszakai álom jótét lényei serényen dolgoztak...

És milyen reggel köszöntött ezután Gawain lovagra?

– Elegem van az ágyakból! Az első majdnem halálomat okozta, a másik meg elárasztott a szerelmi vágy forró-hideg viharaival! Orgeluse hercegnő remélem irgalmas lesz hozzám, mert boldogságom mindenképpen az ő kezében nyugszik!

A nyugtalan lovag ezzel fel is kelt a puha nyoszolyáról, a gondosan odakészített díszes ruhákat magára öltötte, és elindult a palotában, amely most már az ő palotája volt...

Útja egy toronyszobába vezette, ahol újabb csodára bukkant: a kör alakú szoba közepén egy varázslatos tükör-oszlopot talált, amelyet Klingsor még Secundilla királynő udvarából rabolt el. A toronyszoba maga egyébként Feirefiz országából való kincsekkel volt borítva: gyémánt, rubin, ametiszt, krizolit és topáz díszítette gazdagon.

Gawain figyelmét azonban az oszlop kötötte le. Felfedezte, hogy beletekintve – három mérföld távolságban – az egész környéket tisztán láthatta: mezőket, hegyeket, utakat, várakat, embereket. Az oszlop elé ülve teljesen belemerült a látványba...

Arnive királyné rátalálva megfeddte, hogy még ágyban volna a helye...

– Úrnőm és orvosom, szolgálód vagyok, hiszen életemet adtad nekem! Szólj, mit kívánsz tőlem!

– Úgy gondolom, illene csókkal köszöntened a három leányt, akik a halál küszöbéről visszahoztak téged! Mindhárman magas születésűek, így nem kell attól tartanod, hogy csókodra netán méltatlanok...

Gawain a parancsot örömmel teljesítette. Megfürdött lelke a szépségük okozta örömben, de a szívében lakó asszony képéhez hasonlítva, a szép ifjú arcok neki árnyéknak tűntek csupán...

A szép jelenet nyugalmanak azonban gyorsan vége lett, amikor Gawain hirtelen Orgeluset pillantotta meg az oszlop élő tükrében. Mégpedig nem magányosan, hanem egy lovag társaságában!

Bizony a vitéz Gawain ekkor teljesen tehetetlenné vált a rátörő féltékenység viharában!

– Asszonyom – fordult Arnive királynőhöz – azonnal fegyverkezem! Ez a lovag Orgeluse hercegnő oldalán kihívásra vár, és tőlem meg is fogja kapni a méltó választ!

A hölgyek egytől-egyig zokogásra fakadtak attól a lehetőségtől, hogy Gawain – sebeiből még fel sem épülvén – máris újra kockára tenné életét. Hiszen tegnap szerzett sebei is halálát okozhatják még, ha a heves mozgásban újra felszakadnak!

Gawain azonban – minden gáláns udvariasság ellenére – hajthatatlannak bizonyult. Nehéz pajzsát alig bírván emelni, a várudvaron kedves paripája nyergébe szállt. Plippalint, a révész vitte őt át a folyón, hogy a túlparton várakozó lovaggal megvívhasson, méghozzá szeretett hölgye, Orgeluse szemei előtt.

Gawain az első összecsapásnál könnyedén a rét virágai közé ültette ellenfelét. Annak lova a boldog révész tulajdonába ment át...

Orgeluse – aki a gyors győzelmet szenvtelenül fogadta – utolsó találkozásuk óta semmivel sem lett barátságosabb Gawainhez:

– Bizonyára büszke vagy magadra, hogy pajzsodból egy levágott orozlánláb éktelenkedik, és követ téged, amerre jársz! Mintha ez ok lehetne az elégedettségedre! Most persze azt hiszed, különös módon kitüntetted magad, mert amott a várból sok szép hölgy kísérté visszafojtott lélegzettel viadalodat! Nos, dicsőséged csúcán magadra hagylak! A Csodák várában könnyű dolgod lehetett, hát most táncolhatsz örömben! Ez a jutalmad, liba! Pajzsod olyan lett, mint a szita, lehet vele dicsekedni! Menj csak vissza hölgyeidhez, és ne is gondolj többé olyan csatákra, amelyekre én szánnálak, ha valóban el akarnád nyerni szerelmemet!

Asszonyom – válaszolt Gawain – ami sebem kínozta, az általad itt és most mind gyógyírra lelt! Nem lehet olyan kérésed, amelyet bármilyen veszély ellenében ne teljesítenék!

– Nos, ha így van, akkor velem lovagolhatsz, hogy új csatákban mutasd meg nekem lovagi becsületed – szölt Orgeluse, Gawainból egycsapásra boldog embert varázsolva.

Ha tudták volna, mekkora sírás-jajgatás zajlott ezalatt a Csodák frissen megszabadított várában!

– A férfi, akire minden reményünket ruháztuk, olyan hölgyet választott magának, aki szemeinek gyógyír lehet, de szívének minden bizonnyal túske lészen – így panaszkodott Arnive királyné, és vele sírt négyszáz reményteljes hajadon...

Orgeluse eközben szölt lovagjához:

– Egy ágra van szükségem az erény fájáról. Ha ezt elhozod nekem, tiéd lesz dícséretem, és szerelmemet sem fogod hiába kérni.

– Asszonyom, ez a fa bárhol legyen, az ág rajta bármilyen magasban legyen, ígérem, hogy megszerzem neked! Így, ha adott szavadban bízhatom, megismered majd szerelmemet, és reményeim szerint viszonzod szenvedélyemet!

Egy dió és tamariszkusz erdön vezetett át az útjuk, majd egy mély szakadékos folyóágyhoz értek, amelynek meredek túlszartján jól láthatóan ott állt az erény fája.

– Nos, uram – így Orgeluse – ez a fa annak az embernek a tulajdona, aki boldogságomat elrabolta. Én itt várok, te pedig ne késlekedj, biztasd rá lovad egyetlen hatalmas ugrásra és célba érsz vele!

Gawain tétovázás nélkül megsarkantyúzta lovát és a mélyben zúgó sebes folyó felett valósággal átrepült vele. De jaj, a nemes paripa csak első lábával érte el a túlszartot, és így ló és lovasa a mélybe zuhant!

Lehet, hogy sokaknak meglepő a fordulat, de Orgeluse – az ugrás szerencsétlen kimenetelét jól látva – rémülten felsikoltott és zokogni kezdett!

Gawain – akit e látvány észvesztő voltától szerencsére megkíméltek – egy estében megmarkolt ág segítségével hamarosan partra vergődött, majd Gringuljete megmentésére sietett. Ló és lovasa végül együtt ért biztonságba.

Csak a vak nem látja, milyen sokat kellett elviselni ennek az érdeemes lovnak a Szerelem Úrnőjének parancsára!

Az erény fáját olyan jól őrizték, hogy két Gawainnek is életébe kerülhetett volna a küldetés, hogy ágot szakítson Gramoflanz király büszkeségéről. Gawain mégis háborítatlanul lemetszette az ágot, amit szíve hölgye kívánt. Éppen azon fáradozott, hogy sisakjára erősítse, amikor egy délceg lovag jelent meg előtte, akinek szívében arrogáns büszkeség lakozott. Ő volt a környező birodalom ura, Gramoflanz király, Irot király fia.

– Uram – szól a király Gawainhez – ilyen egyszerűen ezt az ágot neked mégsem adhatom! Ha ketten lennétek most ellenem, megküzdhethénk, de egymagadban nem számítlak ellenfelemnek. Pajzsodról látom, küzdelemből jössz. A Csodák palotája tehát megpróbált téged. Ez a próba nekem is kínálkozott, de én Klingsorral mindig békében megfértem. Én egy szép hölgyben találtam kíméletlen ellenfélre, mikor párviadalban szeretett férjét megöltem. Kárpótlásul magamhoz raboltam Orgeluset és kezemet, koronámat kínáltam neki, de csak gyűlöletet kaptam válaszul ajánlatomra. Te uram, a jelek szerint elnyerted rokonszenvét, és ide azért küldött, hogy kioltsd életem. Ha másodmagaddal jöttél volna, meg is vívhattunk volna. Ha valóban Te lettél a Csodák palotájának ura, segíthetnél rajtam: az én szívem már más után eped, Itonjet, Lot király szép leányát szeretem, aki Klingsor várában raboskodott idáig. Még sohasem találkoztunk, ezért arra kérlek, nevemben ezt a gyűrűt add át neki.

– Elviszem szívesen üzeneted – válaszolt Gawain. – Fegyvertelen vagy, így nem vívhatok meg veled, Te pedig egy embert nem tartasz magadhoz méltó ellenfélnek.

– Ez alól egy kivétel van uram, apám gyilkosának, Lot királynak a fia, Gawain lovag! Egyszer majd vele is összehoz a sors.

– Ha erre a találkozásra vársz uram, hogy örömet szerezz vele az általad szeretett lánynak, kinek apját gyilkossággal vádolod, és bátyja életére törsz, nos, ez a leány elég rossz jellemű lehet, ha terveid ellen nem tiltakozik! Uram! – Én vagyok Gawain, bármit tett apám, megfizetek érte, mert ő halott. Jó hírét védeni itt vagyok!

– Ha te vagy akire bosszúm idáig váraozott, nekem ez egyszerre öröm és fájdalom! De, adjuk meg a módját a dolognak! Viadalunkra tanúságul hívjunk nézőközönséget. Szépséges hölgyek szemei előtt mérjük meg egymást, én magam ezerötszázzal jövök majd, és ha te vagy a Csodák palotájának ura, te sem szűkölködsz szép hölgyek társaságában! Hívjuk el Arthurt is és a Kerekasztal lovagjait!

A két nemes lovag így megállapodott, hogy tizenhat nap múlva újra találkoznak Joflanze küzdőterén.

Gawain ezúttal sikeresen ugratott át a széles szakadékon, a hölgyének megszerzett ág volt most legfényesebb lovagi címere!

Nem csoda, hogy Gringuljete könnyedén ugrott át a szakadék felett!

Orgeluse a túlparton várta nagy aggodalommal, és a lóról szállt lovag lábai elé borult:

– Uram, nem érdemlem meg az értem hozott áldozatodat! Hidd el, próbáid nekem oly mély fájdalmat s aggodást okoztak, amit csak egy szerető hölgy érezhet szívbeli barátja iránt!

– Asszonyom – így Gawain –, ha valóban nincs benned gúny irányomban, akkor a javulás útján megindultál, és még jó nevet szerezhetsz magadnak! Semmi kétség, ha rólam volt szó, a lovagi erények gúnyolója, kisebbítője voltál. Aki engem eddig csatában látott, mind elismerte érdemeimet. Te kivétel voltál. Nem baj, fogadd el tőlem az ágot, amit kívántál. Többé senkit meg ne szégyeníts úgy, ahogy azt velem tetted. Mert tudd meg: ha továbbra is gúnyolódásaid céltáblájának tekintesz, inkább lemondok szerelmedről!

– Uram, ne tedd! – könnyein át a szép hercegnő így esdekelt. – Cidegastban csodálatos férjet vesztettem el, az élet napja számomra vele kihuny! Öröm helyett állandó keserűség költözött a szívembe. Uram, ha megpróbáltalak, azért tettem, hogy bizonyosságot nyerjek: méltó vagy-e szerelmemre? Sértegettelek, próba volt ez is. Most látom ki vagy: arany, mely a próbák tüzeiben megtisztult, kifinomult. Kérlek, tedd félre haragod és bocsáss meg nekem! A férfi, aki ellen küldtelek, és akinek még mindig halálát vágyom, tudd meg, ő fosztott meg minden boldogságomtól, melyet most már nálad kívánok újra megtalálni.

– Ha a halál nem akadályoz meg benne, én azt az arrogáns lovagot megtanítom a kétségbeesésre! Asszonyom, megbocsátok neked, és kérem szerelmedet!

Orgeluse így válaszolt a boldog Gawain kérésére:

– Sohasem tudtam felmelegedni páncélos ölelésben. Díjadat többé el nem vitatom, a Csodák palotájába veled megyek. De meg kell várnunk, míg sebeid behegednek!

– Boldog emberré tettél asszonyom – ennyi volt a kitartó szerelmes válasza, míg a szépasszonyt Gringuljete nyergébe maga elé ültette...

Gawain még annyit kért szeretettjétől, hogy Klingsor várának lakói előtt szabadítójuk nevét még ne fedjék fel...

Amíg a két boldog szerelmes a Csodák vára felé haladt, Orgeluse élete még egy másik titkába is beavatta lovagját:

– Szeretett férjem halála után csak a bosszú szándéka éltetett. Gramoflanz elpusztítása vezérelte minden tetteimet. Sok nemes lovagot küldtem ellene, hasztalan, a párviadalban legyőzhetetlen ez az ember. Céлом érdekében egy király szolgálatait is elfogadtam, Anfortas a neve. A hegynyi kincset, amit a Csodák vára melletti sátorban láttál, mind ő adta nekem!

De szolgálatomban a nemes Anfortast tragédia érte, a seb amit kapott, az én sebem is lett! Éjjel és nappal is rettegtem ezután, hogy Anfortas után Klingsor haragjának következő célpontja én leszek. Ezért – hogy békémet tőle megvásároljam – Thabronit minden kincsét, Anfortas ajándékait neki adtam.

Klingsor rendkívül okos és ravasz. Saját hatalma fitogtatására meghagyta fényes kíséretemet, megengedte, hogy birodalmának párbajmezőin az általam felbujtott lovagok megmérkőzzenek, majd a győztesek – mindig kettesével – Garmoflanz ellen menjenek! Egyetlen lovag akadt, aki kérésemet éppúgy, mint szerelmemet elutasította, szépséges feleségére és a Grálra hivatkozva.

– Parsifal az, őt jól ismerem – válaszolt Gawain –, ha ő téged szerelme tárgyául elfogadott volna, értékedből semmit sem veszítettél volna, oly tiszta a lénye ennek a lovagnak!

Eközben utasaink a Csodák várához érkeztek, ahol Gawaint mint a vár új urát, a környék népe és a kastély szépséges hölgyerege örömteli hódolattal köszöntötte.

Gawain Arnive királynéhez fordult, és alkalmas hírvivőt kért, akire fontos üzenetet kívánt bízni Arthur király számára. Egy pergamenre írta üzenetét, és az útra induló hírnöknek két dologban is szavát vette: senkinek sem árulhatja el, hogy miről szól küldetése; Arthur udvarában pedig szintűgy hallgatnia kell arról, hogy Gawain legyőzte Klingsort és birodalmának ura lett.

A kíváncsi Arnive királyné a vár kapujában a küldöncöt feltartóztatta, hogy alaposan kikérdezze. Hasztalan volt a fejedelmi igyekezet, mert sem királyi személyének tekintélye, sem parancsoló modora a hírnököt rá nem tudta venni arra, hogy urának tett esküjét megszegje...

Arnive királynét igen bosszantotta, hogy hírek nélkül maradt, így Orgeluset kereste fel, de – ígéretéhez híven – a hercegnő is vigyázott nyelvére, így Gawain neve titok maradt.

E titok boldog viselője eközben gyógyító álomba merült, sebeit hozzáértő kezek oly nagyszerűen bekötözték, hogy tán egy szerelmi küzdelem sem tudott volna kárt tenni benne.

Már alacsonyán járt a nap, amikor Gawain pihenten, friss ruhát öltve a palota nagytermébe sietett, ahol négyszáz szép leány és nem kevesebb, mint négy királyné fogadta őt. Benet is ott találta, a révész leányát, tőle tudakolta meg, hogy a hölgyek közül ki lenne Itonje. A leány – a tudakozódást félreértve – figyelmeztette Gawaint, hogy Itonje szíve már Gramoflanz királyé.

Gawain – Itonje mellé ülve – azzal a finomsággal, aminek mindig is mestere volt, kérdőre vonta a leányt, ismeri-e szíve a szerelem érzését.

– Uram, ugyan hogy ismerhetném, amikor születésem óta egyetlen lovaggal sem lehetett szót váltanom?

– De arról bizonyára hallottál, hogy Orgeluse hercegnő lovagjai mind egyetlen ellenféllel küzdenek, mindig eredménytelenül?

– Tudom uram, az ő neve Gramoflanz, Irot király fia. Ennél többet róla nem tudok.

– Biztosíthatlak kisasszonyom, hogy ez változni fog: saját szájából hallottam, hogy szívében hordoz téged! Hogy egy király fia a szerelem fájdalmát egy hercegnő miatt szenvedje, ez rendjén való. Ha nemes apádat Lotnak hívták, és a neved Itonje, elfogadod közbenjárásomat. Ennek jeléül fogadd el a gyűrűt, amit Gramoflanz szerelme zálogául neked küld általam.

– Ártatlan vagyok Gramoflanz szenvedéseiben, uram. Gondolatban én már minden kívánságát teljesítettem, és ha innen kiszabadulok, tetteimmel is megteszem! De, Judás-csókot kellett ma adnom Orgeluse hercegasszonynak, akiről tudom, még most is Gramoflanz életére tör! Ha Gramoflanz és én a boldogságot valaha megismerjük, az csak általad lehet, uram. Isten sugalmazzon neked olyan gondolatot, mely által boldogságunk valóság lehet!

– Mondd mit tegyek, hogy nemes életeteket megtámasszam?

– Ha a nemes királyt elpusztítod, engem is halálra ítélsz, mert boldogságunk egymás kezében van...

Aznap este Klingsor várának megszabadult lakói ünnepi lakomára gyűltek. A terem egyik fala mentén a lovagok, a másikon a hölgyek ültek, akik hosszú, rabságban töltött évek után most ismét találkozhattak, szót válthattak. Bizony a vágytól forró pillantások sűrűn cikáztak ide-oda a két oldal között!

Valóban pompás eseménynek ígérkezik ez az ünnep, szemek fényének visszaadója, szívek ritmusának örömteli megváltoztatója!

Gawain lovag maga is bőven osztozott az általános vigalomban, hiszen oldalán ült szép hercegnője, Logroys szerelemtől megszelídült úrnője, Orgeluse. Nem túlzás, ha azt mondjuk: ez a sokat szenvedett hölgy szépségével túlragyogta a sokezernyi gyertya fényét.

Az öreg és bölcs Arnive királyné mások örömeiben lelte meg a maga gyönyörűségét, de azért figyelmes szemmel kísérte Gawain állapotát. Ő mindenkinél jobban tudta, hogy micsoda sérülések rejtőznek – félig sem gyógyultan – a vár urának díszruhája alatt. De azt is mindenkinél jobban tudta az öreg királyné, hogy a viszonzott szerelemnél hatékonyabb gyógymód kevés van a világon! Éppen ezért – ahogy az este öregedni kezdett – Arnive tapintatosan arra intette a lovagot, hogy vonuljon vissza a lakomától és pihentesse gyógyulni vágyó testét...

– Majd én gondját viselem! – szölt a szép Orgeluse. – Ma éjjel nem lesz nálam jobb ápolója!

Így aztán az ifjú pár jelt adott a társaságnak a visszavonulásra, amire a vidám együttlét gyorsan szét is széledt, hogy ki-ki – egymagában, vagy megtalált választottjával – nyugovóra térjen.

– Asszonyom – szölt Arnive királyné Orgelusehez –, tedd ezt a nemes lovagot a lehetséges legnagyobb kényelembe. Ha segítségedet kéri, becsületedet nagyobbítja mindaz, amit nem tagadsz meg tőle. Többet nem mondok, csak ennyit még. Sebei oly tökéletes kötésben vannak, hogy miattuk akár fegyvert is viselhetne! Ha fájdalmát csillapítani tudod, jót teszel neki. Ha életerőit felébreszted, mindannyiunknak jót teszel vele!

Gawain bezárta hálótermük ajtaját.

Ha ez a kettő tudja, hogyan kell szerelmet lopni, ugyan ki lenne fecsegőjük?

Az illem zárja legyen, mely előlünk biztosan rejti a szerelem szent szertartásait!

Egészen szűk szóval csak annyit mondhatnék: a nemes Gawain meglelte sebeire a lehető legtökéletesebb gyógyszert!

Eközben párbaj lóg ismét a levegőben, az egész környék előkészületek lázában érzi magát. Királyi lovagok viadalát rejti a jövő, a jelen viszont tele van egymásra találásokkal, fogadalmakkal és egybekelésekkel. Gawain úr királyi rangot szerzett, nem csupán származása, de lovagi kiválósága miatt is. De jól vigyázzunk! Klingsor birodalmában még sok az itt maradt hamis erő: hogy ki kicsoda voltaképpen, mi is történik valójában, nem könnyű biztosan megítélni...

De mi lett időközben a küldönc sorsa, akit Gawain nemrég fontos üzenettel útnak indított?

Útja biztonságban telt és hűséggel átadhatta Gawain levelét Arthurnak és királynéjának Guineverenek. Rendre válaszolt a szeretetteljes kérdésekre is, amelyek Gawain személyét illették. Guinevere királyné – szeretett unokaöccse kívánságát hallva – azonnal parancsot adott, hogy egész udvartartása lásson készülődéshez, mert mindannyian elmennek a nemes lovag párbaját – és biztosra vehető győzelmét – saját szemekkel tanúsítani.

Arra a kérdésre azonban, hogy hol van most Gawain, Arthur királynéja nem kapott választ. Ebben a tárgyban maga a király sem kapott jobb tájékoztatást.

– Nem mondhatom meg, hogy nemes uram most hol tartózkodik, csak annyit szabad szólnom: ahol van, nagy öröm és boldogság közepette van. Maga az Öröm szegődött mellé társul, de lovagi becsülete mégis csorbulna, ha Arthur és az udvar a párbajra szóló meghívást el nem fogadná.

– Micsoda arrogancia vezérli Gramoflanz királyt, hogy ily módon támad családom tagjaira? Azt hiszi talán, hogy Gawainben egy másik Cidegastra talál, akinek halálából már eddig is épp elég baja származott? De ezúttal most baját én magam fogom betetőzni, és végre megtanítom jó modorra! – így beszélt Arthur király.

Ezen a napon – sajnálatosan hosszú szünet után – ismét beteljesült a Kerekasztal törvénye. A nemes lovagi kör tagjai osztoztak Gawain örömében és egyben készek voltak arra, hogy tanúként lovagtársuk mellett legyenek egy sorsfordító küzdelemben. A küldönc biztató hírekkel indulhatott vissza urához.

A Csodák várába visszatérve – mint induláskor is – a futár megint Arnive királynéval találkozott, aki híreiről faggatta volna.

– Asszonyom, hiába tartóztatsz fel, ígéretem köt, abból amit intéztem, semmit el nem mondhatok neked.

Gawain örömmel fogadta a küldöncöt és a híreket is. Örömének közepében Arthur és Guinevere szerető üzenete állt. Lelkében átélte, hogy üzenete végett a Kerekasztal összeült, és lovagtársai becsületbeli dolgában rendelkezésére állnak, mert párviadalát egyként és együtt is magukénak tekintik.

Most pedig folytatódjon öröm és fájdalom hűséges krónikája...

Gawain sugárzón boldog volt éjjel és nappal. Egy ragyogó reggelen a palota erkélyére maga mellé hívta Arnive királynét.

– Drága asszonyom, annyi mindent szeretnék megtudakolni tőled! Életemet köszönhetem neked és gyanítom, hogy a Te segítségével gyógyultak be végre lelkemben a szerelem sebei is. Most arra kérek nemes jötevőm, világosíts fel engem arról a varázserőről, ami itt uralkodott, és – sok jeltől úgy ítélem – még most is uralkodik...

– Uram, a bűvöletben tartó varázsigék, melyeket Klingsor itt a mi földünkön használt, semmiségek ahhoz mérve, amiket más országokra kivetett! Számptalan ember sorsa futott zátonyra az ő sötét haragján!

Klingsor élete így szól:

Terra Labur földjén született, a nápolyi Virgil leszármazottja, aki maga is nagyhírű mágus volt. Klingsor sokáig Capuában élt, és a lovagi dicsőségben mindenkinél magasabbra hágott. Ekkor érte utól szerencsétlensége: Szicília királyának, Ibertainek gyönyörű felesége Iblis, rabul ejtette Klingsor szívét. Hűtlen ölelésükben Ibertain király rajtakapta őket, és egy kardvágással... hogy is mondjam...kappant csinált belőle! Ez Caltabelotta várának sötét titka! Klingsor – teste becses darabját királyi adóként hátrahagyva – bírhatatlan szégyenével Perzsiába menekült, és ott a sötét művészetek mesterévé lett. Örömet ezentúl semmi másban, csak mások szenvedésében talált. Klingsor hatalmában tartja mindazon lényeket, akik a föld firmamentuma körül az étervilágban élnek, és jó vagy rossz indulattal neki szolgálnak. Csak olyan lények tudnak neki ellentmondani, akik Isten védelme alatt állnak...A te győzelmed uram, most mindent megváltoztatott. A kastély és körülötte az egész vidék, nyolcmérföldes körzetben felszabadult. Klingsor valaha úgy rendelte – és tudnod kell, hogy ura a szavának –, hogy aki a Csodák várának próbáit kiállja, a vidék ura legyen.

Lásd, a száműzött évek megfagyasztották szívemet, de te vissza tudsz vezetni bennünket – a szív számkivetettjeit – a boldogságba...

– Asszonyom, ha életben maradok, mindent megteszek azért, hogy Te újra megismerd a boldogságot – válaszolt Gawain az öreg királynénak.

Mindeközben pompás lovagsereg ért a Csodák vára alatti tágas mezőre.

Ahogy Gawain az ismerős zászlókat megpillantotta, a boldogságtól könny szökött a szemébe. Bizony a nemes lovag szemei nem voltak jó ciszternák, mind a kettő hamar túlcsordult... Nem szükséges ezen csodálkoznunk, hisz korán elárvult gyermekkorától Arthur nevelte őt, egymás iránti szeretetük és hűségük falán sem kívülről, sem belülről nem támadt soha repedés...

Arnive észrevette Gawain könnyeit:

– Az öröm kiáltásainak van itt az ideje uram! Óvd magad a bánatos gondolatoktól, csata előtt nem hoznak jót a férfilelékre. Nézd, ott jönnek a hercegnő lovasai, ez csak felvillanyozza lelked!

Gawain, amint a folyó túlszéljén szaporán emelkedő színes sátrakat nézte, a vízparton sétálgató hölgyek vidám társalgását messziről hallgatta, valóban kellemes, viadal előtti izgalmat érzett.

Magához intette a hűséges Benet, és üzenetet küldött vele apjának, a révésznek, hogy semmiképpen ne engedjen semmi hadinépet az innenső partra átkelni.

Talán nem szóltunk még róla, de Lady Bene első gazdag ajándékát kapta ezen a napon Gawaintól: a kereskedő kincses sátrának egyik különös ékességét: a Fecske nevet viselő nagyhírű hárfát, amelyet Bene büszke-boldogan fogadott, odaadó gondoskodása jutalmaképpen.

Időközben a boldog készülődésbe némi félreértés is keveredett, minden abból származván, hogy Gawain a mai napon még nem kívánt szeretett nagybátyja, Arthur király elé járulni köszöntésével. Minderre Gawain jó okot tudott, de mivel bizalmába senkit nem avatott, támadt a hadak között némi bonyodalom...

A nemes Gawain jól tette volna ha Orgeluset bizalmába avatva, Arthur király és lovagi udvarának érkezéséről a hercegnőt értesíti. Ennek híján, Logroys vitéz bajnokai bizony jónéhány csatában találkoztak azokkal a lovagokkal, akik – tudtukon kívül – nem ellenfeleik, hanem a másnapi bajvívás tanúiként szövetségeseik voltak.

Gawain azonban minderről csak később értesült, amikor már a másnapi ütközet teljesen lefoglalta figyelmét. Kíséretéből négy lovagot választott maga mellé, akik hozzá hasonlóan fényesen felfegyverkezve, közvetlen kíséretét alkotják majd...

Másnap hajnalon Arthur serege fülsiketítő zajjal kerekedett útra, hogy Joflanze küzdőterére jó időben odaérkezzen. Gawain ekkor így fordult kíséretéhez:

– Induljatok Joflanze felé, és gondoskodjatok sátram felállításáról! Mire odaérek, az elébb elvonult sereg már bizonyára felállította ott a maga táborát. Itt az ideje, hogy megtudjátok: Arthur király lovagi társasága állítja ott fel díszes viadal-sátrait. Arthur nekem nagybátyám, udvarában, az ő irányítása alatt nőttem bele a lovagi életbe. Most készítsétek fel méltón lovagi társaságot, hogy pompában, manővereik nagyszerűségében semmiben sem maradjon el vendégeinktől, sőt túlszárnyalja azt. Egyelőre senkivel ne tudassátok, hogy Arthur és hadai az én hívásomra érkeztek.

A nemes társaságban mindenki örömmel és pontosan követte Gawain parancsait. Plippalint elemében érezte magát: a folyó élete megpezdült; bárkák, csónakok, kisebb-nagyobb hajók rajzoltak a vízre, mind jól megrakodva gyalog- és lovasnéppel, valamint a szükséges sátrakkal és egyéb felszerelésekkel.

A révész szívbéli örömből fakadó lelkes erővel irányította a fényes társaság vonulását. Gawain győzelmét a maga győzelmének is tekintette, és méltán. Ez persze semmit sem csorbította lelkében a királyi rangra emelkedett lovag iránti tiszteletet...

Még azt is el kell itt mondanunk, hogy Gawain emberei a Csodák palotájának még egy jeles kincsét is magukkal hozták a viadal színhelyére. Nem volt ez más, mint a gazdag díszítésű fejedelmi sátor, amelyet sok évvel ezelőtt Szicília királynője, Iblis küldött Klingsornak. Ez az ajándék tanúsította a világnak, hogy szerelmi kötés van kettejük között... Ebből fejlődött tovább azután a végzetes történet, amely ma bennünket itt találkozássra összevezérelt...

Ezt a sátrat Arthur király sátrának közelében feszítették ki. Aki csak látta, méltán mondhatta, hogy olló még nemesebb, gazdagabb kelmébe nem hasított, mint amiből ez a sátor készült...

Eközben Arthurhoz is eljutott a hír, hogy Gawain emberei a táborhelyre érkeztek, és hogy a nemes Gawain maga is ide készül, mielőtt a nap távoztában a hegyek mögé csúszik...

Minden várakozás egyszer gyümölcsöt terem. Gawain díszes kíséretével végül maga is átkelt a folyón és a táborba érkezett.

Első parancsa kíséretének az volt, hogy minden vele érkezett lovag – választott hölggyével – alkosson egy nagy kört a király sátra körül.

Erre a pompás és ünnepi látványra lépett ki sátrából Arthur király és Guinevere királyné. Örömteli szeretettel köszöntötték Gawain lovagot és kíséretét. Nem akármilyen társaságot vitt magával Gawain kíséretül, mert vele lovagolt Arnive királyné és két leánya is, és természetesen Gawain életének fénye, a szép Orgeluse de Logroys. Arthur – mielőtt az illusztris érkezetteket üdvözölte volna – eleget tett a lovagi békekötés ismert feltételeinek. Maga is lóra szállva a sátra körül álló díszes emberkört üdvözlésül végigjárta, és így békét kötött Orgeluse lovagjaival, akikkel tegnap számos viadalban találkoztak a Kerekasztal lovagjai. A harcok egy félreértésből keletkeztek, mivel Gawain titoktartása miatt a két sereg nem tudhatta, hogy egyazon ügyben, szövetségesnek érkeztek a királyi párbaj színhelyére...

Ezután mindenki a király pompás sátrába lépett, hogy akik még nem ismerték egymást, most illón megismerkedjenek; akik pedig rég ismerték és elfeledték egymást, illón emlékezhessenek...

Gawain – ki a jelenlévők közötti kötésekről a többiekénél többet tudott – most örömmel közvetített. Nagybátyjához fordulva így kezdte a bemutatást:

– Uram, ha valaha ismerted Utependragont, ez a nemes hölgy itt az ő felesége, Arnive királyné. E két embertől kaptad életedet! Mellette itt áll az én anyám, Lot király özvegye, Norway királynéja és a két leánya, az én húgaim.

E bejelentésre sok örömteli ölelés és felismerő csók következett. A boldog nevetésbe könnyek is keveredtek, de ma mindkettőt az öröm fakasztotta a lelkekből.

Arthur ezután így fordult szeretett unokaöccséhez:

– Öcsém, tán megbocsátod kíváncsiságomat, de mondd: ki ez a gyönyörűséges ötödik hölgy, aki téged – mindannyiunk öröme – idáig elkísért?

Ekkor Gawain alkalmat kapott arra, hogy szeretett urának bemutassa szíve királynőjét, a szép Orgeluset.

Röviddel ezután azonban Gawain észrevétlenül eltűnt az ünneplő, és boldog viszontlátásokba feledkező sokadalomból. Sátrába ment, és egyedül öltötte magára páncélját, hogy lássa: gyógyuló sebei miképpen bírják a páncélzat súlyát és mozgását...

Apródja ezután elővezette Gringuljetet és Gawain kedves Grál-lova hátán elindult, hogy a közeledő párbajra magát felkészítse...

Kísérje őt a szerencse...

A Sabin folyó mellett Gawain egy lova nyergében mozdulatlanul ülő lovagot pillantott meg, akit legjobban úgy írhatnánk le, hogy ő volt a férfias harci készség „tűzköve”! Olyan „gyenge” volt ez a férfitest, hogy a becstelenség nehéz súlyát egy pillanatra sem bírta volna el...

Bizony, nem tévedtek, ha azt gondoljátok, hogy ismerősnek tűnik ez a bajnok. Hallottatok már róla, nem is keveset, és hosszú távollét után most azért jelent meg ismét, mert történetünk kezd visszatérni „eredeti vénájához”...

Ha Gawain lándzsával fog vívni, nem kell aggódnunk, hogy vesztesként marad a mezőn. Inkább a másik lovag miatt aggódhatnánk, de talán vessük el ezt a félelmet magunktól, mert ez a lovag csatában felér egy hadsereggel.

Címere szerint távoli földről érkezett, mentéje és nyeregtakarója vörösebb volt a rubinnál. Nyilván kalandot keresett az utakon, és velük bőven találkozhatott, mert pajzsa sűrű lyukakkal ékeskedett...

Gramoflanz fájáról ő is szakított egy ágat, mert azt koszorúként sisakján viselte. Gawain ezért első pillanatra azt hitte, Gramoflanzzal találkozott. Ez a lehetőség félelmet küldött a szívébe, mert ha valóban királyi ellenfelével állt szemben, akkor a küzdelem nem volt elkerülhető, és egyetlen hölgy sem volt jelen, hogy a csatát tanúsíthassa!

Mindkét lovag harci ménje Montsalvat jegyét viselte.

A két lovag hatalmas lendülettel egymásnak rontott.

Aki ebből az összecsapásból győztesen kerül ki, keveset nyer és igen sokat veszít! Amikor teljes mértékben megérti a történeteket, sajnálni fogja, ami megesett! Mert e kettő mély múltbéli kötéssel kapcsolódik egybe, hűséges bajtársi szeretetben...

Az első összecsapásban mindkét lovag nyergéből a földre került, körülöttük a zöld fűvet sűrűn borították lándzsáik szilánkjai...

Egyikük sem tudta, hogy eközben Gramoflanz király hatalmas sereggel és szépséges hölgykoszorúval vonult Joflanze felé. Útján Arthur elébe küldött követekkel találkozott, akiken keresztül a jó király Gawain számára keresett menedéket a párbaj elől. (Ha Gawainnek ez a fülébe jut, neheztelés lesz a vége!)

– Fenséges király! Arthur királyunk küldöttei vagyunk, aki tudni kívánja, honnan benned a nehéz indulat nővére fia iránt? Ha a nemes Gawain ellened rosszat tett, a Kerekasztal lovagjai egyként vállalják becsülete védelmét ellenedben!

– Üdvözetem Arthurnak és nemes királynéjának! Bármilyen vár rám ebben az ütközetben, elviselem. Isten a tanúm, egy hölgynek köszönhetem a kegyelmet, amely büszkeségemnek megengedi, hogy egy szál ellenféllel is megmérkőzzem!

– Tudjátok meg mind, hogy e hölgy kezében van életem s benne minden, ami örömet okozhat. Ezt is a nemes Gawain közbenjárásának köszönhetem. Csak ezért adtam alább lovagi mércémet. Ezért ma nem is tartok igényt a hölgyek dicsérő szavaira, amennyiben e számomra furcsa viadalnak győztese lennék!

Gramoflanz tehát eltökélte a változtathatatlan csatát. Megcsókolta ujján az Itonje hercegnő által küldött gyűrűt, és megindult a gazdagon hímzett baldachin alatt, amelyet tizenkét szépséges ifjú hölgy tartott a feje felett.

Arthur küldöttei eközben elérték a mezőt, ahol a dolgok Gawain lovag számára igen rossz fordulatot vettek!

Bizony a vörös ruhás ismeretlen lovag a mi bajnokunkat rövidesen csúffá teheti, ha a sors valami gyors fordulattal be nem avatkozik.

Arthur követei – Gawaint ereje fogytán, ily szorult helyzetben látván – hangosan kiabálni kezdték nevét, hogy ezzel is növeljék gyorsan fogyó erejét.

A név hallatára a vörös ruhás lovag messzire hajította kardját.

– Átok ül rajtam! – kiáltotta könnyekre fakadva. Micsoda baklövést követtem el! Elgondolni, hogy a nemes Gawain az én támadásom céltáblája lehetett! Önmagamat vertem meg ebben a felülkerekedésben, mert a szerencse elhagyott abban a pillanatban, amikor először összecsaptunk!

– Ki vagy uram, fedd fel kilétedet! – szolt Gawain.

– Rokon, előttem örömet felfedem magam, mert szolgálatodra vagyok most és amíg élünk. Parsifal vagyok, az unokatestvéred.

– Akkor minden a legjobban rendeződött – válaszolt Gawain. Egy nagy és veszedelmes bolondság elmúlt rólunk. Két szív, akik valójában egyek, ma megmutatták erejüket ebben a küzdelemben. A te kezéd legyőzött mindkettőnket!

Ezzel Gawain – kit maradék ereje is elhagyott – zúgó fejjel a földre hanyatlott.

Ekkor érkezett a színre Gramoflanz király, aki már hallott a mezőn zajló nem közönséges küzdelemről.

Ellenfelét látva Gawain – csak ő tudja mekkora erőfeszítés árán – talpra ugrott, hogy a királyt méltón fogadja.

Lady Bene, aki Gramoflanz király kíséretében érkezett a viadal színhelyére, felismerte Gawaint, aki iránt szívében mély érzések éltek. Leugrott lováról, és szorosán magához ölelte a támolygó lovagot.

– Átkozott a kéz, amely a te szép testedre ilyen fájdalmat hozott! Ezzel a lovagot a fűbe leültetvén, könnyei közepette selyemkendőjével törölgetni kezdte Gawain arcáról a vért és a verítéket.

– Sajnálom, hogy ilyen keserves állapotban vagy Gawain – szölt Gramoflanz király – és persze még jobban fájlalom, hogy nem az én kezemtől gyengültél így el! E pillanatban inkább küzdenék egy asszonnyal, mint a te gyenge személyeddal! Pihenj egy éjszakát, és holnap ugyanitt találkozunk!

– Uram! – szólalt meg ekkor Parsifal. – Hadd lépjek én unokatestvérem helyébe ebben a párviadalban! Én jó erőben vagyok, és kardommal szívesen megfékezném haragodat!

– Lovag úr – válaszolt a király – bizonyára híres harcos vagy, de ez a párviadal nem a tiéd!

Lady Bene, aki ekkorra már tisztában volt a dolgok állásával, haragra gerjedve így fordult Gramoflanzhoz:

– Áruló vagy uram! Nem tudod tán, hogy szíved sorsa annak az embernek a kezében van letéve, aki iránt gyűlöletet táplálsz? Kinek adtad meg magad a szerelem nevében? Akiért élsz, a hölgy ellenfeled alattvalója, így máris eldőlt vereséged. Mert ha szerettél is, rosszul szerettél!

E kitörés láthatóan mélyen megsebezte Gramoflanz királyt. Halkan így szólt Benéhez:

– Könyörögve kérlek, kedves hölgy, ne haragudj rám a párbaj miatt. Maradj itt urad mellett, és ha alkalmad van rá, mondd meg hűgának, hogy hűséges szolgája vagyok.

Ezután Gawain, Parsifal és Bene Arthur király táborába mentek. Minden szem Parsifalon nyugodott, akit Gawain parancsára ugyanolyan köntösbe öltöztettek, amelyet Gawain viselt. A négy királynő csókkal köszöntötte Parsifalt és így tett Orgeluse is, akinek ez nem csekély erőfeszítést jelentett: emlékszünk, Parsifal volt az a lovag, aki a szép hercegnő felkínált kegyeit visszautasította.

Parsifal ekkor így szólt a Kerekasztal lovagjaihoz:

– Nagyon szívesen megvívnék Gramoflanz királlyal Gawain rokonom helyett. Ezért is törtem le én is egy ágat az erény fájáról, hogy kihívásomnak súlya legyen. Ma visszanyertem régi helyemet közöttetek, kérlek segíts Gawain, hogy holnap én léphessek helyedbe Gramoflanz király ellen!

Gawain lovag azonban nem hajlott a kérésre, mire a szép Bene ismét keserves zokogásba kezdett:

– Tehetek-e mást, mint előleget venni a gyászból, mely mindenképpen bekövetkezik? Úrnóm, Itonje gyász és fájdalom eljegyzettje, akármelyiktek esik el holnap a küzdelemben! Mit ér vele, hogy te vagy a bátyja, uram, ha hadat üzensz a szíve ellen?

Másnap a virradat Gramoflanz királyt nagy készülődésben találta. Parsifal ugyanekkor észrevétlenül elhagyta Arthur táborát.

A párbaj színhelyére sietett, ahol Gramoflanzzal azonnal összecsaptak.

Félelmetes, de félelem nélküli küzdelem kezdődött itt!

Időközben Gawain is elindult viadala színhelyére. Reggel azt a hírt hozták neki, hogy Parsifal elhagyta a tábort.

Indulás előtt az udvari püspök misét mondott Gawainért. A mise alatt nem egy női szempárban könnyek ragyogtak...

A sereg elindult a viadal színterére. Ahogy közeledtek, heves kardpárbaj jól felismerhető zaja fogadta őket.

Ha Gramoflanz királynak eddig hozzá méltatlan könnyűnek tűnt csupán egy ellenféllel küzdenie, akkor most Parsifal ezt a hitet alaposan megrendítette! Benne a büszke király valóban emberére talált, többet kapott tőle, mint amennyit el tudott fogadni. Így Gramoflanz keserves fizetséget nyert a koszorúért, amit fájáról engedelem nélkül téptek...

A büszke Waleis már éppen deklarálni akarta győzelmét, amikor Gawain és népes kísérete a párbaj színhelyén megjelent.

Gramoflanz – újonnan tanult alázattal – a nemes társaság előtt beismerte, hogy vereséget szenvedett.

– Uram – szólította meg a nemes ellenfélnek kijáró tisztelettel Gawain – azt teszem ma veled, amit te tettél velem a tegnapi napon. Most én kérlek arra, pihentesd meg fáradt tagjaidat. Holnap, ha úgy kívánod, találkozhatunk, hogy Isten akarata megmutatkozhasson...

Gramoflanz király elfogadta az ajánlatot, és két apródot menesztett Arthur udvarába, hogy a Lady Benenek nevében egy gyűrűt és egy levelet átadjanak.

– Ő tudni fogja, kinek adja tovább, amit kezébe teszte!

Amikor Itonje megtudta, hogy bátyja és szerelme egymással párbajra készül, fájdalma elsodorta természetes szemérmességét és zárkózottságát. Arnive királynénak megvallotta, milyen szörnyű fejleményeket hozhat a másnap. A bölcs királyné azonnal fiáért, Arthur királyért küldött. Itonje pedig így könyörgött a királynak:

– Emlékezz uram, a nagybátyám vagy! A szeretetre, mely bennünket vér szerint is összekapcsol, kérelek, tégy valamit ebben az áldatlan vitában!

– Drága húgom, ahogy én Irot királyát ismerem, a Te szerelmed az egyetlen, mely kezéből a kardot kiütheti. Találkoztál-e már személyesen is választottaddal?

– Még soha nem volt rá alkalom uram – válaszolt Itonje. – Szerelmünk anélkül született egymás iránt, hogy valaha is találkoztunk volna. De kaptam a királytól egy levelet, amelyben biztosított engem, hogy szerelme elég erős ahhoz, hogy így is egyesítsen minket.

– Ha ez így van, akkor hagyjátok rám a dolgot. Én majd megállítom ezt a párbajt – határozta el a király.

Ezután magához hívatta a szép Benet és így szólt hozzá:

– Bizonyára hallottad te is a szomorú történetet, amelyet unokahúgom az imént elmondott nekem. Szükségem lesz a segítségedre, hogy ezt a különös bonyodalmat mindenki meglegedésére rendezni tudjuk. Kérek kísérd vissza Gramoflanz követeit királyi urukhoz, és vedd rá a vitéz és büszke királyt, hogy engem itt a táborban meglátogasson. Békét kell teremtenünk ott, ahol a további harc győztesnek-vesztesnek egyformán csak gyászt és boldogtalanságot hozhat. Ha Gramoflanz igazán szereti Itonjet, nem törhet a szeretett leány bátyjának életére. Emlékeztess Gramoflanzt arra is, Arthur és ő egymással egyenrangú uralkodók. A béke megteremtése mindkettőjük méltóságát és uralkodói hírét öregbítené...

A jószándékú küldetésnek egyetlen komoly akadálya volt még: Orgeluse engesztelhetetlen gyűlölete és bosszúvágya Gramoflanz király iránt.

Arthur a szép hercegnő kiengesztelését magára vállalta, mert jól tudta: Orgeluse Gawain mellett bőséges kárpótlást nyert múltbéli szenvedése miatt, és a vitéz Cidegast haláláért. Remélni lehetett, hogy a lelkét emésztő gyűlölködés is csillapodott benne, ha ugyan teljesen el nem párologott az új, szerelmes élet napsütésében...

Úgy tűnik, az égi hatalmaknak is elégük volt már a háborúskodásból, mert Bene küldetése sikerrel járt.

Gramoflanz király megjelent Arthur udvarában. Arthur király a méltó fogadtatáshoz maga köré ültette mindazokat, akiknek életében a másnapi párviadal sorsdöntő erőket hordozott. Mindenekelőtt Irot királyát köszöntötte méltón a Kerekasztal Mestere, azután pedig így szólt:

– Mielőtt helyet foglalasz közöttünk, kérlek nézz jól körül ebben a teremben, ismersz-e valakit, aki a szívedet bírja? Ha igen, csókkal köszöntsd őt, ahogy egy lovaghoz illik.

Gramoflanz szemei azonnal rátaláltak arra, akinek képe eddig csak szívében élt. Hódolatteljes csókkal köszöntötte választottját, Itonjét.

Arthur ekkor szólásra emelkedett:

– Mi történne akkor, ha a holnapi csatában Irot királya megölné unokaöcsémét? Győzelme után szerelmet ajánlana unokahúgomnak, Itonjenak, Gawain testvérhúgának, aki ha magához hű kíván maradni – bátyja sorsa feletti bánatában – minden bizonnyal képtelen lenne viszonzni ezt a szerelmet. Mert ahol a szeretetbe gyűlölet vegyül, ott az emberi szív nem ismerheti meg a boldogságot! Ezért ezt a párbajt meg kell akadályoznunk, de oly módon, hogy senki becsülete ne kisebbedjen! Itonje, rá kell parancsolnod a királyra, hogy – ha szerelmedet kéri – mondjon le a párviadalról!

Örvendetes fordulat siettette az áldó erők munkáját ebben a tekervényes sors-szövedékben. Orgeluse hercegnő beleegyezett a békekötésbe, mégpedig a következő feltételekkel: ha szíve ura, Gawain az ő kedvéért hajlandó lenne a viadaltól elállni, a hercegnő békét kötne Irot király fiával, ha az visszavonná apósa, Lot király elleni vádjait.

Így történt ez a nagy, ünnepélyes békekötés, hogy Gawain és Gramoflanz békecsókot váltott, Arthur pedig áldását adhatta Itonje és Gramoflanz egybekelésére.

Az általános öröm közepette Parsifal csendben útra készülődött. Amióta kísérik életét, háromszor találta magát Arthur király és a Kerekasztal magas jelenlétében. Először a bohócruhás, zagyvabeszédű kamasz robbant be a magasztos körbe, érthetetlen és erőszakos követeléseiével. Másodszor a szerelmi vágy kábulatában találkoztunk ott vele, ahol megérdemelt lovagi hírnevétől Cundrie fosztja meg. Harmadszor egy csatákban megfáradt férfi érkezik ide, számlálhatatlan viadallal a háta megett, olyannyira, hogy már arra sem nagyon figyel, ki áll vele szemben...

Amiképpen Gawain, úgy Parsifal is nagyot változott a vándorlás évei alatt. Amikor felfedezi, hogy rokona, jóbarátja Gawain rejtőzik az ellenfél páncélja mögött, rögtön tudja: ezentúl másképpen kell majd harcolnia. Lovagi ügyesség, a fegyver mesterivé gyakorolt forгатása már nem elegendő a győzelemhez.

Parsifal többé már nem Istent hibáztatja sorsa nehéz változásaiban, vándorlásai hideg magányában.

Mint nehéz útján annyiszor, most is régen látott, szépséges feleségére, Condwiramursra gondol:

– Hogy is bánik velem a szerelem, mióta először megismertem? Úgy tűnik, csak az emlékezésben él, máskülönben eltűnt életemből, és reményem sincs arra, hogy ismét megjelenjen. Ha a Grálért küzdök, kínoz a feleségem tiszta ölelése utáni vágy. Ha szemeim olyat látnak, ami örömet kelthetne a szívemben, a szívem mindjárt a fájdalomra emlékezik. A kettő egymással nem egyezik. Vezessen hát a sorsom arra az ösvényre, amely számomra a legjobb lehet. Nagyon kevésbé érdekel már, hogy mi lesz velem.

Egyben bizonyos vagyok: Isten nem akarja az én boldogságomat!

Ha szerelmünk, az Övé és az enyém olyan lenne, aminek véget lehetne vetni, amikor kétség és reménytelenség tölti be lényünket, talán könnyen találnék én is másnál szerelmet. De ahogy a dolgok állnak, a szerelem, amely iránta bennem ég, minden más szerelem reményét elvette tőlem. Így vagyok a Grállal is. Adjon a sors örömet azoknak, akik erre vágnak. Ami engem illet, én távozom az öröm társaságából!

Gyakorlott kézzel nyúl Parsifal fegyverei után. Páncélját egyedül ölti magára, ahogy tette azt a hosszú évek vándorútjain, amikor még egy apród sem kísérte kalandjaiban. Lovát is egyedül szerszámozza fel, és úgy indul el Arthur ünnepektől fáradt udvarából, hogy csak a legkorábban serkenők intenek utána szomorúságához méltó szomorúsággal.

Mire és merre távozik?

A jövő majd megmutatja, mikor jelenné változik...

Mikor a jövő a jelenbe lépett, Parsifalt is elhagyta fáradsága, mert olyan munka előtt találta magát, amelyhez képest minden eddigi győzelme, hírnevének igaz és megérdemelt gyarapodása halvány árnyéknak tűnt...

A nehéz mindig lehet nehezebb, ha az ember az égiek kegyelmét bírja...

Parsifal ösvényét most olyan valaki keresztezi majd, akit minden csata győzteseként tartott számon az emberek hírverése. Idegen volt ezen a tájon, amiképpen idegen volt hitében is: a kereszténységről nem bírt tudomással.

Ahogy Parsifal egy erdei tisztás közelébe ért, már a távolból szemébe tűnt egy idegen lovag mellvértjének ragyogása. Mindaz, amit Arthur Britanniában és Angliában birtokolt, nem fedezte volna az ékszerek költségeit, melyek az idegen lovag ruházatát és vértjeit beborították.

A hitetlent kettős vágy sarkallta új kalandra: szerelmi hódítás és hadbéli dicsőség. Kincseit asszonykéz ruházta rá, hírnevét azonban maga öregbitette szüntelen.

Ahol az erdőnek a tengerparton vége szakadt, ott sorakoztak az idegen lovag hajói. Hadserege – melynek kiválasztott legjavából kíséretét magával hozta – huszonöt keleti nép legjobb fiaiból állt.

A két lovag találkozása mindkettőjük szemébe fényt hozott. Mert fájdalmas volt ugyan Parsifal nehéz magánya, de a Bátorság társaságától soha meg nem vált, így minden csata felgyújtotta szíve eleven lángját. Az idegen lovag harci tüzénél az ő vére is áttüzesedett...

És egymásnak rontott a két dalia, akit a végzet testvériségre szánt! Kopjájuk szilánkokra tört mindkét oldalon anélkül, hogy egyikük is megvált volna lova nyergétől... Nos, ez bosszús csodálatot ébresztett az idegen szívében, mert Parsifal volt az első, aki vele szemben lova nyergében maradt! Elő kellett venni a kardokat, a szélespengéjű, éles fegyvereket, melyek villámló, sűrű találkozása a két harcimént hamarosan halálig fárasztotta. A két lovag ekkor nyeregből szállt, hogy gyalog egymásnak rontva szapora pengeváltásuk tovább mérje: ki a különb bajvívó kettőjük közül...

Két próbákban edzett hűség vívott itt egymással. Az idegen lovag harci kiáltása: Thabronit! – hazáját idézte, Secundilla királynő birodalmát, a Kaukázus lábánál. Parsifal – mióta Trevrizenttel találkozott – minden tettében Isten kegyelmére támaszkodott.

Parsifal kardcsapásait Condwiramurs tiszta szerelmének ereje járta át, amíg egy ütésnél – mely az idegen hatalmas, ékköves sisakját érte – a penge Parsifal kezében kettétörött. A pogány lovag a csapás súlyától térdre roskadt.

Az idegen, akit életében még ellenfél csapása a földre nem küldött, szinte azonnal talpra is ugrott megint. A harc tehát nem jutott dűlőre, csak kívánni lehetett, hogy életük felett most már az Ő kegyelmes keze döntsön, az értelmetlen halált messzire küldve...

A hitetlen lovag nagylelkű és nemes módon szólt ellenfeléhez:

– Biztos vagyok benne nemes ellenfelem, hogy kard nélkül is folytatni akarnád, amibe ketten belefogtunk. De mondd: miféle dicsőséget hozna ez nekem, ha téged ily módon juttatnálak vereségedhez? Azt gondolom, szüntessük most a vívást. Fedd fel előttem kilétedet uram, mert kíváncsivá tettél: ki az a férfi, aki – ha kardja cserben nem hagyta volna – lovagi hírnevemén könnyen az első csorbát ejthette volna!

– Ha azt hiszed uram, hogy a megvert ellenfél kiszolgáltatott állapota rábírhathat engem, hogy megnevezem magam, csalódnál fogsz! – válaszolt Herzeleyde fia.

– Akkor megteszem én, amit tőled kértem, még hozzá örömmel: Feirefiz vagyok, az Angevin nemzetségből, birodalmak ura a föld másik felén, ahonnan a Nap az égre emelkedik!

Ezt hallva Parsifal, mély felindulásból, sebesen így kérdezett:

– Mi jogon nevezed magad Angevinnek, uram? Anjou birodalma jog szerint az én örökségem! Arra kérlek, más címet válassz magadnak, mert ha engem születésem jogaitól megfosztani kívánnál, oly bűnbe esnél, mely jóvá nem tehető! Kettőnk közül – a vér jogán – én vagyok Angevin! Bár hírért hozták nekem, hogy messze Keleten él egy testvérbátyám, aki lovagi hírnévben és szerelmi hódításban verhetetlen. Nos uram, igazadról csak egyképpen dönthetek: mutasd meg nekem arcodat, mert a rólad szóló hírek leírása után így eldönthetem; elfogadlak-e annak, akinek nevezed magad. Ha bízol bennem annyira, hogy sisakod előttem leveszed, én ígérem, hogy nem támadlak meg, mielőtt újra a fejedre nem tetted!

– Nem félek én attól uram, hogy felőled veszély fenyegetne. Hogy lásd mennyire így van, kardomtól megvállok én is – ezzel az idegen lovag kardját messzire hajította.

– És most uram, ha leírnád nekem, milyen képet festettek neked Keleten született testvéred külsejéről? – faggatta Parsifalt az idegen.

– Azt mondták nekem, hogy arca és egész teste fehér és fekete, mint az írott pergamen.

– Akkor bátyád én vagyok! – kiáltott válaszul az idegen lovag.

A pillanat tüzeben mindkettőjük fejéről egyszerre került le a sisak!

Parsifal olyan kincsre lelt ebben a pillanatban, amelyhez képest minden birtoka csekély értékkel bírt! Mert az idegen lovag arca fehér és fekete volt, egyazon módon, mint a szarka tollazata!

Feirefiz és Parsifal testvéri csókkal köszöntötték egymást. Harcuknak egyszerre két győztese támadt!

– Milyen boldogság nekem a nemes Gamuret fiát üdvözölnöm! – kiáltott boldog felismeréssel az idegen. Jupiter és Juno istenasszony ajándékának tudom be, hogy bennünket egymáshoz vezettek! Áldott legyen a planéta fénye, melynek jegyében utamra indultam messzi hazámból! Áldott legyen a szél, mely hajóimat biztos kikötőbe fújta, a Te közeledben!

– Uram, szavaid hasonlóval nem viszonzhatom, nem mintha nem lenne bennem akarat. De te bőségben kaptad a beszéd nemes ajándékát, míg én e kinccsel csak szerényen rendelkezem.

– Panaszra nincs semmi okod, mert Jupiter nálad is bőkezű volt, amikor felruházott a férfi erényeivel. Kérlek, végezzünk már a merev, udvarias beszéddel, hiszen testvérek vagyunk, egyazon apa fiai!

– Bátyám, szívesen – válaszolt Parsifal – de nem titkolhatom, hogy míg te gazdagabb vagy a bagdadi Baruchnál, én nem bírok a világban kincseket, éveim miatt is elmaradok mögötted, a tisztelet nem enged nekem más közeledést!

Tribalibot ura ismét hálát adott isteneinek, hogy ezt a találkozást oly szépen elrendezték, majd így fordult ifjabb testvéréhez:

– Két birodalmat íratok rád öcsém, Zazamanc és Azagouc országát, mindkettő apánk jogán legyen a tiéd. Nemes vitéznek köszönhetjük mindketten az életünket, akire mindenki, aki bajban volt, bizton számíthatott! De, engem mégis apátlan árvaként nevelt anyám, aki utánahalt a feledhetetlen szerelemnek! Mindezt apámnak máig nem tudtam megbocsátani. Utam célja, hogy őt megkeressem és ezt tudtára adjam.

– Én sem láttam őt soha – szolt Parsifal – csak lovagi hírét hallottam sok szájból, mindenütt, amerre utam vezetett. A rászorulóknak igaz barátja volt, és a hölgyek, ha védelmet nála kerestek, dús szívéből ajándékokat nyertek. Egy ilyen gáláns szolgálatban vesztette el az életét Bagdad falai alatt, amikor Ipaminod királlyal párbajban találkozott. Árulás áldozata lett apánk, és nem saját erejének híján veszített csatát!

– Így hát apánk halott! – kiáltott Feirefiz – egyazon órában vesztetem hát el a boldogságot és találtam meg megint. De induljunk most innen, eleget ültünk e hiábavaló, de jól végződő csata színhelyén. Gyere velem testvér, hajóim a közeli kikötőben horgonyoznak, bemutatlak alattvalóimnak. Most végre ők is elhagyhatják a hajókat, hogy – hosszú hetek után – ismét a „terra firma” simogassa talpukat.

– Parancsod akkora erővel bír bátyám, hogy embereid addig el nem hagyják a hajót – legyen bármilyen hosszú a távolléted –, amíg tőled erre engedelmet nem kapnak?

– Ez így igaz és így természetes öcsém. Hajóim fel vannak szerelve minden szükségessel, hogy akár hetekig is a vizen maradjanak.

– Cserébe én pedig csodás szépségű nemes hölgyek közé hívlak – így Parsifal – és egy nagyhírű, nemes lovagi körbe, ahol számos rokonodra lelsz! Arthur, a britonok királya seregével nem messze innen táborozik. Tudom, mert csak ma reggel mondtam búcsút nekik.

Feirefiz szemei kigyúltak a nemes és szépséges hölgykoszorú említésére. Ifjú pogányunknak lovagi tettei mellett a szerelmi hódítás állt élete közepében! Arthur királyról, a Kerekasztal nemes társaságáról maga is hallott, így ő is sürgősnek érezte az indulást...

Arthur udvarában még a Parsifal távozása feletti bánat ülte meg a lelkeket. A király – ki tudja milyen bölcs jövőérzettől vezetve – kijelentette, hogy egy egész héten át még udvarával itt marad, remélve, hogy Parsifal hozzájuk visszatér.

Időközben Gramoflanz hadserege is csatlakozott hozzájuk, így a friss házaspárok boldogsága az amúgy is gazdag és díszes sátorerdőt még ragyogóbbá tette...

Egy reggelen aztán váratlan esemény történt: a Csodák várából küldönc érkezett és azt jelentette, hogy a vár tornyában lévő tükör-oszlopban két lovag élet-halál csatáját látták, akik először lóháton, majd gyalogszerrel folytatták a viadalt. Aki látta, mind egyetértett, hogy hasonló lovagi teljesítménnyel még nem találkoztak: mintha a kerek föld két legkiválóbb bajnoka küzdött volna a bajvívó mezőn...

Arthur lovagjai éppen azon töprengtek, vajha megismerik-e valaha a két harcost...

Ekkor érkezést jelző kürtszó harsant és a két emlegetett hős belovagolt a hírüktől felbolydult táborba.

A két egymás mellett lovagló bajnok híven mutatta a közöttük lezajlott, nem közönséges erejű ütközet nyomait. Pajzs és sisak egyforma kegyetlen tusáról tanúskodott, de még így is minden szem eltágult a pogány lovag drágakövekkel borított öltözékének ragyogásától.

Ilyet még nem látott a Kerekasztal harci pompához jól hozzászokott társasága!

A két lovag előbb Arthur király tábora körül írt le tisztelgő kört, majd egyenesen Gawain szállása felé vették útjukat. Gawain örömmel fogadta vendégeit és mindenekelőtt gondoskodott arról, hogy nemes apródok megszabadítsák őket poros, csaták nyomát jól őrző fegyverzetüktől. Feirefiz sisakja alól előbukkanó fekete-fehér arcbőre nagy bámulatot keltett, amelybe bő rokonszenv is elegyedett.

– Mutass be társadnak, rokon – szólította fel Gawain Parsifalt. – Micsoda káprázatos elegancia borítja testét!

– Ha engem rokonnak szólítasz, őt is annak kell szólítanod közös apánk, Gamuret jogán. Aki előtted áll, Zazamanc királya, akit Belacane szült Gamuret szerelméből a világra.

Gawain örömmel adott rokoni csókot Feirefiz foltos arcára, és csak ezután következett, amire Feirefiz útjuk kezdete óta várakozott. A szép, ifjú hölgyek üdvözlő sora, akik mind ajkukkal érintették a keleti lovag különös színű arcát...

Arthur király maga is örömmel fogadta Feirefiz hódolatát és arra bízta a Kerekasztal jelen lévő lovagjait: fontolják meg, vajon Feirefiz lovag nem gazdagítaná-e méltó módon ezt a nemes testvériséget.

Úgy tűnik, a csatákban fáradt, magányos Parsifal az erdei tisztáson magával a tüzes, áradó étellel találkozott! Valóban különös tűz árad e váratlanul megtalált testvérlényből, kinek még ruházatán is minden mozdulat drágakövek tüzét lövelli a bámuló szemekbe. Minden jól formált szava, minden mozdulata gyorsaságról, erőről és bizonyosságról tanúskodik. Mintha egész lényét egy lelkes „igen” hatná át szüntelen. Ezzel dicséri sűrűn isteneit, és ezzel kápráztatja el a hölgyeket. Nyugtalan, teremtő mozgást kereső tüzét talán csak egyképpen lehetne hűteni, a keresztség hűvös vízával...

Parsifal – amikor szívében az ételszeretet hűlni kezdett – váratlan ajándékot kapott a ránehezülő sorstól.

További ajándékok várnak rá, ha el nem tűnik újra a szemünk elől!

A lovagi tábor ünneplő ragyogásába ekkor egy éjsötét köpenyű látogató érkezett. A fekete selyem bő redőiből Arábia arany-selyméből himzett galambok tűntek elő a hölgy minden mozdulatánál.

A Grál jegyét hordozta ruháján a küldött, kinek megjelenése egyszer már gyászba borított mindenkit, ki e krónika lapjain eddig előttünk felvonult...

A látogató – kinek arcát átláthatatlan fátyol borította – a tisztelgés körét öszvére hátán illón bejárta, majd legelőször Arthur király előtt bókolt és mély hangján, francia nyelven szólalt meg, eképpen:

– Nemes király és királyné, segítő támaszt bennetek keresek ebben a nehéz küldetésben. Nem felejtettem – ahogy ti sem – az alkalmat, amikor utoljára köztetek jártam. Ami akkor számból elhangzott, ma jóvátenni van szándékomban, ha meghallgatáshoz segítetek engem!

Ezzel a lefátyolozott arcú hölgy Parsifal elé lovagolt, és ott nyeregből szállván, a lovak előtt térdre ereszkedett. Könnyein keresztül beszélt, amikor arra kérte az ifjú lovagot, iránta való haragja helyébe ma engedje be a megbocsátás szellemét.

Arthur és Feirefiz szinte egyszerre szóltak Parsifalhoz, mindkettő e nagylelkű lépésre biztatva őt.

Parsifal – kinek lelkében mély harag parázslott a régi sérelmek miatt – baráti szóra most mégis megvált tőle. A nemes hölgy a kedvező fejlemény örömeiben, az arcát borító fátylakat hátravetette... és Cundrie ijesztő vonásaira szegeződött minden szem...

Cundrie, a Grál követe, küldetésének méltóságát megillető messze zengő hangon mondta el jövetele okát:

– Ó, boldog fia a nemes Gamuretnek! Isten legmagasabb kegyelmének várományosa vagy! Maradj szerény a boldog dicséretben, de örömdből cseppet se vegyen el illendő szerénységed. Az írás megjelent: Te vagy a Grál következő királya! Nemes asszonyod, Condwiramurs már elindult hozzád vezető útján, s hozza magával iker-fiaidat, Kardeizt és Lohengrint. Már magad mögött hagytad birodalmad, mikor ők a világra jöttek... De a szerencse még ennél is nagyobb, halljad, rád miképpen várakozik: szádból hangzik majd el a megváltó kérdés, mely a nemes Anfortas örökös kínjainak végét jelenti!

Cundrie, a szavai súlyától néma társaság előtt még az égitestek kedvező állására is hivatkozott, amiért épp most jött el a pillanat, hogy a Grál – Parsifal által – legmagasabb hivatását a földön betöltse.

– Szaturnusz, a legmagasabb, a fürge Jupiter, Mars és a Nap maga, mind küldetésed kedvező erőivel telítettek. Ne késlekedj hát uram, amit meg kell tenned, annak a Grál várában nagy, fájó híja van!

Parsifal arcát könnyek mosták, a szív szent forrásának fénylő gyöngyei.

– Asszonyom – szólalt meg nem kis nehézség árán – Isten valóban kegyelmébe foglalta életem! Ruhádon látom üzeneted magas jegyét. Amikor Montsalvat várában a szenvedő Anfortas vendége voltam, minden pajzs, ami a falakat ott borította, ugyanezt a jelet viselte magán! Segíts most tanácsoddal, hogyan induljak ezen az ösvényen, amelyet számomra ma kitűztél. Késleltetni semmiképpen nem kívánom, amit a sors rám bízott végrehajtani, de elsietni sem akarom, amit tőlem várnak...

A Kerekasztal nemes társasága eközben – Cundrie híreinek hatása alatt – először, mióta a baljós hölgyel ismeretségbe került, az általa hozott felszólítás mély örömeiben osztozott... Orgeluse hercegnő zokogott örömeiben, mert tudta, Parsifal küldetése véget vet a nemes Anfortas kínszenvedéseinek. Cundrie nem volt bőviben tanácsoknak, így Parsifalnak még csak ennyit mondott:

– Drága uram, egy ember kísérhet téged magas szolgálatodban. Válaszd ki gondosan, és ha lehet, ne késlekedj a segítségeddel, amelyet a szenvedőnek viszel.

Ezután Cundrie Arnive királyné hollétét kérdezte, mivel nála akart megszállni éjszakára. Mint hallotta, a Csodák várának szerencsétlen lakói, kiket rabságuk idején gyakran látogatott – szabadságot nyertek, mikor Klingsor ereje megtört. Így most osztozni kívánna régi barátai örömeiben...

Az estebéd végén Parsifal Feirefizhez fordult, és arra kérte, legyen útítársa a Grálhoz vezető úton. Feirefiz a testvéri kérést igaz örömmel fogadta és megígérte, hogy másnap együtt indulnak útnak Montsalvat vára felé.

Feirefiz – mielőtt öccsével útra kelt volna, a fényes társaságtól még egy szívességet kért: négy napig még ne bontsanak tábort, amíg Feirefiz hajóiról egy kincses karaván megérkezik. A pogány lovag méltó ajándékokkal kívánja megtisztelni keresztény lovag-társait, és a szép hölgyeket.

Másnapra virradóan a két testvér – Cundrie vezetésével – útra kelt Montsalvat vára felé. Parsifal az úton elmesélte bátyjának, amit Trevrizent, a remete a Grál titkairól neki elbeszél. Az elmondottak Feirefiz szívében különös visszhangot vertek... Hogy létezik a földön egy kincs, amelyet erővel és bátorsággal – legyen ezen erényekben bárki bármilyen gazdag – megszerezni nem lehet.

A Grál elébe csak az mehet, aki meghívást kap az útra...

A nemes lelkű Anfortas és Montsalvat várának egész népe eközben még mindig a szünni nem tudó fájdalom gyászos hangulatában élték napjaikat. A folytonos agónia oly módon megtörte már Anfortas lelkét, hogy nemegyszer kérlelte a hozzá legközelebb álló lovagjait: engedjék meghalni. Élete méltatlan és értelmetlen teher, megalázó vonszolódás éjjel-nappal egy gyógyulni képtelen, bűzös, gennyes, lüktető seb körül...

– Ha van bennetek lovagi hűség irántam, ha régi harcaink emléke él a szívetekben, akkor emlékezzetek: mióta fegyvert emelt a karom, mindig megtettem, amit tőlem kívántatok! Ha vétettem a Grál parancsa ellen, ezerszer megfizettem vétkemet! A nyugodt, boldog, nemes élet örökre száműzött nyomorult idegenjeként hagytok szenvedni céltalan! Hol van bennetek az irgalom, mikor a kínok őrjöngő jajkiáltásban törnek ki mellkasomból? Miféle királyotok van egy örökké ágyán fetrengő, láztól didergő nyomorultban? Ha csak egy hétig tőlem a Grált távol tartjátok, úgy sebem elvisz a másik világba, ahová testem egyik fele már amúgy is eljutott!

Mindhiába voltak a nemes Anfortas könnyörgései.

Trevrizent bizton állította: a Grálon megjelent az írás, mely hírül adta neki, hogy segítség jön Anfortas bajára. Montsalvat népe még mindig várakozott és reménykedett.

A kínoktól végsőkéig kimerült király négy napig is elhevert ágyán anélkül, hogy szemét egyszer is felnyitotta volna... De hiába udvarolt a halálnak: újra meg újra a Grál elébe vitték, és élnie kellett, nem a maga akaratára...

Mínta a vár maga is egy merő fájdalom fészkévé vált volna. Minden termében füstölők égtek, minden szőnyegen a léptek alatt friss szegfűszeg és fahéj porlott szét, hogy a levegőt édessé tegye. Minden párkányon gyógyerejű kristályok sorakoztak: mindhiába. A gyógyíthatatlan mély fekély szörnyű szaga a gazdag kárpitokat átitatta; sem por, sem kenőcs, sem kristály a sebre hatni nem tudott.

De most azt mondják, akik értik a csillagok beszédét, hogy segítség közeledik Montsalvat szomorú vára felé...

Nyilóban van a szüntelen kín börtönének kapuja!

Joflanze felől lóháton hárman közelednek Montsalvat vára felé: a szíve terhétől frissen szabadult Parsifal, akinek ma már biztos tudása van az emberi fájdalomról, vele testvére, Feirefiz és egy leány, aki útjukat egyengeti.

Cundrie kíséretét volt okuk megköszönni, mert nélküle bizony heves csaták vártak volna a két megpróbált bajnokra: Montsalvat várához közel egy egész csapat nagyszerűen felfegyverzett templomos lovag állta útjukat.

Jószerecse, hogy idejében meglátták, Cundrie vezeti őket a vár irányába. Így a betolakodók egyszerre örömmel várt vendégekké váltak, és az őrszolgálatot teljesítő lovagok hangos lelkesedéssel üdvözölték őket:

– Nyomorúságunknak vége! Akire vártunk, íme a Grál hívására hozzánk érkezett!

A templomosok ezután lóról szálltak, és levett sisakkal tisztelegtek jövőendő uruk előtt. Parsifal megindultan fogadta a hódolatot, majd sürgette őket a palota felé, ahol valaki a kín szorításában vergődve várta segítségüket.

A vár népe jöttük hírére a kapuhoz tódult, ifjú és harcban megöszült öreg lovagok, nemes apródok egész serege, fegyverhordozók és az udvartartás tagjai. A két lovagot egész tömeg kísérte az előterembe, ahol fegyverüktől megszabadulva díszruhát öltöttek, méltót a látogatáshoz. Így vezették őket Anfortas király elé, akinek nehéz fájdmába ma a reményteljes várakozás öröme keveredett. Így üdvözölte Parsifalt:

– Amikor utoljára találkoztunk, úgy mentél el közülünk, hogy észre sem vetted kínjaimat. Ha Parsifal vagy valóban, akkor most tedd jóvá, amit akkor mulasztottál: tartsd tőlem távol a Grált hét éjszakán és nyolc napon át, ekkor kínjaimnak vége lesz! Mást kérni tőled nem merek! Látom, egy idegent hoztál magaddal, ne hagyd hát állni jelenlétemben, biztasd, hogy találjon magának ülőhelyet.

Parsifal ekkor nagy felindulásában zokogni kezdett:

– Kérlek, mondd meg, hol van a Grál? Ha Isten jósága általam diadalmaskodhat, aki itt van, tanúja lehet!

Ezután a behozott Grál előtt háromszor leborulva, Parsifal Anfortas gyógyulásáért imát mondott, majd felegyenesedve nagybátyjához fordulva így szólt:

– Drága bátyám, mi bánt Téged?

Ekkor Ő, aki Lázárt a sírból előszólította, Anfortas testét újra éppé tette...

Csodálatos volt valóban az átváltozás!

Anfortas arcát a megújult vér színe olyan szépséggel ruházta fel, hogy mellette Parsifal szépsége halvány árnyék volt csupán. De ha Absalom fia David szépségét is hozzátennénk, mindez nem érne fel ahhoz, amit Anfortas betegsége kínjaiból kapott...

Parsifalt ekkor ünnepélyesen a Grál új királyának kiáltották ki. Méltó ünnepség követte a nagy pillanatot.

Nem tudhatjuk, Condwiramurs hány mérföldet utazott két kisfiával Montsalvat vára felé. Hogy a bizonyára hosszú utazás nem esett nehezebbre, arra fényes kíséretének bármelyik lovagja készséggel szavát adja.

Azon a napon, amikor Anfortas örökös kinszenvedésétől megszabadult, Condwiramurs kíséretével éppen arra a tisztásra ért, ahol a havon a három vércsepp oly különös álmot hozott Parsifalra. Itt állították fel a királynő fényes sátrait, és ide indult el Parsifal, Grál-lovagjai népes kíséretével.

A régen vágyott viszontlátás öröme azonban nem sarkantyúzta olyan hevesen lovát, hogy elébb meg ne állt volna Trevrizent barlangjánál. A remete szíve is nehéz tehertől szabadult, amikor megtudta: Anfortas szenvedései véget értek, mert a Kérdés elhangzott végre...

– Istennek számtalan titka van – szölt Trevrizent Parsifalhoz. – Ugyan ki mondhatja el magáról, hogy tanácsában ott ült, hogy erejét ismeri? Isten az Ember, Igéje az Atyának, Isten Atya és Fiú is egyben, és Szent Szelleméből fakad minden táplálék és támasz. Soha nagyobb csodát ennél, fiam: hiszen minden ellenkedésed dacára elnyerted Isten beleegyezését, hogy az Ő örök hármassága kívánságodat beteljesítse! Most én fogadok engedelmes hűséget Neked, öcsém és királyom. Nehéz időket éltél. Nem volt szokásban soha, hogy bárki csaták sorában nyerjen utat a Grálhoz. De sorsod fordulata Téged igazol. Most kérlek, vezesd ujjongó gondolataidat az alázat felé!

A remete barlangjától már csak egy éjszakányi út vezetett Condwiramurs táboráig. Hajnalra oda is ért a nemes kompánia, és Parsifal maga ébresztette álmából azt, akit öt esztendeig csak sóvárgó gondolataiban tudott maga mellé idézni.

A királynő boldog nevetése felébresztette a mellette alvó két herceget: Parsifal először pillantott fiaira...

E boldogságra most vonjuk rá a sátor gazdag kárpitját, az ő örömük nem a világ szeméinek való...

A királyné sátrában ezen a hajnalon több alvás már nem esett. Kora reggel a király és a királyné két gyermekükkel megjelent a lovagok ünneplő körében. Parsifal ezzel a kérdéssel fordult alattvalóihoz:

– Melyik fiú örökölje utánam és Gamuret után Waleis, Norgals, Kanvoleiz, Kingrivals, Anjou és Bealzenan országait? Akit most uratoknak választotok, annak kezébe tesszük jövőd sorsotok. Óvjátok e kezét és neveljétek hűséggel nemes uralkodásra a gyermeket!

A lovagi sereg és mind a hercegek Kardeizt választották uruknak. Parsifal saját kezével helyezte fia fejére a koronát, majd népes kíséretével hazaküldte őt.

Parsifal, Condwiramurs és Lohengrin, a Grál királyság örökségére választott gyermek a templomos lovagok díszes kíséretével elindultak jövőd otthonuk, Montsalvat vára felé.

Az úton Parsifal így szólt királynőjéhez:

– Valaha, ebben az erdőben kőborolva egy remetekunyhóra leltem egy sebes vizű patak mellett. Kérdezzük meg a kíséretet, valaki ismerős-e erre felé? Ha igen, talán útba tudnak igazítani a remetelak irányába.

Akadt valaki, aki az erdőt jól ismerte, így a fényes sereg kora estére kelve Sigune kunyhójához érkezett.

Holtan találták odabent a szomorúság menyasszonyát. Így a látogatásból temetés lett. Sigunét végső nyugvóhelyére Schionatulander mellé fektették. A szomorú szerelmű pár egymás mellett talált nyugalomra a gyümölcstelenül rövid, fájdalomban gazdag földi élet után.

Montsalvat vára eközben olyan gyertyaláng erdőbe öltözött, hogy messziről jött vendég még azt hihette volna, lángokban áll az épület. Az óriási belső udvaron a templomosok díszőrsége várakozott, hogy fogadja Parsifalt, királynőjét, és a Grál ifjú várományosát, Lohengrint.

Feirefiz maga is a fogadásra készült, a messziről jött máshitú lovag eközben igen nagy élvezettel forgolódott a Grál gondozásával megbízott gyönyörű leányok társaságában...

Parsifal király úgy tűnik, nehezen nyert méltó koronát fejére, bár királyi rangot már ismert élte...

De mintha három király ereje egyesült volna benne, a negyedikben, mire Montsalvat ura lett! Mint Feirefiz, ő is sebesen mozdult Cundrie kérésére, biztosan találta meg a szavakat, hogy Anfortast kínjaitól megváltsa, határozott kézzel tett koronát fia, Kardeiz fejére.

Mint Gawain, érzéseinek bátran utat nyitott, nem szégyellt sírni, amikor a könnyeknek jött el az ideje. A sírás azonban nem volt ellensége lelkében az örömnél, amikor öt esztendő magánya után királynőjét újra magához ölelhette. Mint Arthur, természetes önbizalommal viselte magas hivatalát, tudta, a Grál szent körében kinek van helye, és kinek nem lehet. (Ezt majd – testvéri szeretete mellett – Feirefiznek is tudtára adja).

Az új uralkodóra pompa várt és magas megbecsülés. Montsalvat várának belső udvarán fényes hölgykoszorú várta Condwiramurs érkezését. Elsőnek Repanse de Schoye, a Grál gondviselője csókolta meg a vár új úrnőjét, majd az új élettől duzzadó, ragyogó tekintetű Anfortas következett. Itt meg kell jegyezni, hogy a pompás ruházatú pogány lovag, Feirefiz, Condwiramurstól ezt az első üdvözlő csókot igen méltatlan módon, de elirigyelte. Mióta Repanse de Schoyet először megpillantotta, ez a nagyhirű keleti király bizony búcsút mondott szíve nyugalmanak...

Mindeközben a várban ünnepélyes előkészület folyt: a Grál megjelenésére várákozott a nemes társaság.

Talán nem mindenki bír arról tudomással, hogy a Grál csak bizonyos időpontokban jelent meg nyilvánosan, soha, mint látnivalót körbe nem hordozták senki kérésére!

Azon a múltbeli estén, amikor Parsifal szemei előtt a véres lándzsát a teremben körbevitték, majd a Grált Anfortas elé tették, életének meghosszabbítása volt a cél, mert mindenki úgy hitte, hogy közel a vigasztalás...

De most, ezen a diadalmas estén, a Grál-testvériség örömét ünnepelni hozták Montsalvat népe elé az égből alászállt csodát.

Mikor Parsifal, Montsalvat ura helyet foglalt székében, oldalán Feirefizzel és Anfortassal, megindult a leányok ünnepélyes menete, amely egyszer már elvonult pompás méltóságában az akkor vendég Parsifal előtt...

Feirefiz a szépséges szüzek színpompás felvonulását örömteli izgalommal figyelte. Valakire várt, akinek káprázatos szépsége láttán szíve Secundilla királynő mély szerelmét is feledni tudta: Repans de Schoye egy találkozással rabjává tette a büszke keleti királyt...

Repanse de Schoye – fején a Grál-család tagjait megillető koronával, kezében a csodák csodájával végigjárta a termet, hogy a Grál bőségéből mindenki személyéhez illő ételhez-italhoz jusson.

Feirefiz azonban – pogányhitű lévén – szemeivel nem láthatta a Grált.

Feirefiz életében először érezte lelkében a legtisztább hódolatot, örömet, és az elérhetetlenség felett érzett tehetetlen, mély fájdalmat. Egyik sem talált még eddig otthonra lényében ekkora erővel:

– Ez ifjú királyi hölgy látványa nyílként hatolt a szívembe! Azt hittem, olyan erős vagyok, hogy sem asszony, sem leány e földön meg nem foszthat boldogságomtól. Ha valaha valakitől szerelmet kaptam, most keservesen bűnhődöm érte ebben a reménytelen sóvárgásban. Mit ér ezután minden gazdagságom? Miért küzdöttem valaha is a hölgyek kegyeiért? E perctől értékét vesztette minden adott vagy kapott ajándékom.

Ahol Feirefiz bőre fehér volt, ott most holtra sápadt a váratlan rászakadt kintől. Anfortas, aki – ha jól emlékszünk –, a szenvedéssel sokáig élt szoros testvériségben, együtttérzőn figyelte asztalszomszédja vergődését:

– Sajnálom uram, hogy épp a húgom az, aki ekkora szenvedést hozott rád s ily váratlanul. Repanse eddig magányosan élte leányéletét. Soha érte lovag még nem tört lándzsát, párviadalban színeit senki sem hordta. A szörnyű kínok éve alatt ő volt az én hűséges és odaadó ápolóm. Az én szenvedésem az ő arcáról is lepasztotta az élet és az öröm finom színeit.

– Ha e gyönyörű leány a Te húgod uram, akkor arra kérlek, állj mellém tanácsoddal. Szerelmét miképpen bírhatom? – kérlelte Anfortast Feirefiz. – Soha Jupiternek meg nem bocsátok, ha e szerelmi bánatot szívemről le nem veszi!

Az öreg Titurel – ki évek óta magányban élt, s a vár népe előtt nem mutatkozott – ekkor így üzent a szenvedésben is csupa tűz keleti lovagnak:

– Aki nem részesült a keresztvíz áldásában, nem láthatja szemeivel a Grált. Ez a kerítés előtte örökre megmarad!

Feirefiz az öreg király üzenetére kérdéssel válaszolt, melyet Anfortashoz intézett:

– Ha a keresztséget felveszem, kérhetem-e szépséges húgod szerelmét? Ha igen, csak tudassátok velem, kivel kell megverekednem, hogy a keresztséget megszerezhessem?

Parsifal nevetve fordult bátyjához:

– Vívnod csak magadban kell tusát, bátyám, mert Jupiter istentől búcsúznod kell, Secundillától úgyszintén. Holnap reggel ebben a dologban további lépéseket is tehetsz, amennyiben elhatározásod végleges.

Másnap a kora hajnal fényénél Parsifal, Anfortas és a templomos lovagok Feirefizt a Grál templomba kísérték. Itt egy jáspis talapzatú rubin keresztelőmedence állt – Titurel parancsára készült –, amikor még ő volt a Grál királya.

Egy fehérhajú pap jelenlétében Feirefiz a pogány hittől lelkét elszakította, és a keresztvíz áldása alatt életét Repanse de Schoyeal összekötötte.

Tizenkét nap múltán az ifjú pár – kikben Kelet és Nyugat a jövőnek sokat ígérve találkozott – elindult keleti hazája felé. Indiában született meg fiuk, aki a János pap nevet viselte és Kelet nagy keresztény birodalmának koronáját hordta, amiképpen utódai mind...

Itt megszakad történetünk, de véget nem ér, mert ahogy váltják egymást a földi nemzedékek, valaki mindig születik közülük, aki a Grál emlékezetét lényében eleven életként hordja...

Még szólnunk kell Lohengrinről: Parsifal fia, ki Montsalvat várában nőtt férfivá, és aki Európa rohamosan sötétedő egén fényes csillagként ragyogott. Kelet és Nyugat újra kettéváltak, s bár János pap birodalmát felkeresni sokan útnak eredtek, senki sem tért vissza úgy, hogy megtalálta. Aki mégis megtalálta, az nem tért többé Nyugatra vissza...

Így kellett ennek lennie, magasabb rendelés szerint.

A Nyugat hatalomért és kincsért civakodó nyugtalan királyságai közepette a béke, a kultúra, a testvéri jóság apró szigetei csak bújva léteztek, ahol volt, aki az oltáron égő lámpást olajjal újra meg újra fel tudta tölteni...

Montsalvat Grál-lovagjai névtelenül és felismeretlenül jártak a világban, ahol szükség volt a szellemet megtámasztani...

Lohengrint, Parsifal lovaggá érett fiát egy ilyen feladat Brabant földjére hozta, ahol a trón árván maradt leányörököse, Elza hálás szerelemmel fogadta. Egybekeltek, és Brabant a békés munka, a testvéri együttérzés szigetévé vált, a Grál tápláló jelenléte miatt.

A Grál szent erejének azonban mindig voltak ellenségei, akik az emberi lelkekbe önző, sötét célokat ültetve, az életet tőle el akarták szakítani. Az emberi lélek gyengeségeit megragadva a fényt sötétségbe kívánták fojtani. Brabant-i Elzában rossz tanácsadók kíváncsiságot ébresztettek férje igazi kiléte iránt. Amikor egybekeltek, Lohengrin ifjú feleségét megeskette: nevét, kilétét soha nem kérdezi. A boldogságában biztos lélek átadta magát a rossz tanácsnak: férje kilétét megkérdezte, és ezzel boldogságát elvesztette...

Lohengrin hattyús csónakjában Brabantból elhajózott, és a Szent Grál fénye Európa szívében hosszú századokra kihunyt...

PARSIFAL A XXI. SZÁZAD EMBERE?

Wolfram, a lovag-költő híven teljesítette, amit az égi Kerekasztal mellett ígért: megrajzolta lovag-hősének, Parsifalnak életútját és egyben a Grál történetét.

Első pillantásra is különbözik ez a történet minden más ismert „hősi” eposztól, amennyiben a történet hőse itt küldetése célját nem karddal vívja ki, hanem a szavaival. Parsifalnak nincs Nothung-ja, Isten kardját sem tudja kirántani a kőből vagy a tölgyfából.

Egy kérdést kell feltennie, amely kérdés végtelenül egyszerűnek tűnik, bizonyos értelemben kézenfekvőnek is, és mégis: évek hosszú, megpróbáló bolyongása után válik csak képessé Parsifal arra, hogy a sorsfordító kérdést a megfelelő időben, a megfelelő hangsúllyal, a megfelelő személynek feltegye, és ezzel a Grál megváltó erőt a világban felszabadítsa...

Így tekintve a történet talán nem is egy európai irodalmi tradícióhoz tartozó mű, hanem sokkal inkább egy szellemi fejlődési út gyakorlati leírása, az emberi lélek szellem felé való törekvésének megbízható és részletes, mert minden elemében valóságghű útitérképe.

Wolfram gazdagon rajzolt tájképei, alakjai azonban nem szórakoztatni kívánják az olvasót, sokkal inkább elmélyült figyelmet, önálló, alkotóképes képzelőerőt kívánnak ébreszteni benne. Olyan tulajdonságokat, amelyek a XIII. század emberének életében még semmiféle jelentőséggel nem bírtak, míg a XX-XXI. század embere számára életbevágóan fontos követelmények.

Komolyan kell-e vennünk Wolfram von Eschenbach szándékait, amelyekkel ezt a több mint 24 ezer sorból álló óriáskölteményt megkomponálta, hihetetlenül részletes leírásait égi és földi történésekről, szellemesen találó jellemrajzait és robusztus humorát?

Talán jól tennénk, ha komolyan vennénk Wolfram igyekezetét. Nem lehetetlen, hogy ha engedünk műve szándékának, lelkünk legmélyebb erőforrásait nyitja fel nekünk, a mai kor magasan fejlett, végsőkéig civilizált, mindeközben egyre erősebb lelki kínok között vergődő emberének.

Lehet, Wolfram egyáltalán nem saját korához beszélt, amikor megszólaltatta Parsifalját.

A Grál!

Meglehet, nincs olyan mai ember, akinek belső világában valami meg ne mozdulna erre a rövid szóra, de meglehet, olyan ember sem akad, aki pontos tudomással bír e szónak tárgyi jelentése felől!

Mi hát, avagy ki a Grál?

A legszentebb keresztény ereklye, jáspisból faragott kehely, amelyet Sába királynője valaha Salamonnak ajándékozott, és amely azután hosszú sors-utakon Arimathiai József kincsei közé került, hogy a megfeszítés előtti éjszakán ebből igya a Messiás utolsó korty borát?

Végül pedig a haldokló Krisztus vérének edényévé vált, a bűnös világért kiontott ártatlan vér fogadó kelyhévé?

Akkor miért ez a nagy hallgatás, ami a Grált ma is övezi?

Abban a világban, ahol a szent Kereszt milliónyi szilánkját szerte a földtekén drága ereklyeként őrzik, szentek csontdarabjaira templomokat építenek, miért hallani oly ritkán Krisztus rövid földi életének erről az igazán nem jelentéktelen tárgyáról?

Sejthetjük-e a csend okát?

Lehet-e a Grál misztériuma az európai léleknek olyan megrázhatatlan alaprétege, amely csak mostanában kezd a felszín felé emelkedni?

Wolfram nem kehelyről ír, hanem köről beszél, de inkább mellőzi a leírást, hogy a körülötte zajló széles hőmpölygésű történetből, az emberi erők végső megfeszítéséből sejthessünk rá a középben várakozó titokra, mely nyilvánvalóvá kíván lenni.

Európa lelki fejlődésének még csak mostanában időszerű alaprétege nyílik-e ma a Grál említésére?

Olyan mély és mindeddig szükségképpen csendbe burkolt misztérium ez, melynek nincsenek papok és próféták által dogmákba erőszakolt törvényei. Éppen ellenkezőleg: az emberi élet tisztességes harcokban megérlelt integritása, saját bátor igazsága tépi el szemünk elől a fátylat, hogy a Grál előttünk megmutatkozhasson.

A Grál, amely mindenkit azzal táplál, amire szüksége van, amely megújítja a fizikai test életerőit, és amely azokat szolgálja, akik őt szolgálják...

Tudta vajon Wolfram, hogy eljön egyszer az ő évszázada, amikor írását másképpen olvassák, amikor képei az emberi élet sorsfordító pillanataiban a dolgok lényegét váratlan erővel fénybe emelik?

Tudta vajon, hogy az új ezredforduló táján lesznek emberek, akik sorait olvasva hőseiben magukra ismernek, és egyben rá, a krónikásra, aki talán maga volt a legnemesebb alapja minden leírt sorának?

Lesznek emberek, akik nem kelyhet, szent relikviát keresnek fakult pergamenek homályos leírásai nyomán, hanem a maguk személyét a világtörténelem áramába tudatuk erejével úgy ültetik bele, hogy alkotó tetteik által a jövőbe beleépült múlt a mában megjelenhet?

Aki ma megkockáztatja az erős, bátor gondolkodást, az világunk állapotát leginkább fájdalommal éli meg.

Minden terv, törvény, program és reform ellenére a világban élni ma egyre nehezebb, kockázatosabb és kilátástalanabbnak tűnő vállalkozás.

Mégis, mindannyian, akik mostanában a Földre születünk, vállaljuk a kockázatot, a növekvő ködöt, sötétséget, a veszedelmeket. Tudomásul vesszük, hogy sem állam, sem kormány, sem vallási felekezet lelkünket örökbe nem fogadja, élet-támaszt nyújtani képtelen, legfeljebb írott törvényekre mutogat, és a lélek kicsiny-bűnös-tehetetlen voltára emlékeztet.

A modern kor hajnala óta, már a Reneissance kezdetétől az emberi élet színpadán új főszereplő jelentkezett: az addig faji, törzsi, vérségi kötőerők meghatározó áramából lassan, de biztosan kiemelkedni látszott az egyéni ember, az individuum, aki életkérdéseiben egyre inkább a maga egyéni tapasztalataiból, hajlamaiból, meggyőződéseiből kívánt dönten.

Erős idealizmus táplálta ezt az új szándékot benne, ezért igaz lelkesedéssel tűzte ki célul az emberi méltóság három legmagasabb eszményét: a Szabadságot, az Egyenlőséget és a Testvériséget.

Az utolsó kétszáz esztendő azonban baljós jeleket festett határtalan ígéretektől tágas egünkre: tisztesség, szorgalom, önérték, együttérzés, bizalom lassan mind elvont főnevekké váltak szótárunkban. Erejüket vesztett fogalmakká silányultak olyan emberi normák, amelyek hosszú évszázadokig biztos mederben tartották életünket; támasztottak, emeltek, inspiráltak bennünket.

A mai élet mást mutat nekünk: az erős egyéni lelki ébredés dacára, az individuum ma még nagyrészt nélkülözni látszik a helyes megkülönböztetés és megítélés képességeit. Mi sem beszél erről hangosabban, mint a tagadhatatlan tény, hogy a rajongva várt felvilágosodás magas embereszményei helyett ezek irtózatos, sötét ellenképe zúdult az elképzelt világra. Sötétség és rémület korszaka következett: egyik oldalon az absztrakt gondolat-hullák vészes eluralkodása, másik oldalon a féküket vesztett szenvedélyek korlátlan elszabadulása.

A XIX. század technológiai csodái új khimérát festettek az emberiség szemei elé: megfelelő tervezéssel minden ember számára elérhetővé válik a foglalkoztatottság, a kényelmes életkörülmények, a biztos ellátottságú öregség. Mindez azon az elképzelésen alapult, hogy az ember – alapjaiban fizikai lény lévén – anyagi szükségleteinek kielégítésével minden egyéb problémája automatikusan megszűnik.

Egy minden előzőeknél véresebb és gyilkosabb XX. század végképp lefejtette rólunk ezt a tudatlanságában naiv, kellemes illúziót. Hitler és Sztálin haláltáborainak előképét egyetlen próféta sem festette elénk, de ha tette volna, senki sem hitt volna neki. A két világháború alatt az is megmutatkozott, hogy magasrendű emberi tulajdonságok, mint a bátorság, segítőkészség, együttérzés egyáltalán nem mindig azokban mutatkozott meg, akiknek mindenük megvolt, éppen ellenkezőleg: sokkal inkább olyan emberekben ébredtek fel, akik mindenüket elvesztették...

A külső világban zajló nagy háborúk az ember belső világát alapvetően mozgásba hozták, és egy olyan általánosnak mondható megrendüléshez vezettek, amiből kinőhetett egy hajlandóság a világ és az ember viszonyának újragondolására.

Az élet minden területén (beleértve a vallásos életet is) eluralkodó nyílt vagy burkolt materializmus megszülte az emberi lélekben a szellem utáni vágyat.

Ez a világrendítő lelki fordulat avatja Parsifalt – egy középkori lovag-eposz hőst – a modern kor vívódó emberének útmutatójává.

Hogyan és miért?

Mert mindannyian rendelkezünk annyi benső, gondolati rugalmassággal, amely felfoghatóvá, elhíhetővé teheti számunkra: Parsifal hosszú, csatákkal teli vándorútja, kezdetben sűrű kudarcai, gyér diadalai, amelyek hatalmas erdőségek, várak és csatateretek színhelyén zajlottak, mára mindenestől beköltöztek a mi lelkivilágunkba, és ott játszódnak le megállíthatatlan állandósággal...

Mert mi vagyunk Parsifal, egyenként és kollektíven a legnagyobb próbák alatt, amelyek valaha az emberiségre mérettek. Mert fülünkben halljuk a szellemszél zúgását, szemünk előtt hasad meg az anyagi valóság fedővászna, hogy mögötte egy másik létszféra kínálkozzon felismerésre.

Mint Parsifal mi is úgy lépünk a világba, hogy létünk forrásairól nincs ismeretünk. „Nem tudjuk a nevünket”, vagyis nem tudjuk honnan, miért és milyen feladattal jövünk. Ha sorsunkba belefér, hogy gyermek- és ifjúkorunkban szerető kezek irányítsanak, mély és bölcs gondolatok előttünk kimondódjának, tán valamivel könnyebben indulunk el a világban.

A mai gyermekek – a kor furcsa rendje szerint – alig kapnak már ilyen útmutatást. Nekik leginkább a csörgősipka és a rossz gebe jut, még akkor is, ha azt hiszik, a legjobb felszereléssel indulnak útnak...

A vándorút ma is rendkívüli veszélyeket hoz elénk, olyan veszélyeket, amelyek bőséget, sikert, biztonságot hazudnak, s mire a hazugságra rájövünk, a csalódás elszívja erőnket új ösvényt kutatni. Pedig igazi csatáink csak ekkor kezdődnek: amikor Cundrie – szörnyű arcát szent szigorral arcunkhoz közel nyomva – kimondja rólunk a fájó igazat, amit nem akarunk hallani. Hogy a legmagasabb mellett rendre elmegyünk, hogy mások fájdalma csak megfigyelési tárgy, hogy lusta kényelmünk a lehetőséget csapdává festi és önzésünk a csapdából lehetőséget fabrikál...

A sors azonban ostorát fáradhatatlan, nevelő hűséggel csattogtatja vállunk felett, így aztán tovább megyünk.

Lassan tanulunk, és még lassabban emlékezünk.

De időnként már felrémlik bennünk valami, amit a földre magunkkal hoztunk abból a világból, amelyben – téren és időn túl – a történések okai várakoznak felismerésre. Ébred bennünk a sejtelem, hogy nem az a feladatunk, hogy tökéletessé legyünk. Sokkal inkább az, hogy tökéletlenségeinkről tudomást szerezve, hibáink és tévedéseink tanító fájdalmain átégve a lehetséges változást magunkban világra segítsük.

„Egy bátor ember, lassan bölcsülő” – így jellemzi Wolfram von Eschenbach Parsifalt. A bátorság elengedhetetlen, kiküzdendő vonása a mai ember lelkének egy olyan korban, amikor minden támaszt elveszített már, amely ember-őseit az élet nagy megpróbáltatásaiban megerősítette.

Emlékszünk ugye, hogy vándorútja vége felé – amikor a Grál képe lelkében már kitörölhetetlen erővel él – Parsifal egyre magányosabb lesz, az úton még csak méltóságához illő apród sem kíséri többé?

Az úton ma mindenki egyedül jár, társakat csak akkor rendel mellé sorsa, amikor már fölös ereje van, amivel a másikat megtámaszthatja...

Parsifal tudata tompa, gondolkodása együgyű, amikor először ébred fel lelkében a magasrendűség vágya. Lovagi célját maga előtt tartva tör-zúz a világban, szétzilál házasságot, hirtelen dühében megöl egy nagyhírű, tisztos lovagot. A Grál csodája látvány neki, Anfortas kínja eltűnik az ajándék-kard feletti öröm függönye mögött. Mások nyomorúságára csak akkor érzékenyül, amikor maga is nyilvánosan megszégyenül.

Buta-vakon indul az éretlen lélek, és a fájdalom először csak kételyt és panaszt szül benne: Parsifal Istennel összevész, a kantárt lova nyakába dobja, legyen a véletlen az ő istene...

Nekünk a régi bölcsesség éltető árama erőt már nem adhat, legfeljebb sejtő felismerést és kíváncsiságot szülhet bennünk.

Törvények és hagyományok hitünket és bizalmunkat kérik, de mindkettő ujjá akar épülni bennünk, egy szigorú, önfegyelemben edzett, fájdalmat ismerő igazság-keresésben.

És az igazság kapujához a felismert és megnevezett bűn, hiba, tévedés fájdalmas küszöbét átlépve, a jóvátétel erős akarata útján jut el Parsifal és jut el a mai kor minden vándora.

Parsifal egyetlen kérdő mondatral megszabadítja Anfortast a bűntudat lelki és testi kínjaitól.

De csak akkor válik képessé erre, ha előbb valaki őt is elvezeti az önismeret fájdalmához, hogy aztán – bűneit magára vállalva – ismét a világba küldje, hogy a fájdalom érlelte érzékszervekkel most már valóban lásson és halljon: mikor, kinek, miben van szüksége az ő segítségére.

Más szóval: miben lehet a világ szolgálatára?

A kérdés, mely a Grál örökös és kifogyhatatlan tápláló és gyógyító erőt ismét szabadon engedi a világban – csalóként egyszerű.

– Mi bánt Téged, Bátyám? – ennyi a varázsige, mely életeteket változtat meg, birodalmak sorsát tereli más irányba.

A XX. századot a szorongás és a terápia századának is szokták nevezni. Az emberiség tehát kollektíven eljutott a küszöbhez, melyet azonban ép érzéssel, önzetlen, tiszta figyelemmel kell átlépnie ahhoz, hogy szándéka gyógyítón, táplálón jelenjen meg a világban.

Wolfram művén kívül több nyelven, számos Grál-legenda él Európában. A Grál kérdés ezekben más formákat ölt. Egy hagyomány három kérdéstről tud, mint a nép meséiben.

A második kérdés így hangzik: Hogyan segíthetek?

A harmadik pedig: Kit szolgál a Grál?

Hogyan segíthetek? – az emberi együttérző szeretet kérdése, amely nem vár választ, a választ magában hordja. A harmadik kérdés pedig, amely a Grál titkát érinti, a következő választ kapja: a Grál azokat szolgálja, akik a Grált szolgálják.

Mintha a válasz még sűrűbbé vonná a fátylat a Grál titka előtt. De a lélek mélyén felébredhet egy sejtetem: a Teremtő és a teremtett emberi lény viszonyára utal ez a harmadik kérdés...

Végül földi létünk őskérdése kívánczik ide zárószó gyanánt:

– Őrizője vagyok én a testvéremnek?

Parsifal, a jövő embere, a szellemi örökségét a szenvedés kohójában felismert, önzetlenné tisztult lélek erre a kérdésre megtalálja az egyetlen emberhez méltó választ:

– Igen, én őrizője vagyok a testvéremnek!

Ez a válasz hordozza Európa jövőjének titkát.

